

Justerat tisdagen den 26 februari 2008

Inger Linge

Conny Andersson

John Glas

Ordföranden och landstingsrådet Stig Nyman delade ut landstingets bemötandepris 2007 till BOSSE Råd Stöd & Kunskapscenter. Priset mottogs av Peter Stark ordförande, Arne Premback verksamhetschef, Pia Jakobsson konsulent samt Bengt Westerberg. Hedersomnämning tilldelades Locum AB som företrädde av Johan Lausing, enhetschef på fastighetsavdelningen samt Göran Wachsner, projektledare tillgänglighet. Hedersomnämning tilldelades även Strokegruppen Östermalm/Lidingö SLSO som företrädde av Lena Henricson, enhetschef och logoped, Lisbeth Hammarbäck AT-läkare och Anna-Lena Pastarus, kurator. Dessutom delades ett speciellt diplom "Årets uppmuntran" ut till Scandic Hotels AB.

Anf. 1-8

§ 1 **Inledning**

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat.

Upprop förrättades och närvaro och frånvaro på grund av anmälda förhinder antecknades enligt uppropslistan, bilaga 1.

Fullmäktige godkände de anmälda förhindren.

§ 2 **Kungörelse och annonsering**

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde utsändes den 31 januari 2008 till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt länsstyrelsen. Kungörelsen anslogs samma dag på landstingets anslagstavla.

Föredragningslistan infördes den 4 och 5 februari 2008 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslista anslogs den 8 februari 2008 på landstingets anslagstavla och utsändes dessa dagar till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

§ 3 **Justering**

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdet protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras senast tisdagen den 26 februari 2008.

§ 4

Anmälan av länsstyrelsens beslut att för tiden t o m den 31 oktober 2010 till ny ledamot i valkrets NV efter Christina Wanngård (s) inkalla Lennart Norman (s) och till ny ersättare utse Christina Tuhti (s), till ny ledamot i valkrets SV efter Tora Hansjons (s) inkalla Mattias Gökinan (s) och till ny ersättare utse Lennart Bång (s), till ny ersättare i valkrets NV efter Doris Gävefeldt (fp) utse Lars Bergstig (fp), till ny ersättare i valkrets O efter Magnus Agestav (kd) utse Majvor Nilsson (kd), till ny ersättare i valkrets N efter Bjarne Isacson (s) utse Signe Levin (s) och till ny ersättare i valkrets 4 efter Ibrahim Adan (fp) utse Jenny Abrahamsson (fp)

LS 0710-1095, 1143, 0711-1259, 1264, 1328, 0801-0006

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 5

Anmälan av landstingsfullmäktiges uppdrag givna i 2007 års budget

LS 0708-0779

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 6

Anmälan av rapport om miljö- och hälsoaspekter på användning av HA-oljefria däck och dubbdäck

LS 0703-0291

Anf. 9-20

I ärendet yttrade sig landstingsråden Raymond Wigg och Gustav Andersson, Åke Askensten, Stella Fare samt Viviann Gunnarsson.

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 7

Ombyggnad för Capio S:t Görän och Stockholms läns sjukvårdsområde, hus 06, på S:t Görans sjukhus (förslag 1)

LS 0707-0725

Anf. 21-25

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Chris Heister och Åke Askensten.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna ombyggnad av hus 06, S:t Görans sjukhus för 90 000 000 kronor.

§ 8

Medel för upprustning av Konserthuset i Stockholm, etapp 6 (förslag 2)

LS 0707-0764

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att bevilja Stiftelsen Stockholms Konserthus ett räntefritt lån om 97 445 000 kronor avseende renovering och ombyggnad av Stockholms Konserthus.

§ 9**Förslag till ägarpolicy för Stockholms läns landsting (förslag 3)**

LS 0710-1046

Anf. 26-28

I ärendet yttrade sig Viviann Gunnarsson och landstingsrådet Chris Heister.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna förslag till ägarpolicy för Stockholms läns landsting

att uppdra åt landstingets ombud vid bolagsstämmor med berörda aktiebolag att besluta om ägarpolicy i enlighet med fullmäktiges beslut.

§ 10**Sociala krav vid upphandling – uppförandekod för leverantörer (förslag 4)**

LS 0710-1165

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anta förslag till uppförandekod för leverantörer.

§ 11**Hantering av avknoppningar (förslag 5)**

LS 0712-1381

Anf. 29-128

I ärendet yttrade sig landstingsråden Chris Heister, Ingela Nylund Watz och Gustav Andersson, Johan Sjölander, landstingsråden Raymond Wigg, Birgitta Sevefjord och Dag Larsson, Jan Strömdahl, Håkan Jörnehed, landstingsrådet Birgitta Rydberg, Tomas Rudin, Sverre Launy, landstingsrådet Maria Wallhager, Pia Lidwall, Lena-Maj Anding, Anna Kettner samt landstingsråden Stig Nyman och Lars Joakim Lundquist.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s-, v- och mp-ledamöternas förslag innebärande återremiss av ärendet med följande motivering: "ärendet skall kompletteras med tydliga fastställda principer för hur och var beslutet om avknoppning ska fattas".
- 3) avslag till återremissyrkandet

Återremissyrkandet togs först upp till behandling.

Ordföranden ställde propositioner om avslag respektive bifall till yrkandet. Omröstning genomfördes sedan enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som önskar avgöra ärendet idag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Om en tredjedel av ledamöterna röstat nej har fullmäktige beslutat återremittera ärendet.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 84 ja-röster, 61 nej-röster och att 4 ledamöter varit frånvarande vilket innebar att minst en tredjedel av ledamöterna hade bifallit yrkandet om återremiss.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 2.

BESLUT

Fullmäktige beslutade

att återremittera ärendet.

§ 12

Frågestund

LS 0802-0150

Anf. 129-182

- 1) Ingela Nylund Watz (s) till landstingsrådet Gustav Andersson (c): Anser landstingsrådet att en avknoppning av Karlaplans tandvårdsmottagning kan ske även om en majoritet i personalgruppen ogillar avknoppningen?
- 2) Birgitta Sevefjord (v) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (m): Anser du att det är politikererna som bör stå till svars för effekterna och konsekvenserna av införandet av Vårdval Stockholm?
- 3) Åke Askensten (mp) till landstingsrådet Chris Heister (m): Avser landstingsrådet att ta initiativ till förhandlingar om statlig finansiering av nya Karolinska universitetssjukhuset?
- 4) Anita Johansson (s) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (m): Avser sjukvårdslandstingsrådet vida åtgärder mot listningsmetoder som dem som tillämpas vid Familjeläkarna i Saltsjöbaden?
- 5) Håkan Jörnehed (v) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (m): Kommer du att vidta några omedelbara åtgärder med anledning av protesterna mot att vårdcentralerna i utsatta områden får för lite pengar till sin verksamhet som en direkt effekt av Vårdval Stockholm?
- 6) Raymond Wigg (mp) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (m): Anser Du fortfarande att "reformen", Vårdval Stockholm, var noga genomtänkt och väl förberedd innan den sjösattes?
- 7) Curt Hansson (s) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (m): Anser trafiklandstingsrådet att det är på sin plats med en översyn av de etiska reglerna för reklam i kollektivtrafiken?
- 8) Kerstin Petersson (v) till ordföranden i medicinsk programberedning 1 Pia Lidwall (kd): Kommer Stockholms läns landsting teckna avtal om läkarinsatser i särskilda boenden i Södertälje kommun med Geriatriken på Södertälje sjukhus?
- 9) Yvonne Blombäck (mp) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (m): Anser du att alliansens organisation för kommunsamråd har lyckats bättre att ta tillvara kommunernas intressen än de tidigare regionstyrelserna?

Frågorna antecknades som besvarade.

§ 13**Förslag till ändringar av regelverket för sjukresor (förslag 6)**

LS 0704-0413

Anf. 183-202

Ärendet återremitterades vid fullmäktiges sammanträde den 9 oktober 2007.

I ärendet yttrade sig Anna Starbrink, landstingsrådet Lars Dahlberg, Åke Askensten, Leif Kroon, Gunilla Roxby Cromvall, Carl Grufman samt Ann-Sofie Matthiesen.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s- och v-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till mp-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag.

att godkänna förslag till regeländringar avseende sjukresor.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av dels av s- och v-ledamöterna och dels av mp-ledamöterna till förmån för respektive förslag.

§ 14**Motion 2007:35 av Vivianne Gunnarsson m fl (mp) om att införa en investeringsfond utifrån de årliga avskrivningarna (förslag 7)**

LS 0706-0620

Anf. 203-209

I ärendet yttrade sig Viviann Gunnarsson samt landstingsråden Chris Heister, Raymond Wigg och Stig Nyman.

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att avslå motionen.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av mp-ledamöterna.

§ 15**Motion 2007:13 av Lena-Maj Anding m fl (mp) om fysisk aktivitet på recept, FaR (förslag 8)**

LS 0703-0300

Anf. 210-218

I ärendet yttrade sig Lena-Maj Anding, landstingsrådet Birgitta Rydberg, Håkan Jörnehed samt landstingsråden Dag Larsson och Raymond Wigg.

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s-, v- och mp-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag.

att anse motionen behandlad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av s-, v- och mp-ledamöterna.

§ 16**Valärenden (förslag 9)**

LS 0610-1661, 1777, 0611-1936, 1958, 0705-0455, 0708-0859, 0788, 0709-0989, 0710-1026, 1043, 0711-1193, 1259, 1264, 1310, 1328, 0712-1335, 1360, 1363, 1386, 1387, 1406, 1413, 1414, 1416, 0801-0006, 0053, 0054, 0065, 0069, 0098, 0802-0109, 0126

Fullmäktige beslutade att fr o m den 1 mars 2008 medge befrielse för Chris Heister (m) från uppdragen som ledamot i landstingsfullmäktige valkrets NO, landstingsråd för finansfrågor m m, ordförande i landstingsrådsberedningen, ledamot och tillika ordförande i landstingsstyrelsen, ledamot och tillika ordförande i AB SLL Internfinans, ledamot och tillika ordförande i Landstingshuset i Stockholm AB, ledamot och tillika ordförande i Stiftelsen Clara, stämooombud att företräda landstinget på bolagsstämmor i hel-, delägda och indirekt ägda aktiebolag samt stiftelser, befrielse medgavs även för Cathrin Bergensträhle (m) från uppdragen som ledamot i landstingsfullmäktige, valkrets O och ledamot i styrelsen för AB Storstockholms Lokaltrafik, för Filippa Reinfeldt (m) från uppdraget som ledamot i kommunalförbundet Ägarsamverkan i Norrtäljes Sjukvård och Omsorg, för Mattias Gökinan (s) från uppdraget som ersättare i färdtjänstnämnden, för Carl Danielsson (m) från uppdraget som ersättare i landstingsfullmäktige, valkrets NO, för Tage Gripenstam (c) från uppdraget som ledamot i styrelsen för Landstingshuset i Stockholm AB, för Tobias Lodestrand (m) från uppdraget som ersättare i skärgårdsstiftelsen samt för Yousef Yebari (v) från uppdraget som ledamot i fullmäktige valkrets 5.

Fullmäktige valde enligt valberedningens förslag

Landstingsråd för finansfrågor med oförändrad föredragningskyldighet för tiden fr o m den 1 mars 2008 intill det första sammanträdet efter nästkommande allmänna val av fullmäktige

m Catharina Elmsäter Svärd (efter Chris Heister)

Landstingsrådsberedningen fr o m den 1 mars 2008 intill det första sammanträdet efter nästkommande allmänna val av fullmäktige

Ordförande

m Catharina Elmsäter Svärd (efter Chris Heister)

Landstingsstyrelsen för tiden fr o m den 1 mars 2008 intill det sammanträde då val av styrelse förrättas efter nästkommande allmänna val av fullmäktige

Ledamot och tillika ordförande

m Catharina Elmsäter Svärd (efter Chris Heister)

SLL Internfinans AB för tiden fr o m den 1 mars 2008 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2008

Ledamot och tillika ordförande

m Catharina Elmsäter Svärd (efter Chris Heister)

Landstingshuset i Stockholm AB för tiden fr o m den 1 mars 2008 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2008

Ledamot och tillika ordförande

m Catharina Elmsäter Svärd (efter Chris Heister)

Stiftelsen Clara för tiden fr o m den 1 mars 2008 intill utgången av 2010

Ledamot och tillika ordförande

m Catharina Elmsäter Svärd (efter Chris Heister)

Stämooombud att företräda landstinget på bolagsstämmor i hel-, delägda och indirekt ägda aktiebolag samt stiftelser för tiden för tiden fr o m den 1 mars 2008 intill utgången av 2010

Ombud

m Catharina Elmsäter Svärd (efter Chris Heister)

AB Storstockholms Lokaltrafik intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2008

Suppleant

s Erika Ullberg (efter Tora Hansjons)

Ordning för suppleants inträde för de av Socialdemokraterna och Vänsterpartiet valda suppleanterna:

För ledamöterna Dahlberg, Sjölander, Wikholm och Eriksson inträder suppleanterna Holmberg, Wrene, Söderlind Paues, Ullberg och Roxby Cromvall; För ledamoten Blombäck inträder suppleanterna Roxby Cromvall, Holmberg, Wrene, Söderlind Paues och Ullberg.

Landstingshuset i Stockholm AB intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2008

Ledamot

c Gustav Andersson (efter Tage Gripenstam)

Kommunalförbundet Ägarsamverkan i Norrtäljes Sjukvård och Omsorg intill utgången av 2010

Ledamot

m Torbjörn Rosdahl (efter Filippa Reinfeldt)

Kulturnämnden intill utgången av 2008

Ersättare

s Leif Berglund

Ordning för ersättares inträde för de av Socialdemokraterna och Miljöpartiet valda ersättarna:

För ledamöterna Sladic, Fjellström och Bozyel inträder ersättarna Andersson, Magnusson, Berglund, och Boström; För ledamoten Ezdani Khan inträder ersättarna Boström, Andersson, Magnusson och Berglund.

Färdtjänstnämnden intill utgången av 2008

Ersättare

s Märtha Dahlberg (efter Mattias Gökinan)

Ordning för ersättares inträde för de av Socialdemokraterna och Vänsterpartiet valda ersättarna:

För ledamöterna Sundman, Hanqvist och Johansson inträder ersättarna Staf, Fransson, Dahlberg och Bora; För ledamoten Gladh inträder ersättarna Bora, Staf, Fransson och Dahlberg.

Valberedningen t o m 31 oktober 2010

Ledamot

s Anita Johansson (efter Tora Hansjons)

Skärgårdsstiftelsen intill utgången av 2010

Ledamot

m Lotta Lindblad Söderman (efter Ingmar Wallén)

Ericastiftelsen intill utgången av 2010

Ledamot

s Ove Olausson (efter Christina Wanngård)

Länsrätten intill utgången av 2010

Nämndemän

m	Johan Taube	(efter Kjell Bergdahl)
m	Roland Källenfors	(efter Gunnel Blomberg)
m	Eva Wieslander	(efter Tomas Eriksson)
m	Metin Ataseven	(efter Christoffer Järkeborn)
kd	Lennart Nore	(efter Amanda Agestav)
s	Juana Perez de Olsson	(efter Matti Korhonen)
s	Örjan Sjögren	(efter Marta-Gulli Ljung)
mp	Thomas Helgeson	(efter Awad Hersi)

Svea Hovrätt intill utgången av 2010

Nämndeman

mp Fredrik Niemelä (efter Anna Fredriksson)

Skattenämnden för skattekontor Eskilstuna intill utgången av 2010

Ledamöter

m Gabriel Ataseven (efter Margareta Nyström)

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag att bordlägga val av

en ledamot i styrelsen för AB Storstockholms Lokaltrafik efter Cathrin Bergensträhle (m)

en ersättare i Regionplane- och trafiknämnden (m)

en ersättare i Skärgårdsstiftelsen efter Tobias Lodestrand (m)

en suppleant i styrelsen för SLL Internfinans AB (-)

en suppleant i styrelsen för stiftelsen Centrum för Molekylär Medicin (-)

åtta nämndemän i länsrätten efter Lena Ohlsson (m), Klara Spangenberg (fp), Lars Uebel (fp), Dennis Olsson (c), Jan Wallén (c), Lars Åhman (s), Christian Camitz (v) och Regina Saglind (v)

en ledamot i skattenämnden för skattekontor 1 efter Anders Ekman (s)

tretton ledamöter i skattenämnden för skattekontor 2 efter Ulla Beckman (fp) och Harry Hedemark (kd) samt fem ledamöter för (v) och sex ledamöter för (mp)

elva ledamöter i skattenämnden för skattekontor 3 efter Marcin Zakowicz (m), Ibrahim Adan (fp) och Kjell Bivén (mp) samt fyra ledamöter för (v) och fyra ledamöter för (mp)

tre ledamöter i skattenämnden för storföretagsskattekontoret efter Stig Gerdin (c) samt två ledamöter för (mp)

en ledamot i skattenämnden för skattekontor Eskilstuna (v)

två ledamöter i skattenämnden för skattekontor Uppsala efter Ove Holter (m) samt en ledamot för (mp)

§ 17

Anmälan av motioner

LS 0802-0153--0157

Nr 2008:1 av Lars Dahlberg (s) om biljetthinlösen

Nr 2008:2 av Tomas Rudin (s) om offentlig upphandling

Nr 2008:3 av Johan Sjölander (s) om trygghetsskapande åtgärder

Nr 2008:4 av Håkan Jörnehed m fl (v) om att inrätta en akutmottagning för omhändertagande av offer för gatuvåld

Nr 2008:5 av Viviann Gunnarsson m fl (mp) om landstingets förmånsbilar

Motionerna remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

§ 18

Interpellation 2007:98 av Raymond Wigg (mp) om anestesigas och dess arbetsmiljöpåverkan

LS 0712-1357

Anf. 219-223

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för personalfrågor. Fullmäktige medgav den 11 december 2007 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 3.

Landstingsrådet Maria Wallhager hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Raymond Wigg och Maria Wallhager samt Ann-Sofie Matthiesen.

§ 19

Interpellation 2007:99 av Raymond Wigg (mp) om anestesigas och dess miljöpåverkan

LS 0712-1358

Anf. 224-227

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för miljöfrågor. Fullmäktige medgav den 11 december 2007 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 4.

Landstingsrådet Gustav Andersson hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Raymond Wigg och Gustav Andersson.

§ 20

Interpellation 2007:100 av Lars Dahlberg (s) om pendeltågstrafiken

LS 0712-1396

Anf. 228-236

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 11 december 2007 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 5.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Lars Dahlberg och Christer G Wennerholm, Yvonne Blombäck, Johan Sjölander samt Stella Fare.

§ 21

Anmälan av interpellationer

LS 0802-0128--0134

Nr 2008:1 av Ingela Nylund Watz (s) om beslutet om nytt ersättningsystem för allmänpsykiatrin

Nr 2008:2 av Dag Larsson (s) om vårdval med förhinder

Nr 2008:3 av Birgitta Sevefjord (v) om utförsäljningar inom Folkandvården

Nr 2008:4 av Birgitta Sevefjord (v) om strategin för genomförandet av nollvision för självmord

Nr 2008:5 av Curt Hansson (s) om upphandlingens strategiska betydelse

Nr 2008:6 av Håkan Jörnehed (v) om jämställdheten i sjukhusens ledningsgrupper

Nr 2008:7 av Håkan Jörnehed (v) om utförsäljning av Serafens husläkarmottagning och VallentunaDoktorn

Interpellationerna skall besvaras vid nästa sammanträde.

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet kl 16.30.

Vid protokollet

Peter Freme

Yttranden vid Stockholms läns landstingsfullmäktiges möte den 12 februari 2008

Utdelning av landstingets bemötandepreis 2007

Anförande nr 1

Ordföranden: Välkomna till dagens landstingsfullmäktigesammanträde! Innan vi formellt börjar vårt möte ska vi förrätta utdelning av bemötandepriset. Det är ett pris som instiftades av landstingsfullmäktige 2005 för att "uppmuntra och belöna initiativ som förbättrar bemötande av människor med funktionshinder och ökar funktionshindrades tillgänglighet, fysiskt och kommunikativt, till landstingets olika verksamheter". Det läser jag ur motivtexten för beslutet om att instifta priset.

Det finns en jury, där landstingsrådet Stig Nyman är ordförande. Han kommer nu att berätta om priset och juryns arbete.

Anförande nr 2

Landstingsrådet Nyman (kd): Jag vill understryka välkommandet till utdelningen av bemötandepriset 2007. Det är andra gången i historien detta pris delas ut.

Det är en spännande uppgift att få sitta i jury och ta del av alla nomineringar. I år har det kommit in 24 nomineringar fördelade på 14 kandidater.

Vilka kan få priset? När vi beslutade om priset stod det: Tävlingen är öppen för landstingsdrivna verksamheter eller privata verksamheter som finansieras av Stockholms läns landsting, såsom hälso- och sjukvård, trafik och färdtjänst.

Förra året, när vi delade ut priset för första gången och jag hade förmånen att få vara med också då, kom det en innovation. Det var lite svårt att hitta bara en vinnare. Vi tyckte att det fanns några som låg precis i grannskapet, och därför inrättades hedersomnämningar. Det har vi gjort också i år, och inte nog med det: Vi har fått en nominering utanför den begränsade krets som angavs i beslutet. Med tanke på kraften i den nomineringen har vi i år gjort en innovation till: i år har vi "Årets uppmuntran". Nu vet jag inte om vi kan hålla på så mycket mer, för då kommer alla som nomineras att få pris.

Välkomna hit! Jag ska omedelbart avslöja vem som får årets bemötandepreis och vad som är juryns motivering för detta. Prisutdelningen går till så att landstingets ordförande Inger Linge kommer att dela ut en vacker fågel. Vi abonnerar på det konstverket – det kommer att räcka några år till. Sedan delar förste vice ordföranden ut ett diplom, och andre vice ordföranden delar ut en blomma. Prissumman kommer att betalas ut på torsdag. Vi har inga checkar – vi försöker minska på administrationen. Pengarna kommer på torsdag. Prissumman är 100 000 kronor. Torsdag väljer jag rent självväldigt – det är Alla Hjärtans Dag, så det är väl en lämplig dag för att dela ut detta pris på.

BOSSE Råd Stöd & Kunskapscenter har tilldelats Stockholms läns landstings bemötandepreis för 2007. Priset ska uppmuntra och belöna initiativ som dels förbättrar bemötandet av personer med funktionshinder, dels förbättrar funktionshindrades möjlighet att både fysiskt och kommunikativt få tillgång till landstingets olika verksamheter. Priset består av ett diplom, en statyett och en prissumma på 100 000 kronor.

Så här har jury motiverat sitt val av pristagare: BOSSE Råd Stöd & Kunskapscenter är en verksamhet där man utbyter tankar, erfarenheter och idéer samt ger varandra mod och styrka. BOSSE har utvecklat sin verksamhet utifrån sin grundläggande övertygelse om allas rätt att delta i samhällslivet på lika villkor, oavsett funktionsnedsättning. På BOSSE strävar man efter att ha personal med egen erfarenhet av funktionsnedsättning som komplement till den formella kompetensen.

BOSSE Råd Stöd & Kunskapscenter får Bemötandepriset för sitt långvariga och systematiska arbete för gott bemötande och bra tillgänglighet. Deras demokratiska arbetssätt ger verksamhetsdeltagarna förutsättningar för en god delaktighet i samhället.”

Jag ber att företrädarna för BOSSE tar plats framför talarstolen, så kommer prisutdelningen att äga rum.

De som tog emot priset som representanter för BOSSE var Pia Jakobsson, Arne Prembäck, Peter Stark, som är ordförande, och Bengt Westerberg, som väl har varit ordförande under ett antal år.

Anförande nr 3

Arne Prembäck, BOSSE: Vi får till en början tacka dem som har nominerat oss och självfallet också tacka juryn, som har fattat ett bra beslut, tycker vi. Just detta med bemötande, etik, moral och tillgänglighet är något som vi verkligen sätter högt på dagordningen hos oss.

Det kanske är flera här som inte har en aning om vad BOSSE är, så jag tänkte göra en jättekort historik. År 1981 startade vi. Det var landstinget tillsammans med Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar som sökte pengar hos Allmänna arvsfonden för att starta ett projekt för att se vart de ungdomar med enbart rörelsehinder tog vägen som försvann från den dåvarande barnhabiliteringen. De hade inget stöd efter det att de hade fyllt 20 år.

Då bildades Huvudstaprojektet. Det var ett projekt väldigt länge – ända till 1987, när vi blev en permanent verksamhet med finansiering år från år inom västra omsorgsområdet, som det hette på den tiden. Där jobbade vi ända fram till 1994, när vi knoppade av och bildade ett personalkooperativ i form av en ekonomisk förening. Då var vi tio stycken som trodde oerhört mycket på vår idé. Vi satsade en krona var i eget kapital, så vi hade 10 kronor i eget kapital då.

Vi jobbar med psykosociala habiliterings- och rehabiliteringsinsatser till personer mellan 16 och 65 år bosatta i Stockholms län. Vi har ett avtal med landstinget och ett avtal med samtliga länets kommuner som vi tecknar med Stockholms stad. Vi har kontakt med ungefär 500 personer i Stockholms län. Vi är för närvarande 18 som jobbar – vi är socionomer och arbetsterapeuter.

Tack än en gång!

Anförande nr 4

Landstingsrådet Nymån (kd): Utöver blomman, diplom och prissumma kommer pristagarna tillsammans med dem som får hedersomnämmandena alldeles strax att få kaffe och prinsesstårta.

Nu går vi vidare. Det första hedersomnämmandet i samband med utdelning av landstingets bemötandepris för 2007 tilldelas Locum AB. Så här lyder juryns motivering:

”Locum AB har på ett föredömligt och metodiskt sätt inlett arbetet med att göra landstingets lokaler mer tillgängliga. Locum har visat prov på stor lyhördhet samt gjort stora ansträngningar för att implementera inte bara dokumentet Riktlinjer för tillgänglighet utan även begreppet tillgänglighet i vid bemärkelse. Ytterligare ett ledningsverktyg har under året utarbetats, Riktlinjer för skyltning. Båda dokumenten ingår i Locums ledningssystem.”

Vi ber att få gratulera till hedersomnämmandet. Välkomna fram för att ta emot priset!

Anförande nr 5

Johan Lausing, Locum: Det är med stor ödmjukhet som jag tar emot det här hedersomnämmandet i Locums namn. Vi har arbetat rätt länge med tillgänglighetsfrågor inom ramen för olika projekt som vi hanterar och de fastigheter som vi förvaltar åt landstinget.

Jag vill tacka Elisabet Åhman på LSF för råd och dåd i vårt arbete. Jag vill tacka juryn för ett gediget arbete – och ett bra beslut. Jag vill dessutom tacka Locums samverkansråd, som består av länets handikapporganisationer och Locums medarbetare, för ett bra arbetsklimat och väldigt utvecklande åtgärder på det här området.

Ett stort grattis till pristagarna! Ni gör ett jättefint arbete. Tack så mycket!

Anförande nr 6

Landstingsrådet Nymån (kd): Nästa hedersomnämning går till Strokegruppen Östermalm/Lidingö, som finns i SLSO:s organisation. Så här lyder juryns motivering:

”Det professionella bemötandet är avgörande för att strokedrabbade patienter skall kunna gå vidare i livet. Strokegruppen Östermalm/Lidingö inom Stockholms läns sjukvårdsområde har sedan flera år utvecklat ett teamarbete för den tidiga rehabiliteringen för personer som drabbats av stroke. Rehabiliteringen sker i hemmet och närmiljön. Det individuella behovet är vägledande med unika nätverk för varje patient. Detta pionjärarbete har lett till att flera stroke-team har utvecklats i landstinget.”

Jag ber att få gratulera. Välkomna fram för att ta emot diplom och blommor!

Anförande nr 7

Lena Henricson, strokegruppen Östermalm/Lidingö: Vi skulle vilja tacka för detta fantastiska pris. Det är väl det bästa hedersomnämning man kan få i bemötande. Det är roligt att det är instiftat, och det är bra att bemötandet utvecklas och blir bättre. Vi i strokegruppen tror att bemötande och tillgänglighet är det som skapar delaktighet för de grupper som ännu inte har full delaktighet i samhället.

Vi vill tacka juryn och dem som har nominerat oss. Vi vill också gratulera BOSSE, som vann. Det var jättekul – det är ett bra jobb ni gör. Tack!

Anförande nr 8

Landstingsrådet Nymån (kd): Pristagaren BOSSE och de två andra hedersomnämnda har var sin utställning här ute som jag uppmuntrar er att ta del av.

Nu ska jag vända mig till ett företag som inte är representerat här i dag som får ”Årets uppmuntran” i samband med utdelningen av landstingets bemötandepreis. Det är Scandic Hotels AB. Så här lyder motiveringen:

”Ett speciellt diplom för år 2007, ’Årets uppmuntran’, har tilldelats Scandic Hotels AB, som på ett mycket framgångsrikt sätt arbetat med att göra sina hotell tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar. Scandic Hotels AB har utarbetat en unik tillgänglighetsstandard.”

I nomineringen var det utomordentligt kraftfullt beskrivet vilken insats denna hotellkedja har gjort för människor med funktionsnedsättningar. Såvitt vi vet är hotellet inte landstingsdrivet, vare sig av vårt landsting eller av något annat, utan det är ett helprivat företag. Vi tycker ändå att initiativet, som är internationellt omvittnat, kunde vara värt en uppmuntran. På det sättet gör vi det möjligen lite lättare för framtida juryer att hitta pristagare till fyra pris och inte bara till ett.

Vi hade tänkt att vi skulle bestämma tid någon gång vid lunchtid framöver. Vi tycker att företaget kunde få bjuda juryn på lunch i samband med utdelningen, eftersom de inte är finansierade av landstinget.

Nu är prisutdelningen över för i år. Jag vill uppmuntra alla att ta del av utställningarna här och tacka för samarbetet i juryn, som har varit utomordentligt konstruktivt. Vi vann så småningom enighet i diskussionerna om både pristagare, hedersomnämningen och årets uppmuntran.

Håll ögon och öron öppna och se var det händer saker! Vi i juryn är, precis som vi var när priset inrättades, övertygade om att en typ av utmärkelse som detta uppmuntrar till insatser på ett oerhört viktigt samhällsområde, som inte alltid behöver mer resurser i form av ökade anslag, utan där det handlar om att finna och nyttja rätt attityd. Då kommer man rätt.

Tack för uppmärksamheten!

§ 6 Anmälan av rapport om miljö- och hälsoaspekter på användning av HA-olja-fria däck och dubbdäck

Anförande nr 9

Landstingsrådet *Wigg* (mp): Fru ordförande, fullmäktige! Tack för en föredömlig rapport! Den visar att HA-oljorna är starkt cancerogena och innehåller polyaromater som är kraftigt giftiga för vattenlevande organismer och lagras upp i biologiskt material.

I rapporten visas det också att dubbdäcken står för 50–85 procent av partiklarna i Stockholmsluften i regionen. En stor del av partiklarna beror på att vi använder dubbdäck. Dubbdäcken skapar också buller, vilket vi vet ger långsiktiga hälsoeffekter i fråga om hjärt-kärlsjukdomar. Dubbdäcken river också sönder vägbanorna, så att byggandet av så kallade tysta vägar görs kraftigt oekonomiskt, eftersom man måste göra om beläggningarna hela tiden.

Rapporten kommer nu. I januari fattade landstingsstyrelsen beslut om att man enligt den lagstiftning som finns i EU skulle fasa ut HA-oljedäck men vänta till år 2010 och fasa ut långsamt. Vi tycker att rapporten visar att man kraftigare och tidigare borde vidta åtgärder för att snabbare fasa ut HA-oljedäcken.

Dessutom borde vi ännu kraftigare verka för att ta bort dubbdäck och minska användningen av dubbdäck inte bara i vår egen verksamhet utan även generellt, se över frågan om dubbdäck. Inte minst i år, när vi har haft en torr och varm vinter, ser vi effekterna av dubbdäcken. Ett flertal larm har visat på stora hälsofaror, inte minst runt Hornsgatan och Sveavägen men också i flera andra kommuner runt om i länet och runt motorvägarna.

Vi tycker att rapporten visar att man snabbare, tidigare och mer verkningsfullt borde fatta beslut om åtgärder och inte passivt invänta att EU och dess lagstiftning ska tvinga oss till detta.

Anförande nr 10

Landstingsrådet *Andersson* (c): Fru ordförande! Jag är också tacksam för rapporten som förvaltningen har tagit fram. Den är mycket informativ. Jag tror att den ökar allmänbildningen på det här området för fullmäktige.

Beträffande HA-oljorna har vi nyligen i landstingsstyrelsen fattat ett beslut som innebär att användningen av dem ska upphöra. Jag kan inte riktigt se hur Raymonds förslag skulle kunna förstärka det beslut som vi redan har fattat i landstingsstyrelsen.

Det beslut om en ganska försiktig utfasning av HA-oljorna som togs och som avser vissa avtal fram till 2009 togs faktiskt av den förra majoriteten, våren 2006. I den här frågan tror jag inte att det råder någon kontrovers, utan vi kommer att avskaffa HA-oljorna.

När det gäller dubbdäcken är den linje som vi har fastställt i budgeten att de successivt ska minska enligt Vägverkets plan. Det pågår arbete med detta inom olika nämnder och styrelser. Bland annat inom färdtjänsten premierar man användning av dubbfria däck. Det tror jag är en synnerligen viktig insats strategiskt. De drivkrafter som vi lägger in när det gäller färdtjänsten påverkar faktiskt hela taxinäringsen, och det är en ganska stor del av det samlade trafikarbetet i Stockholm.

Rapporten ger stöd för den politik som vi i relativt stor samsyn driver när det gäller att förbättra miljöaspekterna av de biltransporter som landstinget använder sig av och upphandlar. Det finns säkert anledning att ytterligare återkomma i enskilda fall när det gäller nämnders och styrelserns arbete, och det kanske till och med finns anledning att ytterligare skärpa ambitionerna längre fram. Men jag känner mig relativt nöjd med det arbete som vi bedriver, och jag tycker att det rätt väl borde svara mot den faktabild som vi ser i rapporten.

Anförande nr 11

Landstingsrådet **W i g g (mp)**: Tack, Gustav! Precis som du säger fattades det ett beslut av den tidigare majoriteten. Men vi menar att rapporten visar att det hela tiden kommer nya fakta, och då borde man kunna ändra även tidigare relativt väl fattade beslut.

Annars blir det konsekvenser därefter. Vi får människor som drabbas av cancer, och vi får en spridning av de polyaromatiska ämnen i miljön, så att de lagras upp i växter och djur. Dessutom blir det hälsokonsekvenser.

Vem har upplevt en liknande vinter tidigare? Ja, det har kanske funnits en liknande vinter tidigare – vi får se i backspegeln sedan. Men detta förstärker intrycket att vi snabbare måste ändra taktik när klimatförändringarna gör att vi får ett annat klimat, där vi kanske inte behöver dubbdäck. Då måste vi kanske snabbare än vad vi tidigare tänkt ändra oss.

Anförande nr 12

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (c)**: Jag hänvisar återigen till beslutet i landstingsstyrelsen om HA-oljorna. Jag kan inte se på vilket vis Raymonds synpunkter innebär att vi skulle kunna vara mer radikala än i det beslut vi redan har fattat om att användningen av HA-oljor ska upphöra.

Beträffande dubbdäcken är det helt riktigt att vi måste försöka få bort dem i så stor utsträckning som möjligt i de tätbebyggda delarna av länet. Det är möjligt att klimatförändringarna gör behovet mindre i andra delar av länet. Men det finns helt klart också områden i vårt län där väglaget är sådant att man kanske inte utan vidare kan kräva att alla dubbdäck ska bort. Där är inte heller partikelproblemet så stort.

Här måste man försöka hitta ett sätt att selektera trafiken så mycket som möjligt, så att den del av trafiken som sker i tätbebyggda områden sker utan dubbar och den del av trafiken som sker ute på landsbygden, där väglaget ofta är mycket dåligt, kan ske med dubbdäck även fortsättningsvis.

Anförande nr 13

Å k e A s k e n s t e n (mp): Ordförande, ledamöter! Det var väldigt bra att rapporten kom, även om den har ett tråkigt innehåll. Den bekräftar de misstankar som har funnits om att detta är ett gigantiskt hälsoproblem. Det finns andra rapporter, synnerligen preliminära, där man har misstänkt att dubbdäcken skulle kunna orsaka uppemot 2 000 dödsfall i hela landet. Det är förfärligt om det är så. Det är naturligtvis en mycket stor andel som faller på Stockholms län och inte minst Stockholms stad.

Det är inte bara gummipartiklarna som det handlar om, utan dessutom har vi all asfalt och annat, som rivs upp från vägbanorna – det är mycket farliga partiklar. Då är frågan om vi ska nöja oss med att landstinget tar sitt ansvar för den här delen. Jag tycker nog att landstinget borde gå vidare och föra samtal med framför allt Stockholms stad om att försöka åtgärda detta hälsoproblem, som faktiskt har varit känt i flera år.

Man skulle exempelvis kunna tänka sig att landstinget föreslår Stockholms stad att dubbdäck inte får förekomma inom Stockholms kommuns gränser och att de bilister som anser att de måste ha dubbdäck – 70–80 procent kör med dubbdäck vintertid – hänvisas till infartsparkeringarna och sedan får åka in till staden med SL. Det skulle vara en väldigt stor miljöinsats om man gjorde så.

Anförande nr 14

Stella Fare (fp): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Jag känner ett behov av att anlägga ett lite annat perspektiv på frågan, nämligen Stadshusperspektivet, som jag har haft för ögonen i många år. Då vill jag säga att jag är djupt imponerad av det miljöarbete som görs i landstinget. Det borde lanseras mer och användas mer, för det är verkligen speciellt och unikt hur landstinget går före på en mängd områden.

Jag tycker också att det finns anledning att lyssna till vad Åke Askensten sade om att föra samtal med Stockholms stad, för Stockholms stad ligger långt efter landstinget när det gäller gemensamma åtaganden på ett så oerhört viktigt område som detta.

Miljöpartiet har betytt väldigt mycket, har jag förstått, tillsammans med andra partier för landstingets miljöpolicy, till skillnad från i Stockholms Stadshus, där jag satt i många år och kunde konstatera att vi har fått ett sopproblem som påminner om Neapel. Det är stor skillnad om man ser till vad som händer här i landstinget.

Det är fantastiskt vad man kan göra med frivilliga insatser. Men precis som andra har sagt tror jag att det kanske inte är fullt tillräckligt att följa Vägverkets rekommendationer. På sikt måste det naturligtvis till andra och mer tvingande åtgärder inom Stockholmstrafiken för att vi ska komma ifrån det enorma hälsoproblem som dubbdäcken medför.

Anförande nr 15

Landstingsrådet Andersson (c): Med anledning av Åke Askenstens inlägg vill jag påpeka att jag å landstingsmajoritetens vägnar har haft en dialog med våra politiska kolleger inte bara i Stockholms stad utan även i andra kommuner. Bland annat anordnade vi för ungefär ett år sedan ett mycket välbesökt seminarium om dubbdäcksfrågorna som jag tror hade stor betydelse för att sprida insikterna om dubbdäckens problematik och partikelproblematiken i den kommunala sfären. Det har mig veterligt påverkat i form av motioner och andra initiativ som har tagits.

De signaler som jag har fått och den kunskap som jag har om Stockholms stads politik och även andra kommuners politik tyder på att man ändå vidtar vissa åtgärder. Det finns önskemål från flera håll om att det ska komma nationella åtgärder som stöder möjligheten att fasa ut dubbdäck framför allt i tätbebyggda områden.

Det finns ett stort engagemang i frågan från landstingsmajoritetens sida och uppenbarligen också från oppositionens sida. Jag tror att det engagemanget sprider sig och blir allt starkare också i länets kommuner, så vi har goda förutsättningar att förbättra situationen.

Anförande nr 16

Åke Askén (mp): Det var alldeles utmärkt att landstinget ordnade det seminariet – det var en väckarklocka. Men det är ungefär ett år sedan, och sedan dess är det enda som jag vet har hänt i Stockholms stad att miljöborgarrådet håller på att fundera på om man skulle stänga av Hornsgatan eller delar av Hornsgatan, där det är riktigt illa. Jag tycker att Hornsgatan egentligen mer eller mindre permanent borde vara avstängd för biltrafik, så oerhört ohälsosamt som det är där.

Jag tycker nog att landstinget borde ta initiativ i frågan, för det verkar vara långbänk i Stadshuset just nu.

Ordföranden: Låt oss inte gå alltför långt in i politiken i Stadshuset i den fortsatta debatten.

Anförande nr 17

Vivian Gunnarsson (mp): Jag kan i alla fall inte låta bli att säga något om politiken i Stadshuset, eftersom jag är tidigare miljöborgarråd i Stockholm och tyckte att jag fick en del snytingar av Stella Fare. Men under den aktuella tiden var inte Stella Fare i fullmäktige i Stadshuset.

Det som har hänt nu är att nuvarande miljöborgarråd, som är moderat, faktiskt har gått till regeringen och begärt att man ska få mer flexibel tid för användningen av dubbdäck. Det var något vi arbetade med under vår period. Men vi hann inte få fram den mer flexibla tiden under vår mandatperiod.

Det tycks finnas något slags bra konsensus om att man skulle kunna minska tiden för användningen av dubbdäck. Då är min fråga till Gustav Andersson om han kan tänka sig att stötta den begäran som har kommit från alliansen i Stockholms stad. Det ligger helt i linje med den politik som vi förde under förra mandatperioden, trots att vi fick mycket stryk av de borgerliga partierna den gången.

Anförande nr 18

Landstingsrådet Andersson (c): Detta är egentligen ett anmälningsärende, men jag tycker inte att det är konstigt att det blir en diskussion i frågan, med tanke på den stora betydelse som luftmiljön har för inte minst barn och gamla i de tätbebyggda delarna av vårt län.

Så till frågan om jag kan tänka mig att stötta ett förslag om flexiblare tid för användning av dubbdäck. Ja, jag ser nog att det skulle kunna vara ett ändamålsenligt förslag. Jag har också med regeringsrepresentanter diskuterat andra förslag, till exempel avgiftsbeläggning av dubbdäck och annat. Det är snarast personliga initiativ från min sida.

Jag vill också påminna om att vi i budgeten har gett alla förvaltningar och bolag i uppdrag att minska användningen av dubbdäck. Vi har också tagit initiativ gentemot regeringen i frågan.

Anförande nr 19

Stella Fare (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag vill bara göra en kort kommentar om luftkvaliteten på en av Stockholms huvudgator. Anledningen till att Hornsgatan alltid är på tal är att det finns en mätstation vid Ringvägen. Men jag kan informera fullmäktige om att det finns många andra gator som har precis lika dålig luft. Biltrafiken är den stora boven.

När man läser ärendet förstår man vilken roll dubbdäcken spelar. Jag för min del är väldigt tveksam till att man måste gå till regeringen och be om en begränsning av användningen av dubbdäck. En mer offensiv hållning hade kunnat vara en lokal förordning i Stockholm – det är min gissning. Men åtgärden är i alla fall ett steg i rätt riktning.

Apropå mitt så kallade påhopp på Miljöpartiet tidigare: Vad jag antydde var att det vi såg en gång i tiden i Stockholm var hur de så kallade gröna behållarna förvandlade Stockholm till en sorts Neapel. Jag är uppfriskad av Miljöpartiets hantering av miljöfrågorna i den här församlingen, om man jämför med vad som hände i fråga om sophantering i Stockholm. Jag tycker inte att ni har fått ta det ansvar som ni borde ha tagit för den frågan.

Anförande nr 20

Viv i a n n G u n n a r s s o n (mp): Stella Fare! Det går inte att ha någon lokal föreskrift om tiderna för användning av dubbdäck, för det handlar om en lag. Det är därför vi har gått till regeringen.

§ 7 Ombyggnad för Capio S:t Görans och Stockholms läns sjukvårdsområde, hus 06, på S:t Görans sjukhus

Anförande nr 21

L a n d s t i n g s r å d e t H e i s t e r (m): Fru ordförande! Jag vill yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag. Det är ett viktigt ärende i den meningen att vi nu möjliggör att man kan ha flera vårdplatser vid Capio S:t Görans sjukhus och samtidigt förbättra den slutna psykiatriska vården vid sjukhuset, när den geriatriska verksamheten nu koncentreras till Sabbatsbergs sjukhus.

För att kunna åstadkomma detta krävs det ombyggnader i rätt stor omfattning, för 90 miljoner kronor. Som ni ser av ärendet ryms beloppet inom Locums totalram i 2007 års budget.

Anförande nr 22

Å k e A s k e n s t e n (mp): Ordförande, ledamöter! Jag har inget speciellt yrkande. Men jag har några frågor, för ärendet är lite konstigt, om man tittar lite närmare på det.

Chris Heister sade nu att pengarna inte finns i 2007 års budgetram men bedöms rymmas inom Locums totalram. Men detta är ju ett projekt som man ansöker om pengar till nu. Vad jag förstår har bygget redan börjat. Alltihop kan väl inte betalas med 2007 års pengar?

Jag undrar också varför beloppet har vuxit från 45 miljoner kronor sommaren 2007 till det dubbla, 90 miljoner kronor, några månader senare. Hur kommer det sig? Det verkar faktiskt som om de 90 miljonerna inte är slutet, utan att det kommer att bli ytterligare fördyringar. Det finns nämligen en post för övriga kostnader som inte är ifylld.

Jag undrar också vem som ska betala. På sidan 5 står det om finansieringen, och det är också otydligt. Det står att det ska vara "hyresgästinitierad investeringsutgift (inkl kredit)". Vem står för den krediten, och vem finansierar den? Ska Capio S:t Görans sjukhus betala detta, är det landstinget, eller handlar det om något slags ihopkokad soppa, något slags OPS-projekt – offentlig-privat samverkan?

Jag vill gärna ha svar på de frågorna.

Anförande nr 23

L a n d s t i n g s r å d e t H e i s t e r (m): Ordförande! När det gäller volymen framgår det klart av Locums förvaltnings tjänsteutlåtande, som jag tidigare refererade till, hur det hela ska hanteras. Det är vi som äger fastigheten, och det finns ett hyresavtal mellan Capio S:t Görans sjukhus och Stockholms läns landsting. Inom ramen för det avtalet hanterar man också den

ombyggnad som möjliggör att Capio S:t Görans sjukhus kan utöka sin verksamhet med ytterligare vårdplatser.

Det är inget konstigt alls i detta ärende.

Anförande nr 24

Åke Askén (mp): Det är ändå konstigt att kostnaden kan gå upp från 45 till 90 miljoner kronor på några få månader. Det svarade Chris Heister inte på.

Anförande nr 25

Landstingsrådet Heister (m): Det här ärendet har förändrats över tid. När man såg att man kunde koncentrera den geriatriska verksamheten till Sabbatsbergs sjukhus blev det möjligt att förändra verksamheten på Capio S:t Görans sjukhus på ett helt annat sätt när det gäller både den psykiatriska vården, som SLSO är ansvarig för, och akutsjukvården och de vårdplatser som Capio S:t Görans sjukhus är i behov av. Det är mot den bakgrunden man ska se de 90 miljonerna.

§ 9 Förslag till ägarpolicy för Stockholms läns landsting

Anförande nr 26

Vivianne Gunnarsson (mp): Ordförande, ledamöter! Vi har gjort ett särskilt uttalande i det här ärendet som handlar om en av de punkter där det anges hur ägarstyrningen främst ska utövas.

I de tre första punkterna finns det inget ovanligt. De gäller utformning av respektive bolagsordning och utarbetande av generella och specifika ägardirektiv samt val av styrelseledamöter. Det är generella sätt att styra en verksamhet.

Men sedan kommer en punkt som heter ”den löpande dialogen mellan politiker/ägarrepresentanter, styrelsemedlemmar och företagsledning”. Det är naturligtvis viktigt med en löpande dialog mellan dessa olika deltagare i en verksamhet. Men det finns ingen beskrivning i ägarpolicyen av hur detta ska gå till.

Jag tycker det är viktigt att det finns en sådan beskrivning och att man också lägger till någon typ av processbeskrivning. I dagens läge är det, trots att jag sitter med i några av dessa delar, ganska oklart hur dialogen ska gå till. Jag antar att dialogen går till på det viset att man pratar med majoriteten. Men det tycker jag absolut inte är tillräckligt när det gäller stora, tunga verksamheter som kostar landstinget flera miljarder. Det behövs också fördjupad utbildning om landstingets styrning för politikerna och framför allt för landstingsstyrelsens politiker.

I ett tidigare ärende pratade vi om Stockholms stad. Jag kan inte låta bli utan måste – just när det gäller utbildning av styrelseledamöter – hänvisa till det fantastiskt fina arbete som man gör där. Det är en utbildning genom flera olika seminarier där man får en allsidig insyn i hur man som ledamot i en styrelse ska kunna arbeta för att bättre tillvarata de intressen som man företräder.

Jag hoppas att det blir ett annat sätt att beskriva detta nästa gång vi beslutar om en ägarpolicy eller att det kan bli en komplettering med något papper om hur dialogen mellan ägare, politiker och styrelsemedlemmar ska gå till.

Jag hoppas också att vi får en utbildning bland styrelseledamöter om hur tanken är med detta. Jag har tagit upp det tidigare. Jag tror att många är positiva till just utbildning, men jag har inte sett att det har blivit någon utbildning ännu.

Anförande nr 27

Landstingsrådet Heister (m): Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Viviann Gunnarsson hade synpunkter på den fjärde punkten om den löpande dialogen mellan politiker/ägarrepresentanter, styrelsemedlemmar och företagsledningar. Det beskrivs i ärendet hur det formellt ska gå till, bland annat genom att stämman är ett tillfälle där man kan ha denna dialog. Men det finns också beskrivet på annat sätt i ärendet hur det skulle kunna gå till rent formellt.

Det framgår också av ärendet att landstingsdirektören är ansvarig för att se till att de som är ledamöter får den information och den utbildning som är erforderlig för att man ska kunna sköta sitt uppdrag som ledamot i en bolagsstyrelse.

Men precis som Viviann Gunnarsson säger finns det skäl att se ytterligare på hur man kan utveckla arbetet kring att få en väl fungerande bolagsstyrelse och en väl fungerande dialog mellan ägaren och bolagen. Det arbetet har vi påbörjat. Det vi lägger fram i dag, det vill säga ägarpolycyn, är ett sätt att stärka det arbetet. Ett annat är det arbete som nu har påbörjats med att göra en värdering av de styrelser och styrelseledamöter som sitter. Det kommer sedan att ligga till grund för nomineringsarbetet beträffande styrelseledamöter som alltid görs varje år när mandatperioden går ut och man ska välja nya styrelseledamöter.

Precis som Viviann tycker jag att man kan fundera på om man inte ska göra utbildningsinsatser som är mer omfattande än tidigare. Det finns skäl för produktionsutskottet, som har påbörjat arbetet och haft möten med styrelseordförandena och vd:arna för våra bolag, att ytterligare fundera på hur man kan utveckla detta område.

Vi har allt att vinna på att vi har styrelseledamöter som fungerar väl och som ser till att landstingets verksamhet därmed kan fungera på det sätt vi vill.

Anförande nr 28

Viviann Gunnarsson (mp): Chris Heisters slutkläm tyckte jag mycket om. Den visar att det i alla fall finns en vilja att ta sig an det här på ett mer praktiskt sätt än tidigare. Vi har ju haft mycket diskussioner om ägarstyrning i landstinget – bland annat om hur dålig den har varit. Därför tycker jag att det är bra om vi kan förbättra de rent praktiska sätten att göra det på; det finns ju sådana.

När man i dokumentet säger att det är genom stämman som man har dialogen mellan ägare och bolag blir jag lite orolig. Stämman är ju bara en formell historia där man inte tar upp några frågor över huvud taget – den brukar vara över på fem eller tio minuter. Det är väl ingenting att hänvisa till. Men jag tar fasta på det du sade i resten av anförandet, Chris Heister, och hoppas verkligen att vi får den här utbildningen.

§ 11 Hantering av avknoppningar**Anförande nr 29**

Landstingsrådet Heister (m): Det här är ett viktigt ärende från våra utgångspunkter. Det handlar faktiskt om möjligheten att utveckla hälso- och sjukvården i Stockholms län och stödja den förbättringspotential som vi vet finns bland personalen. Det handlar också om att vi vill ge vår personal möjlighet att förverkliga sina idéer och sina drömmar. Genom det beslut vi fattar i dag bidrar vi dessutom till att stimulera till ökat kvinnligt företagande. Det är också viktigt inom ramen för de verksamheter som för det mesta drivs i offentlig regi.

Det var en tidning som frågade en av våra verksamhetschefer vid en vårdcentral varför de på vårdcentralen ville ta över verksamheten och driva den själva. Jag tror inte att jag på ett bättre sätt kan formulera vad det här ärendet handlar om än hon gjorde när hon svarade: "Vi tror att vi får frihet att utveckla verksamheten ännu mer. Vi har en fantastisk vårdcentral med kreativ personal och vi ligger i framkant när det gäller tillgänglighet och forskning. Det

finns begränsningar med att vara landstingsdriven med tröga upphandlingar och alltför hård styrning, men vi vet inte än om vi når fram till en avknoppning.”

Det är precis det som det handlar om. Vi vill ge personalen möjlighet att vara med och utveckla hälso- och sjukvården och på det sättet åstadkomma den allra bästa vården för invånarna i Stockholms län.

Det beslut vi ska fatta i dag handlar om de avknoppningar som sker utan auktorisation. Förslaget till beslut är att det ska ske genom att landstingsstyrelsen delegerar till allmänna utskottet att besluta om det, och de besluten ska fattas i varje enskilt fall.

Mot den bakgrunden yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 30

Landstingsrådet N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Precis som Chris Heister säger är det här ett oerhört viktigt ärende. Det handlar om att en eller flera enskilda individer som vill knoppa av ska ges möjlighet att göra det, och nu ett år efter att den politiska majoriteten i Stockholms läns landsting har anträtt den vägen att göra sig av med vår verksamhet anger man vilka regler som ska gälla – kanske.

Just nu befinner sig landstinget i ett laglöst land när det handlar om vilka regler som gäller för den här typen av aktiviteter i våra egna verksamheter. Så sent som i slutet av förra veckan gällde en ordning enligt de riktlinjer som presenteras på landstingets hemsida, och sedan slutet av veckohelgen gäller nya riktlinjer, kan vi läsa i Svenska Dagbladet i dag. Var de reglerna om hur stor del av personalen som ska vara positiv för att en avknoppning ska bli aktuell har beslutats har jag ingen aning om. Jag hoppas att den här debatten ska bli klargörande och att majoriteten ska svara på frågan: Vad menar majoriteten när man säger ”personalen”? Vad är ”personalen” enligt majoritetens mening? Är det en person på en vårdcentral, är det ett par personer på en vårdcentral? Eller är det, som vi föreslår i ärendet, en kvalificerad majoritet av de anställda på en enhet i landstinget som ska vilja det för att det ska bli aktuellt att anträda vägen mot en avknoppning?

Jag tycker inte att det är värdigt att föra en diskussion i den här församlingen om regler eller ramar för vad som ska gälla när det handlar om att avyttra offentlig, gemensamt ägd verksamhet med mindre än att majoriteten svarar på frågan: Vad betyder begreppet ”personalen” i majoritetens retorik? Det framgår nämligen inte alls av det här ärendet.

Jag skulle också vilja passa på tillfället att ta upp en annan sak. Jag var på folktandvården på Karlaplan i går kväll. Jag skulle verkligen, mot bakgrund av de här första inledande orden, vilja ställa frågan till företrädarna för Kristdemokraterna och Folkpartiet: Har ni varit där och pratat med personalen? Har ni tagit del av den frustration, oro och ångest som kännetecknar läget på den arbetsplatsen just nu? Har ni frågat dem vad de menar borde betecknas som ”personalen” när det handlar om att deras verksamhet nu är utsatt för försök att finna stöd för avknoppning?

Jag tycker verkligen att ni är oss svaret skyldiga. Att Gustav Andersson har klargjort vad som ska gälla när det handlar om avknoppning är helt klart. Han har sina egna tolkningar av demokratibegreppet. Han tycker att undersökningar som görs hos personalen inte är värda att notera så länge de uppenbarligen inte går Gustav Anderssons väg. Därmed har Gustav Andersson också gett svar på frågan hur Gustav Andersson ser på demokrati.

Jag menar att det här ärendet bevisar att majoriteten genomför den här politiken fort, slarvigt och utan eftertanke. Hur kan det komma sig att det här ärendet kommer först efter att det redan har genomförts två stora avknoppningar i landstingets verksamhet utan att landstingsfullmäktige, som är ytterst ansvarigt för den offentligt drivna verksamheten, har fått sätta upp ramar för vilka regler som ska gälla?

Bortsett från frågor om allt annat slarv i det här ärendet finns det, tycker jag, en enda fråga som majoriteten borde svara på i dag: Vad menar majoriteten med begreppet "personalen"? I vårt alternativ finns tydliga spelregler, klara riktlinjer och tydliga besked till vår personal om vad som ska gälla.

Jag yrkar bifall till vårt förslag i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 31

Landstingsrådet Heister (m): Jag tycker att det hade varit mycket ärligare av Ingela Nylund Watz att säga att hon är emot avknoppningar i stället för att gömma sig bakom så kallade formalia som skäl för att hon inte tycker att det här är bra.

Jag kan inte låta bli att dra parallellen att när den tidigare majoriteten, nuvarande oppositionen, slog samman Huddinge universitetssjukhus med Karolinska universitetssjukhuset så berörde det 15 000 anställda, bland annat 2 400 läkare, 6 000 sjuksköterskor, 2 700 undersköterskor och 1 100 personer i den administrativa personalen. Frågade Ingela Nylund Watz dem vad de tyckte om den sammanslagningen?

Det här ärendet handlar om hur vi ska hantera avknoppningar utan auktorisation. Det ska ske genom att man fattar beslut i allmänna utskottet, och det ska göras i varje enskilt fall. Jag tycker att det är viktigt att utveckla hälso- och sjukvården och att stimulera kvinnligt företagande, och därför är det viktigt att man får göra en bedömning i varje enskilt fall. Man ska inte sätta upp matematiska gränser – det tror jag inte gagnar sjukvården och dess utveckling.

Anförande nr 32

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det är intressant att höra finanslandstingsrådet som den främsta företrädaren för den moderatledda majoriteten i landstinget devalvera personalens möjligheter till delaktighet och inflytande till att oppositionen i landstinget försöker sätta upp matematiska regler för vad som ska gälla.

Jag kan villigt erkänna att vi är oerhört tveksamma till avknoppningar som syftar till att skapa flera små vinstdrivande enheter. Däremot ser vi gärna att vi får tydliga regler och riktlinjer för hur vi ska kunna skapa möjligheter till avknoppningar som syftar till icke-vinstdrivande enheter, om det finns ett intresse hos breda personalgrupper för det, för att på så sätt skapa ökad mångfald. Det gör inte att majoriteten inte är oss svaret skyldig. Vad menar ni med begreppet "personalen" – är det en person på en arbetsplats, är det två personer på en arbetsplats, är det tre personer på en arbetsplats? Finns det någon gräns för hur få personer på en arbetsplats som kan utgöra "personalen" enligt era bilder av vad demokrati och delaktighet för personalen handlar om?

Anförande nr 33

Landstingsrådet Heister (m): Så bra, fru ordförande, att vi nu fick Ingela Nylund Watz att säga att hon inte gillar det här. Det är det som är utgångspunkten för Socialdemokraterna. Därför vill de sätta upp så många regler som möjligt. De vill förhindra att de som är verksamma i Stockholms läns landsting får möjlighet att förverkliga sina idéer, ta över verksamheten och driva den i småskalig form, precis som jag citerade från verksamhetschefen vid en vårdcentral, det vill säga att utveckla hälso- och sjukvården.

Som jag sade får man självklart göra en bedömning i varje enskilt fall, och det ska allmänna utskottet också göra. Men att stipulera att det ska vara 75 procent och dessutom att 75 procent måste ingå i verksamheten i bolaget är bara att sätta upp sådana regler att man skrämmer personalgrupper att se möjligheten att vara med och utveckla vården. Säg som det är, Ingela Nylund Watz – ni gillar inte det här. Men det är bättre att ni rakryggat säger det än att ni håller på och gömmer er bakom en massa formella krav.

Anförande nr 34

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Att vara tydlig som politiker är att ge tydliga regler och riktlinjer. Då ger vi vår personal någonting att förhålla sig till. Just nu lever personalen i Stockholms läns landsting i laglöst land. Landstingsfullmäktige har inte fattat några beslut om vilka regler som ska gälla. Det står majoriteten och dess utvecklingskansli fritt att tolka ifall initiativet till avknoppning faller under mantrat "personalen vill". Jag tycker personligen – men det är ju min högst personliga uppfattning – att epitetet "att skrämma personalen" kan användas om fler än mig.

Anförande nr 35

Landstingsrådet Andersson (c): Jag ska börja med att ta upp samma sak som Chris Heister.

Det är en mycket intressant princip som Ingela Nylund Watz nu plötsligt lanserar för hur Socialdemokraterna, om de till äventyrs skulle komma tillbaka till makten igen, tänker styra landstinget. Då ska uppenbarligen någon form av beslut med kvalificerad majoritet gälla bland personalen varje gång man genomför någon förändring. Det var ju synd att ni inte hade stadfäst den principen redan under förra mandatperioden när ni slog samman Karolinska i Huddinge med Karolinska i Solna. Jag undrar om den förändringen, som berörde många gånger fler personer än de här fåtaliga avknoppningarna gör, hade lyckats passera det demokratikriteriet, som för övrigt skulle innebära att personalen äger och styr verksamheten i Stockholms läns landsting.

Det är mycket intressant att du talar om en, två eller tre personer när du pratar om hur många i personalen som ska krävas för att man ska kunna fatta beslut om avknoppning. Vi vet att det är många, många fler på Karlaplan som är intresserade av det.

Anförande nr 36

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag vet inte vad Gustav Andersson har för speciella kanaler för att inhämta information från folktandvården på Karlaplan. Vi kan återkomma till den diskussionen. Men mig veterligt är resultatet av den enda analys som finns av hur personalen ställer sig till det initiativ som har tagits entydigt, nämligen att en majoritet av dem som arbetar på folktandvården på Karlaplan inte vill delta i någon avknoppning.

Om Gustav Andersson dömer ut den analysen och menar att den är slarvigt gjord eller inte relevant är det också ett besked om att Gustav Andersson bara kommer att gilla den typen av analyser om resultatet faller Gustav Andersson på läppen.

Anförande nr 37

Landstingsrådet Andersson (c): Vi är ju inte av den uppfattningen att vi ska ha kvalificerad majoritet bland personalen för alla förändringar som vi genomför i Stockholms läns landsting. Och det är ju inte du heller, Ingela Nylund Watz! Du genomförde en hänsynslös sammanslagning när det gällde Karolinska sjukhuset, och den hade inte stöd av en kvalificerad majoritet av personalen. Nu är den gjord och vi har lagt den bakom oss, men du har alltså aldrig erkänt någon sådan princip när det har passat dig själv att inte göra det.

Den undersökning som du hänvisar till gjordes för flera månader sedan, innan någon visste vad det här handlade om. Den stämmer inte alls överens med de siffror vi har över hur många personer som är intresserade av att gå utbildning om avknoppning.

När det gäller avknoppningsfrågan handlar det om en process där människor bör få fundera i lugn och ro. Tycker vi att det är bra kanske vi går vidare med det. Tycker vi att det är intressant att lära sig mer kan vi göra det, och vi kanske kommer till ett negativt beslut. Men du väljer vilka som är "personalen" precis lika selektivt som du anklagar oss för att göra.

Anförande nr 38

Landstingsrådet **N y l u n d W a t z** (s): Men då så, Gustav Andersson. Om det nu är så att du och jag har olika informationskanaler när det handlar om hur det förhåller sig i personalgruppen på Karlaplan, låt oss då komma överens om att vi gör en oberoende undersökning och använda det mättillfället till att gemensamt bedöma om vi ska gå vidare med diskussionen om en avknoppning av folktandvården på Karlaplan. Om du är så förfärligt övertygad om att bara det får förflyta tillräckligt lång tid så kommer alla att vinnas över, varför är du då inte beredd att göra en sådan undersökning? Jag skickar ut ett förslag: Gör en sådan utomstående bedömning av hur stort intresset är hos personalgruppen, så får vi se vad vi får för resultat.

Min bedömning efter att ha varit där i går kväll och träffat över tjugo personer i personalen är att du är helt ute och cyklar och att du använder tveksamma inlägg i tidningar och andra uttalanden för att se till att personalen gör som du vill.

Anförande nr 39

J o h a n S j ö l a n d e r (s): Fullmäktige, fru ordförande! Jag tror att det finns en himmelsvid skillnad mellan vad majoriteten säger att den gör och vad den gör. De säger att de bara bejaktar personalinitiativ, de säger att de bara vill ha bättre kvalitet, men vad de gör är att de driver igenom en benhård privatiseringspolitik oavsett vad personalen tycker och oavsett hur det påverkar kvaliteten.

Så här säger Gustav Andersson i dagens Svenska Dagbladet angående folktandvårdens mottagning på Karlaplan: "Det måste få mogna hos vissa att det är rätt med en avknoppning." Så talar makten. Vi talar här alltså om medarbetare och personal som har varit aktiva inom tandvården i Stockholms län betydligt längre än vad jag har varit och förmodligen betydligt längre än vad Gustav Andersson har varit också. Men det måste få mogna hos dessa människor att det är rätt som landstingsmajoriteten tycker är rätt.

Vi diskuterade ju den här frågan på förra fullmäktige – och har gjort det även tidigare – och då sade Gustav Andersson någonting helt annat, nämligen: "Det svar som man kan ge är ju enkelt och entydigt: Det är ingen som kommer att tvinga någon till avknoppning. – – – Det är bara en frihetsmöjlighet för personalen, inte ett tvång."

Och så läser vi i dag i tidningen hur regelverket ändras. En tidigare skrivning om att det krävdes en majoritet av personalen – bara en majoritet – tas bort och ersätts med luddskrivningar. Och personalen måste mogna in i insikten att det är rätt att göra som Gustav Andersson och landstingsmajoriteten vill!

Det här är någonting helt annat än det ni säger. Erkänn i stället! Säg: Vi vill privatisera, vi vill tvinga personalen, vi struntar i dem som vill jobba kvar i landstingets verksamheter. Säg det i sådana fall, för det är så ni gör! Gör samma sak som ni säger! Då blir politiken åtminstone tydlig. Den är fortfarande lika fel, men den blir åtminstone tydligare på det sättet.

Anförande nr 40

Landstingsrådet **A n d e r s s o n** (c): Jag vill bara hävda att jag är felciterad i dagens Svenska Dagbladet. Jag har inte sagt att det måste mogna fram att det är rätt med en avknoppning. Om jag har sagt någonting som liknar det så är det att det måste få mogna fram vad man tycker om en avknoppning. Jag har inte sagt att det finns en given slutsats och att det finns en given uppfattning som är riktig i den här frågan.

Anförande nr 41

J o h a n S j ö l a n d e r (s): Det var ju välkommet att Gustav Andersson förstår vilken provokation det här uttalandet i Svenska Dagbladet var och tar avstånd från det. Men faktum – politiken – kvarstår ju: Ni tar bort krav på att åtminstone en majoritet av en enhet inte ska kunna köras över i den här frågan. Ni säger att det är matematik att lyssna på personalen.

Det här är himmelsvitt långt från er retorik, där det handlar om att bejaka personalen och att utveckla personalen. Ni kör över personalen. Erkänn det också!

Anförande nr 42

Landstingsrådet Wigg (mp): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare och lyssnare här och var! Vi har ju från den här talarstolen flera gånger fått höra att det är ett övergripande mål att alla landstingets vårdcentraler – numera husläkarmottagningar – ska vara privatiserade innan mandatperioden är slut. Det har vi fått klart och tydligt deklarerat av Lars Joakim Lundquist i en frågestund på ett fullmäktigemöte förra året, då han kort och gott svarade ja på en fråga om det. Har man ett sådant övergripande mål är det klart att man i efterhand måste försöka få tiden att mogna eller få de anställda att ändra sig, om de eventuellt inte skulle tycka som majoriteten. Här måste man ändå säga att ni kastar in degen först och sedan jätten som ska få degen att mogna.

Vi i Miljöpartiet anser att det självklart måste vara en klar majoritet som vill knoppa av. Det kan inte vara fråga om att en minoritet skulle kidnappa en majoritet i en verksamhet och säga: Vi knoppar av fast ni inte vill. Det kan liknas vid att en minoritet skulle bilda en bostadsrättsförening fast majoriteten inte vill. Vilka arbetsförhållanden kommer det att ge? Vilka samarbetsvårigheter kommer inte det att borga för, om man tvingar igenom en privatisering eller avknoppning av en vårdcentral?

Vi i Miljöpartiet är inte helt emot avknoppningar, och det är inte heller Socialdemokraterna i sin reservation. Vi är inte emot att det ska finnas privata alternativ inom landstingets ram, den som är offentligfinansierad. Miljöpartiet säger så här, och jag hoppas att majoriteten kan läsa det: "Det är viktigt att vara öppen för inslag av privata entreprenörer i sjukvården men detta ska huvudsakligen gälla icke-vinstdrivande och idéburna organisationer, stiftelser, kooperativ eller företag där man i avtal reglerar hur överskott ska återinvesteras i verksamheten eller återgå till beställaren." Det är en grundläggande skillnad mot att bara kasta ut allt på marknaden.

Det finns ju många problem att lösa när man gör sådana här saker. Till exempel: Vad är värdet av att överta en verksamhet? Det är inte bara det att man övertar inventarier eller hyr byggnader. Det är faktiskt ett varumärke som vi har att förvalta. Det är trygghet inte bara för personalen utan också för de människor som besöker våra vårdcentraler eller husläkarmottagningar av olika schatteringar. Det är väldigt viktigt. På det här sättet förstör man faktiskt landstingets varumärke, inom primärvården och nu också inom folktandvården.

Sedan ska jag bara säga några ord om var besluten fattas. Allmänna utskottet ska ju behandla varje avknoppning. Det finns ett parti i den här landstingsfullmäktigeförsamlingen som inte har någon plats i allmänna utskottet, och det är Miljöpartiet. Jag får vara där på nåder och säga: Om jag hade haft en plats ... Jag tycker att det är en skam att sådana här stora beslut i landstinget fattas där inte alla partier får vara med och vara delaktiga i dem. Vi har flera sådana exempel, men dem tänker jag inte dra upp nu.

Slutligen vill jag ta upp påståendet att det här skulle gynna kvinnligt företagande. Jag skulle vilja se beviset för att det blir fler kvinnliga företagare av det här. Jag tycker att det borde ingå i en utvärdering och en uppföljning av den här avknopnings- och privatiseringshysterin. Ta till exempel vårdval Stockholm, som man också lägger in i det här och som påverkar allt. Hur många fler kvinnliga företagare får vi när vi säger att läkare ska vara verksamhetschefer? Då utesluter vi sjuksköterskor och andra som enligt vad som sägs inte kan vara verksamhetschefer, varav flertalet är kvinnor.

Om man tittar i backspeglarna ska man finna att det har visat sig att all privatisering inte har lett till ökat kvinnligt företagande utan tvärtom – det har blivit färre kvinnor, i varje fall hittills. Jag skulle nog vilja att det ingår i en fortsatt uppföljning av frågan.

Härmed yrkar jag bifall till Miljöpartiets reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 43

Landstingsrådet *Sevefjord (v)*: Ordförande, fullmäktigeledamöter och lyssnare! Vi ska nu besluta om hanteringen av avknoppningar. Det märkliga är att man redan har avknoppat. Det skulle vara intressant att höra från den sittande borgerliga majoriteten hur det kommer sig att man redan har avknoppat verksamheter innan vi i fullmäktige har beslutat hur det ska gå till, vem som i så fall fattade de besluten och var de har fattats.

Det handlar om avknoppning, men vad är avknoppning? Det är ett sätt för den borgerliga majoriteten att dölja vad det handlar om. Avknoppning är en privatisering av landstingsdriven verksamhet. Det är en utförsäljning av den verksamhet som vi tillsammans har byggt upp med skattebetalarnas pengar. Det är en försäljning, en privatisering. Men ni vågar ju inte säga vad det handlar om. I stället pratar ni om avknoppning.

I det här ärendet finns det i tjänstemannabilagan en definition av "avknoppning". Jag anser att den definitionen är fel. Där står det att avknoppning innebär att "landstingsdriven verksamhet övergår i personalens regi". Men det är inte fråga om att verksamheten övergår. Avknoppning innebär att ni säljer ut verksamheten till enskilda individer eller bolag. Dessvärre säljer ni inte bara ut verksamheten utan ni rear ut den – säljer den billigt, till underpris.

Vi i Vänsterpartiet är motståndare till att man hanterar den landstingsdrivna verksamheten på det sättet. Vi tycker inte att man utvecklar hälso- och sjukvården genom att sälja ut den till privata entreprenörer, vårdgivare eller bolag, där vi inte vet vad som kommer att hända med verksamheten i förlängningen. Vi vill naturligtvis att man i stället ska satsa på att utveckla den landstingsdrivna hälso- och sjukvården. Vi vill inte att den ska privatiseras, och vi har ett väldigt brett stöd från människor här i landet när vi säger detta. En stor majoritet tycker inte att man ska tjäna pengar på sjuka människor. Men eftersom ni ändå tänker göra det måste man fundera över vissa saker.

En sak som man måste fundera över är: Hur ska vi värdera den verksamhet som ni tänker sälja ut och privatisera? En annan viktig fråga gäller juridiken kring så kallade avknoppningar, privatiseringar. Ordet "avknoppning" finns över huvud taget inte som juridiskt begrepp. Kan man göra det på det sätt som ni vill göra? Nja, det är nog tveksamt.

I det senaste numret av Dagens medicin har SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, gjort en utredning när det gäller så kallade avknoppningar, utförsäljningar, av skolor. På tal om att marknadspris ska gälla vid avknoppningar säger den jurist vid SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, som har gjort utredningen att man måste väga in varumärke och kundkrets, och dessutom ska flera anbudsgivare bjudas in.

Det betyder att man inte kan göra som ni gör. Det är egentligen olagligt, anser en majoritet av juristerna inom Sveriges Kommuner och Landsting. Det hörde både jag och Birgitta Rydberg häromdagen när vi hade ett möte där. Man sade att en majoritet av juristerna anser att man inte kan hantera frågan på det här sättet. En minoritet av juristerna anser att det går bra. Det här är så viktigt så det borde ni utreda innan ni går vidare på det sätt som ni gör.

Men när ni nu ändå tänker sälja ut är det intressant att veta vad det är för kriterier som används. Enligt såväl kommunallagen och konkurrenslagen som EU-rätten får en överlåtelse av tillgångar inte ske till underpris. Det är precis vad ni har gjort när ni rear ut Serafens vårdcentral. En stor vårdcentral med ett fantastiskt läge i Stockholm, med 12 000 listade patienter och en mängd läkare såldes för under 700 000 kronor! Vem som helst förstår att ni inte bara har rear ut verksamheten – ni har faktiskt förskingrat våra gemensamma tillgångar. 700 000 kronor! Man får inte ens en liten etta i Stockholms innerstad för det priset. En sådan värderas i dag till ungefär en och en halv miljon kronor. Men en vårdcentral med 12 000 patienter värderas ni till 700 000 kronor! Hur är det möjligt? Jag anser att den utförsäljning som ni bedriver är en förskingring av våra gemensamma tillgångar.

Anförande nr 44

Landstingsrådet Heister (m): Ordförande! Först hade jag inte tänkt bemöta Birgitta Sevefjord. Det var överord, så jag tyckte att de talade för sig själva. Men när hon nu på slutet hävdade att vi skulle förskingra landstingets egendom kunde jag inte låta bli att begära ordet.

Vid avknoppningen av till exempel Serafen, som Birgitta Sevefjord tog upp, har det gjorts en värdering av en auktoriserad värderingsman vid Stockholms handelskammare när det gäller utrustning och inventarier. Ett av världens största revisionsföretag, Öhrlings Pricewaterhouse Cooper, har gjort en avkastningsvärdering som ligger till grund för köpeskillingen när det gäller avkastningen, det vill säga goodwilldelen. Det är väl ändå inte så att vi skulle ha sålt en hyresrätt, som Birgitta Sevefjord försöker antyda. Det har vi inte gjort. Det är värderingen av inventarier och utrustning och avkastningsvärderingen som ligger till grund för köpeskillingen.

Anförande nr 45

Landstingsrådet Sevefjord (v): Det är riktigt att den värdering som gjordes bara handlade om inventarier, stolar, bord och annan utrustning men inte det som var värdefullt när det gäller själva vårdcentralen. Kundstocken, som man i normala fall värderar när man säljer på den privata marknaden, personalen, personalutbildning, kompetens, den goodwill som man har finns inte med i värderingen. Det förstår ju vem som helst att en vårdcentral med 5–8 läkare, sjuksköterskor och annan personal plus 12 000 patienter rimligen måste vara mer värd än 700 000 kronor! Inte sjutton kan ett privat företag öppna en så stor vårdcentral med bara 700 000 kronor på fickan. Det är en självklarhet!

Anförande nr 46

Landstingsrådet Heister (m): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Birgitta Sevefjord kan tycka vad hon vill, men det är två auktoriserade värderingsinstitut som har värderat verksamheten. Det är Stockholms handelskammare, som har auktoriserade värderingsmän som vi har använt också tidigare när vi har gjort avknoppningar, som har gjort värderingen när det gäller utrustning och inventarier. Sedan har Öhrlings Pricewaterhouse Coopers gjort en avkastningsvärdering där man bedömer goodwill och eventuell badwill.

Det må vara att man i dag har en så kallad kundstock på 12 000 patienter – 12 000 patienter som kan flytta sig från en dag till en annan. Detta är gjort av auktoriserade värderingsmän. Jag tycker att Birgitta Sevefjord ska lägga ned sin argumentation. Det är inte värdigt, Birgitta.

Anförande nr 47

Landstingsrådet Sevefjord (v): Jag tycker att ni ska lägga ned utförsäljningen av den gemensamt drivna, landstingsdrivna, vården på det sätt som ni gör den i dag. Ni rear ut, ni säljer till kraftigt underpris. Vad tror du den vårdcentralen är värd om de läkare som har köpt den skulle sälja den till ett stort bolag i morgon? Tror ni att den är värd 700 000 kronor?

Anförande nr 48

Landstingsrådet Larsson (s): Ordförande, fullmäktige! Partierna har uppenbarligen vitt skilda uppfattningar när det gäller om det här är en önskvärd politik eller inte. Så är ju fallet.

Era argument handlar ju enligt vad jag har förstätt bland annat om att kvaliteten i vården ska utvecklas, att personalen ska få möjlighet att ta över och att vi ska få möjlighet att bryta offentliga monopol. Inte minst det här med personalen är jätteviktigt i er argumentation. Om jag – Gud förbjude! – skulle byta partibok och gå med i något av era partier så skulle jag ändå ägna lite tid och kraft åt att fundera över hur jag skulle genomföra avknoppningspolitiken. Den har ju hittills uppvisat en lång rad allvarliga brister.

Det gäller exempelvis prissättningen, som en del var inne på alldeles nyss. Det finns åtskilligt mer att göra när det handlar om att sätta pris som går att försvara inför medborgarna. Det gäller också personalen: Ska personalen vara med eller inte? Hur får man sälja vidare, om man har köpt den här verksamheten? Ett stort frågetecken gäller: Hur hanterar man situationen om flera olika personalgrupper vill avknoppa samma verksamhet? Det är en lång rad frågetecken som även ni som vill avknoppa och tycker att avknoppning är det bästa som finns borde sätta er ned och fundera en stund över.

Det borde ju också vara viktigt med klara och entydiga besked till landstingets och sjukvårdens personal om vad som gäller. Det kan man läsa i ett dokument som utvecklingskansliet har utarbetat, daterat den 13 september. Eftersom alla inte har Svenska Dagbladet tänkte jag att jag i alla fall skulle visa det för landstingsfullmäktige, så det gör jag just nu på skärmen. Där står det klart och tydligt längst ned att det krävs att en majoritet "skall" vara för att man avknoppar sin verksamhet. Det är ett villkor. Det är era egna tjänstemän som har tagit fram det.

Sedan går tiden, det blir diskussioner och senare dyker samma dokument upp på nytt, nota bene fortfarande daterat den 13 september, men då har "skall" förvandlats till att "det är en fördel". Det är helt fantastiskt. Jag börjar tänka på Östeuropa – jag ber om ursäkt för det – där man retuscherade bort misshagliga personer från fotografier och ändrade i Sovjetiska statens nationalencyklopedi över sitt partis historia när misshagliga personer hade sagt fel saker. Detta är pinsamt och på gränsen till lagbrott, och det är ett fiasko i fråga om klar och entydig information till medarbetarna i vårt landsting.

Detta har över huvud taget inte ens varit föremål för behandling i det politiska organ som har att hantera detta, nämligen landstingsstyrelsens allmänna utskott. Man kan ju tycka olika, men vore det inte lämpligt att vi åtminstone fick en chans att prata om saken partierna emellan och politiker över blockgränsen i stället för att man ändrar förutsättningarna från en dag till en annan och inte ens bemödar sig om att ändra datum. Jag tycker det är en skandal av stora mått.

Vad gäller och vad gäller inte? Hur ska det vara? Jag möter många i personalgrupperna som är oroade, jag möter olika besked. Jag får höra om anställda som blir illa behandlade därför att de vill avknoppa – jag vet inte om det stämmer eller inte – och jag får läsa i tidningen att det ansvariga landstingsrådet för folktandvården på Karlaplan säger att personalen på Karlaplansmottagningen är illa behandlad av sin ledning. Ledningen har trissat upp diskussionen och tvingat folk att ta ställning, säger det ansvariga landstingsrådet om tjänstemannaledningen på en av landstingets folktandvårdskliniker. Om det som står i Dagens Nyheter den 9 februari vore sant – jag vet ju inte om det är det – borde det ansvariga landstingsrådet gå och prata med Maria Wallhager och ingripa med kraft. Men är det sant? Jag vet inte.

I går kväll var jag själv på folktandvården vid Karlaplan, och jag mötte en sköterska som berättade för mig att hon inte vill avknoppa, men hon vet inte om hon vågar säga det. Hon säger: Vad händer om den här verksamheten byter ägare och jag får en ny chef? Väger jag bråka med min nya chef?

Oklara regler och oklar tidsutdräkt skapar elände för personalen och förstör det som ni tycker är en viktig process. Tänk om och gör det här bättre!

Anförande nr 49

J a n S t r ö m d a h l (v): Frågan om avknoppning av vårdverksamheter påminner väldigt mycket om en politik som bedrivs på ett annat område, nämligen på bostadsområdet. Raymond var också inne på det. Där finns det från den borgerliga sidan en strävan att försöka avknoppa så mycket som möjligt av den gemensamma bostadsegendomen, de gemensamt ägda bostäderna. Där har man ungefär samma taktik. Det gäller att försöka locka och driva folk att genomföra dessa avknoppningar, vare sig de vill det eller inte från början. Där har man väldigt effektiva medel. Man kan nämligen locka med en snabb vinst för dem som är med i den första omgången av avknoppningen och sedan realiserar den tillgången, det

värdet. Risken är naturligtvis stor att det blir likadant på vårdområdet om man nu underprissätter de här verksamheterna och de som går in i det sedan kan vara med och realisera värdet.

På bostadsområdet har man ändå infört något slags demokratiregel i lag. För att en bostadsrättsomvandling ska ske måste det vara kvalificerad majoritet. Det måste vara två tredjedelars majoritet för att en omvandling över huvud taget ska kunna bli av. Där tycker man alltså att det är så viktigt med denna matematik att den är fastslagen i lag. Varför är det så lättvindigt på vårdområdet?

Jag skulle vilja dra den parallellen vidare. Om det nu skulle finnas ett intresse för att realisera värdena vidare – är den borgerliga majoriteten positiv till det också? Är ni intresserade av att de här vårdcentralerna, de här verksamheterna, säljs vidare till några som inte alls har något med personalinflytande att göra, några som inte alls har med personalkooperativ att göra? Jag tror inte det. Så kan man i alla fall inte läsa ärendet.

Däremot tycker jag att det är en brist att denna problematik – vad som sker i nästa led – inte behandlas över huvud taget. Jag skulle här vilja lyfta tanken att om det nu ska ske avknoppningar så måste vi hitta ett system för hur man ska hantera "återknoppningar". Jag tycker att man ska ha ett system med "återknoppningar" till samma pris för att det inte ska behöva finnas några felaktiga drivkrafter i riktning mot en avknoppning eller privatisering. Om det nu ska ske avknoppningar – se till att det blir på villkor av "återknoppningsklausuler" med prisgaranti.

Anförande nr 50

Håkan Jörnehed (v): Ordförande och fullmäktigeledamöter! I det här ärendet föreslår majoriteten hur vi ska hantera försäljning av det vi gemensamt äger. Vänsterpartiet anser att vi inte ska sälja ut det vi äger gemensamt. Vi anser att det är smartare att äga gemensamt än att försälja. Här är det ju fråga om försäljning, ofta till reapris, oavsett om ni till höger i salen försöker skönmåla det med ord som "avknoppning".

"Knoppning" låter väl som något rätt trevligt som sker på våren, men sådan här avknoppning tror vi kommer att få blommorna att vissna. För att det inte ska råda någon tveksamhet hos Chris Heister vill jag säga att vi tycker att det här förslaget är som DDT för trädgården. Vi tror att det i det långa loppet kommer att gå ut över människors behov av att få vård. Att avsätta 35 miljoner kronor till ett avknoppningskansli för att få personal att lämna landstinget anser inte Vänsterpartiet vara väl använda skattepengar.

Ordförande! Jag tycker att det är lite märkligt att vi i dag, i februari 2008, hanterar ett ärende om hur vi ska hantera avknoppningar och om hur försäljningen ska ske, om det nödvändigt ska ske. Precis som Birgitta Sevefjord har varit inne på är det två vårdcentraler som redan har knoppat av, Serafen och VallentunaDoktorn. De knoppade av den 1 januari 2008, en och en halv månad före behandlingen av dagens ärende.

I ärendet om hur vårdcentraler inom auktorisationen ska avknoppas finns det ett förtydligande på sidan 2. Därför frågade jag på sista mötet med sjukvårdsstyrelsen för Stockholms stad och Ekerö om de borgerliga ledamöterna när de i höstas beslutade om auktorisation för Hantverkardoktorn AB var medvetna om att de samtidigt knoppade av Serafens vårdcentral. Jag kan säga att de borgerliga ledamöterna såg ut som stora frågetecken i ansiktet. Jag skulle vilja uttrycka det så att de verkligen gav frågetecknet ett ansikte.

Jag frågade exempelvis Folkpartiet, som enligt vad jag förstår är för avknoppningar men även för att man ska väga in goodwill i priset: Hur kunde ni göra det här i höstas utan att veta att ni gjorde det? Hur ser ni på att man säljer inventarierna på Serafen för 694 500 kronor och att Hantverksdoktorn, som Serafen numera heter, kommer att göra miljonvinster om man säljer vidare? Hur kan ni se det utan att vara medvetna om att det beslutet tas? Jag tycker att det är något av en skandal att ingen i den politiska majoriteten verkar veta vem som beslutade att godkänna denna avknoppning.

Alla de här detaljerna hoppas jag att vi får återkomma till. Jag har därför skrivit en interpellation om var och vem som beslutade och hur priserna räknades fram. Chris Heister säger nu att det var helt rätt att sälja Serafen för 700 000. De uppgifter som vi från oppositionen har fått fram är att priset var 694 500 kronor för inventarierna. Men vi får väl återkomma till den diskussionen vid debatten om min interpellation nästa gång.

Jag tycker att hela den här avknoppningen går oerhört snabbt, precis som vårdvalet, som jag drar en parallell till. Vi hör nu Filippa Reinfeldt göra tappra försök att försvara vårdvalet genom att säga som ett mantra att man måste skruva. Då tänker jag på exemplet med Serafen. Om man kommer på att man ska ha betalt för goodwill, ska man då skicka en räkning om ett halvår och säga: Nej, vi vill ha två miljoner till.

Alla ni som har sett Bygglov och Äntligen hemma med Martin Timell har ju verkligen fått lära er att man aldrig kan skruva i en skruv om man inte gör grovjobbet först, det vill säga tar reda på konsekvenserna. Man måste spackla, välja rätt skruv och plugg. Om hålet är för stort kommer skruven aldrig att fastna.

Jag har några frågor: Är det lagligt att avknoppa? Får landstinget gynna enskilda så här? Nej, för enligt lagen får inte enskild näringsidkare gynnas. Får landstinget verkligen gynna de manliga läkarna på Serafen så här genom att skänka bort kundstocken på 12 000 patienter och inte ta betalt för goodwill? Är det konkurrensneutralt att inte ta betalt för kundstocken på folktandvården? Det finns ju redan massor av privata tandläkare. Tycker exempelvis Praktikertjänsts tandläkare att det är konkurrensneutralt att det går till på detta sätt? Nej!

Bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 51

Landstingsrådet Rydberg (fp): Ordförande, ledamöter! Jag tycker att det blir ett alldeles för högt tonläge när vissa tolkar dagens beslut, en tolkning som faktiskt är helt felaktig. Vi kommer att ha makten över världens innehåll. Vi kommer att ha makten över kostnader enligt vårdavtal. Vi kommer att ha makten att granska den värdering som ska göras. När vi fattar politiska beslut så gör vi det i varje enskilt fall.

Läs innantill i föredragandetexten! Där står det: "... det är väsentligt att de värden, bland annat ekonomiska, som finns i verksamheterna vid avknoppning hanteras ansvarsfullt. Alla verksamheter som är föremål för avknoppning ska värderas utifrån de förutsättningar som gäller för varje verksamhet. De svårigheter som kan anses föreligga kan hanteras genom en korrekt värderingsmodell. En oberoende marknadsmässig värdering ska ligga till grund för arbetet." Detta är det styrande beslut som fullmäktige ska fatta i dag. Det ligger sedan till grund för beredningen av varje avknoppning och så småningom beslut i allmänna utskottet.

Ledamöter! Det finns väldigt tydliga ideologiska skiljelinjer mellan partierna. Vi i Folkpartiet står för att det är bra för vårdverksamheter att ha mer småskalighet och korta beslutsvägar. Det gäller både egenregi och entreprenörer.

Ingela Nylund Watz skrev nyligen en artikel på DN Debatt där hon krävde omprövning av Socialdemokraternas inställning till privata lösningar. Omprövningen har nog inte nått henne själv ännu, åtminstone inte i debatten i dag, och inte heller hennes partikamrater som har varit uppe i debatten.

Ingela Nylund Watz går också till attack mot att personalen väljer aktiebolagsformen, alltså vinstdrivande företag. Sanningen är att när personalen har fått information om olika konstruktioner – personalkooperativ, handelsbolag eller aktiebolag – så har de valt aktiebolag därför att det är den enklaste formen att driva ett företag i. Jag tycker inte att vi ska sätta oss till doms över att personalen väljer den driftsformen. Det innebär att verksamheten verkligen ska vara vinstdrivande – den får inte gå med förlust; då går den omkull.

Vår linje från Folkpartiets sida är att de som vill pröva att driva verksamhet i annan driftsform ska få möjlighet att få sin sak prövad. Det är vad dagens ärende handlar om – att få sin sak prövad.

Hur många ska då stå bakom en intresseanmälan? Det tycks vara en huvudfråga för oppositionen. I normalfallet bör det vara ett flertal, en majoritet – annars blir det inte bra. Men ingen regel utan undantag! Det kan finnas situationer där det ändå kan vara en fördel att åstadkomma en förändrad driftsform. Jag kan påminna om när Kista BUP blev ett personaldrivet företag. Vi hade en personalkonflikt som ledde fram till att man faktiskt delade mottagningen. Den ena blev personaldriven, den andra landstingsdriven. Det visade sig att det var ett väldigt gynnsamt sätt att lösa problemen. Verksamheten har fungerat bra.

Oro och ångest på arbetsplatserna har det talats om. Det är klart att det kan bli oro och ångest när Ingela Nylund Watz dyker upp och sprider sin tolkning av majoritetens beslut. Och det finns mycket oro och ångest för alla förändringar – det ska vi ha respekt för. Men jag kan ändå försäkra Ingela Nylund Watz om att varje ansökan kommer att prövas för sig. För att det ska vara intressant att avknoppa ska vi ju bedöma att det är en fördel jämfört med nuläget. En fördel kan vara just det ökade personalengagemang som man får när man är delägare. En annan fördel kan vara att vi faktiskt får ut mer för landstingsskatten.

När det gäller den politiska hanteringen av avknoppningsansökningar ska utvecklingskansliet bereda och redovisa fakta inför beslutet. Allting är inte klart med dagens fullmäktigebeslut. Man ska redovisa till exempel hur stor andel av personalen som vill vara med, om det finns interna konflikter, vad patienterna kan få för fördelar, vad landstinget kan vinna, om affärsplanen håller, om vi bedömer att personalgruppen klarar att driva verksamheten.

Vi har erfarenhet av personaldrivna företag. Nära 5 000 personer gick över i personaldrivna verksamheter förra gången vi hade borgerligt styre. Enligt vad jag kan se har alla partier accepterat det i efterhand eftersom man inte tog tillbaka verksamheterna i egen regi, möjligen med undantag av Brommageriatriken, som upphandlades. Jan Strömdahl! Vi har haft möjlighet till "återknoppning" men det är ingen personalgrupp som har hört av sig hittills.

Jag vill med detta yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 52

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige och Birgitta Rydberg! Jag förstår att Folkpartiet försöker distansera sig från det som nu rent praktiskt händer i våra verksamheter. Jag skulle vilja uppmana det ansvariga landstingsrådet för personalfrågor, Birgitta Rydberg, att själv göra ett besök för att hon ska få klart för sig att det i det här stressade läget pågår en mycket destruktiv diskussion på folktandvården på Karlavägen som tydligen ska pågå fram till juni innan Birgitta Rydberg har fått fram sitt förslag, som hon sedan kallt, sakligt och med lågt tonläge ska analysera.

Birgitta Rydberg gör det mycket tydligt att det finns en glidning i vad majoriteten menar när man använder begreppet "personalen". I normalfallet ska "personalen" tolkas som en majoritet, men det finns undantag. Just denna osäkerhet, menar jag, skapar en situation som innebär laglöst land för landstingets verksamheter och personal.

Anförande nr 53

Landstingsrådet Rydberg (fp): Var sak har sin tid, Ingela Nylund Watz! I dag, i februari, fattar vi beslut om regelverket. Sedan ska varje ansökan prövas i tur och ordning när den är väl beredd, och det kommer att gälla både folktandvården och de andra ansökningar som finns. Då kommer vi att ha svar på de frågor som vi ska ställa till utvecklingskansliet om hur ärendet är berett.

När det gäller att få information om verksamheten kan jag upplysa Ingela Nylund Watz om att Maria Wallhager besöker folktandvården på fredag och kommer att skaffa sig information. När det gäller folktandvården är inga beslut fattade. Det finns en intresseanmälan från några av de anställda, och den kommer att beredas i full ordning. Men för vår del är inställningen att vi är beredda att pröva ansökan om avknoppning när det gäller all vård som inte är myndighetsutövning och se om en avknoppning innebär ett mervärde för patienter eller ett mervärde för landstingets skattebetalare.

Anförande nr 54

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det här händer nu, Birgitta Rydberg. Ni fattar beslut om ett regelverk för hur avknoppningar eller utförsäljningar av gemensam verksamhet ska gå till ett år efter det att sådana i praktiken har börjat verkställas. Det är klart att ni har skapat oro hos personalen. Personalen på folktandvården på Karlaplan ska leva med den här oron och ångesten fram till juni, har de fått besked om. Jag tycker sannerligen att det är hög tid att Folkpartiets ansvariga landstingsråd tar del av vad personalen tycker. Det är bra att det sker på fredag.

Det är riktigt, Birgitta Rydberg, att var sak har sin tid och plats. Men det distanserade förhållningssätt med vilket Folkpartiet försöker värja sig i den här frågan ger sannerligen inte intrycket av en kompetent, handlingskraftig och tydlig ledning i landstinget.

Anförande nr 55

Landstingsrådet Rydberg (fp): Du säger att det här händer nu och att regelverket skapar oro. Regelverket kommer vi att ta beslut om i dag. Då är regelverket klart. Sedan kommer vi att pröva varje ansökan. Det du vill, Ingela Nylund Watz, är att vi per automatik ska avslå den ansökan som finns från några medarbetare i folktandvården. Vi är inte beredda att på den grund som finns i dag lämna ett bestämt besked om vad som ska ske. Vi tänker se till att ärendet är ordentligt berett så att vi vet vad vi gör när vi fattar beslut. I dagsläget är vi inte beredda att ge ett säkert besked, eftersom vi inte har fått det underlaget.

Anförande nr 56

Håkan Jörnehed (v): Ordförande! Birgitta, du säger att utvecklingskansliet ska redovisa och att det ska vara väl beredda ärenden. Då undrar jag: Var någonstans var det här med Serafen och VallentunaDoktorn berett, och var redovisades det någonstans, så där väl? Det kan du väl svara på.

Sedan läser du i tredje att-satsen att landstingsstyrelsen anser det väsentligt att bland annat de ekonomiska värden som finns i verksamheterna vid avknoppning hanteras ansvarsfullt. Då vill jag fråga Birgitta Rydberg och Folkpartiet: Tycker ni att man hanterade Serafen och VallentunaDoktorn på ett ansvarsfullt ekonomiskt sätt?

Anförande nr 57

Landstingsrådet Rydberg (fp): VallentunaDoktorn och Serafens husläkarmottagning var redan för drygt ett år sedan färdiga med att de ville ta över i egen regi. Deras ansökan bereddes av utvecklingskansliet, produktionsutskottet hade frågan om verksamhetsöverföring, mottagningarna uppfyllde regelverket i auktorisationen och beslut togs också i SLSO:s styrelse, så det ärendet har hanterats. Hade man inte gjort den här verksamhetsöverföringen i produktionsutskottet så hade de här två företagen med stöd av möjligheten att vara auktoriserade kunnat starta som helprivata bolag och SLSO hade lagt ned verksamheten.

Det hade blivit precis samma resultat hur du än hade vridit och vänt på det, Håkan.

Anförande nr 58

H å k a n J ö r n e h e d (v): Nu blev vi nog ännu mer konfunderade, för i produktionsutskottet har vi aldrig haft det här ärendet. Det måste ordföranden, som sitter bredvid dig, kunna säga. Då får vi gå tillbaka till protokollen. Det har inte varit någon politisk hantering av detta.

Och jag skulle vilja fråga varför inte HSN-förvaltningen vet – det är klart att jag har försökt undersöka detta – var och när beslutet togs. Att det kanske har tagits av SLSO:s styrelse är en helt annan sak, men att det skulle ha varit uppe i produktionsutskottet – nej, Maria Wallhager, jag tittar på mina kolleger här och alla bara skakar på huvudet.

Vi får reda ut detta och titta i protokollen.

Anförande nr 59

J a n S t r ö m d a h l (v): Birgitta Rydberg sade någonting om att återknopningsmöjligheten redan finns men att personalen inte har varit intresserad i något fall. Det är intressant, att där kommer personalens vilja och intresse in, där skulle det betyda någonting.

Det är också en missuppfattning. Det jag menar är att om vi ska ha kvar någon kontroll över verksamhetens kvalitet, så ska den inte kunnas säljas vidare hur som helst och till vem som helst, utan detta med återknoppning ska stå i avtalet med den personalgrupp som tar över, att om man vill göra sig av med verksamheten så ska den återgå till landstinget. Annars har vi, som sagt var, inga garantier alls för den kvalitet som ni vill uppnå genom dessa avknoppningar.

Anförande nr 60

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Om en verksamhet skulle försälas vidare så måste hälso- och sjukvårdsnämnden godkänna det. Det har ju förekommit, till exempel inom några av de större vårdbolagen, att det har varit försäljningar, och då måste man få ett godkännande från hälso- och sjukvårdsnämnden att man får fortsätta att driva verksamheten enligt vårdavtalet.

Anförande nr 61

J a n S t r ö m d a h l (v): Men det här handlar om både auktoriserad och icke-auktoriserad verksamhet.

Om man inför en återknopningsklausul, då blir det ointressant för personalen att gå in i detta med tanke på att man eventuellt ska kunna göra det stora klippet eller vinsten. Det är ju det som ligger bakom som en ful fisk i alla de här bostadsavknoppningarna, och jag befarrar att det kan finnas samma drivkrafter när det gäller avknoppning av verksamheter. Bara för att försäkra sig om att den drivkraften inte ska finnas vore det renare med en skyldighet till återknoppning.

Anförande nr 62

T o m a s R u d i n (s): Fru ordförande, landstingsledamöter! Frågan om avknoppning tar sig nya turer hela vägen, och det blir bara värre och värre.

Gustav Andersson har varit uppe i debatten flera fullmäktigen bakåt i tiden och försvarat varför man ska avveckla en väl fungerande verksamhet och utsätta den för den störning som det innebär att avknoppas. Inför dagens sammanträde tvingas vi läsa dessa fullständigt fantastiska beskrivningar av hur förvaltningen är skött under er ledning. Förutom att den här beskrivningen av varför det har skett fortfarande står helt obesvarad, har Gustav Andersson i Svenska Dagbladet-intervjun mage att säga: "Vi ska inte läsa oss vid matematiska termer." För övrigt, går han vidare: "Det är därför bra att vi får bort skrivningen om att det krävs en majoritet av personalen." Det ena avslöjar en fullständigt förskrämmande demokratisyn,

som jag anser återförs bakåt i tiden till när demokratin infördes, då högern använde precis samma argument. Inför hotet att folket skulle ta över de rikas tillgångar, ville man inte ge fullvärdig rösträtt till var och en. Man ska inte låsa sig vid matematiska termer, säger Gustav Andersson, i synen på vad som ska räknas som ett majoritetsbeslut.

När avslöjandet kommer om hur man har gått in från förvaltningens sida under er ledning och ändrat i skrivelser som är helt avgörande för denna mycket principiellt viktiga fråga, så blir svaret: Det är bra att vi får bort skrivningen om att det krävs en majoritet av personalen.

Var det bra att den skrivningen ändrades i efterhand, nästan ett halvår efteråt? Vad säger det om ert sätt att styra landstinget?

Men det är värre än så. Den här debatten handlar ju till syvende och sist om medborgarnas tillgångar, det som vi har byggt upp tillsammans och kallar för ett gemensamt samhälle, ett demokratiskt samhälle. Med den här demokratisynen, att majoritetsbeslut egentligen bara är en fråga om matematiska termer, kan man – mot bakgrund av hur illa ni har skött den här förvaltningen och också hur illa ni har skött tidigare information som vi har begärt från oppositionens sida, när vi till exempel ville höra hur folktandvården såg på saken inför avknoppningen och ni förvägrade oss det – så kan man undra om er demokratisyn präglas av det som Gustav Andersson beskriver som en beskrivning av matematiska termer. Hur skulle det bli om vi tillämpade den ordningen i den här salen till exempel, att skillnaden mellan majoritet och minoritet bara är en fråga om matematiska termer, eller i andra politiska församlingar i samhället som vi har valt att styra efter demokratiska mått?

Det är väl självklart, att om man har satt ut i informationen inför avknoppning att majoritetsbeslut ska gälla så måste den principen vara gällande vid varje tidpunkt fram till dess att man ändrar på det beslutet?

När det nu blir beskrivet på det här sättet undrar man ju om vi befinner oss i fritt fall. Ingen från er kant har över huvud taget kommenterat det här med ett ord, och ändå står det i Stockholms näst största tidning. Alla politiskt verksamma i hela landet tar del av detta – och ni har inte ens kommenterat det! Var det en enskild tjänstemans beslut, eller är det ett verk av Gustav Anderssons demokratisyn, som tydligen står till förfogande för hela majoriteten eftersom ingen annan heller har kommenterat det?

Dessutom är det så att om man lägger alla tårtbitar bredvid varandra som har kavrats upp i ärenden om avknoppningar och privatiseringar under resans gång, blir det tydligt att ni inte vill befatta er med sådant som är folkets tillgångar. Ni har kommit till den här salen för att rusta ned, sälja ut, knoppa av och göra det med vilka medel som helst – tydligen till och med metoder som är demokratiskt ytterst tveksamma. Och till er tjänst har ni Gustav Andersson, som villigt ställer sig i första ledet och gör operationerna. Han har blivit en bra representant för det som man kallar för Stureplanscentern, en kraft inom Centerpartiet som helt har lämnat sina demokratiska grundvalar för att göra det som högern vill och ställa sig till höger om Moderaterna.

Gustav Andersson, du har varit nyttig i den här processen genom att gå på i dina ullstrumpor och använda dig av argument som är direkt demokratiskt förskrämmande. Jag hoppas att någon från något annat parti, till exempel Folkpartiet, har vett nog att säga: Det här var inte bra!

Anförande nr 63

Landstingsrådet Andersson (c): Först vill jag upplysa Tomas Rudin om att jag är medlem i Kungsholmscentern och inte i Stureplanscentern. Jag tror att du kanske ändå skulle gå på ett av de möten som Stureplanscentern har, för de är öppna för alla och personer från alla partier kommer på dem. De är inte alls så farliga som de beskrivs, även om jag inte själv är medlem där.

Du anlägger uppenbarligen fortfarande en väldigt marxistisk syn på folket: det är den del av befolkningen som tycker som du själv. I det senaste valet fick den borgerliga alliansen stöd av närmare 60 procent av medborgarna, och vi har alltså ett fullständigt tillräckligt mandat för att fatta beslut om hur vården ska organiseras. Ni gjorde det när ni hade majoritet. Ni frågade aldrig personalen innan ni slog samman Karolinska sjukhuset – ett beslut som berörde många tusen medarbetare i Stockholms läns landsting.

Beträffande de saker som står i tidningen citerar du mig fel och tillskriver mig yttranden som jag inte har sagt. Dessutom är det här tjänstemannaskrivningar, det här är inte någonting som vi har fattat beslut om.

Anförande nr 64

T o m a s R u d i n (s): Man blir nästan andlös inför detta! Bara för att det inte ska råda något som helst tvivel om vad du har sagt i tidningen, Gustav Andersson, är det till att börja med så att du säger: "Vi ska inte låsa fast oss i matematiska termer. Man får göra en bedömning om intresset är tillräckligt stort bland personalen för att det ska bli en lyckad avknoppning." Det är vad du säger här.

Ditt sätt att kommentera den här väldigt allvarliga informationsmissen gör bara saken ännu värre. Jag skulle gärna vilja att du upprepar vad du sade och förtydligar vad du menade.

Om man går ut i ett skede och informerar om vad som ska gälla och sedan ändrar det ett halvår efteråt, så måste du väl ändå ha någon rimlig förklaring till vad som har inträffat och inte bara lägga det åt sidan på det här konstiga sättet?

Anförande nr 65

Landstingsrådet A n d e r s s o n (c): Du hade också en uppfattning om att jag hade sagt någonting som bekräftade den här förändringen och att den var riktig, men det står inte i tidningen att jag har gjort en sådan beskrivning. Var står det?

Jag står fullständigt klart fast vid uppfattningen att vi har inte i den här församlingen fattat beslut om någon beslutsregel om att personalen genom majoritetsbeslut bestämmer hur vi ska förfoga över landstingets verksamhet.

Jag är inte heller av den uppfattningen att Socialdemokraterna har något slags övertolkningsprivilegium om vad "det riktiga folket" tycker, som äger folktandvården. Folket i Stockholms läns landsting representeras av väljarna i Stockholms läns landsting, och de har med 60 procents majoritet godkänt att det skulle bli ett borgerligt styre som har möjlighet att genomföra de förändringar och reformer som man anser vara lämpliga för att tillgodose medborgarnas behov, till exempel av bra tandvård och hälso- och sjukvård.

Anförande nr 66

T o m a s R u d i n (s): Det blir bara värre och värre!

Vem styr landstinget? Jag trodde att vi hade en diskussion här om majoriteter och minoriteter, men nu är det uppenbarligen så att väljarna tydligen ska sätta sin tillit till Kjell Lundin, som hängs ut i artikeln som den som har ändrat i texten.

Det är ju inte tjänstemännen som ska fatta den här typen av fullständigt avgörande beslut, utan det ska ni göra i majoriteten! Jag tillerkänner er den fulla rätten att styra detta landsting, men också den fulla skyldigheten att bära ansvaret för de beslut ni fattar. Du kan inte abdikera och säga att det är tjänstemännen som har gjort detta. Du och alla ni i majoriteten är ansvariga för detta. Ta det ansvaret! Stå upp hela vägen!

Och försök inte gå undan vid varje replikskifte genom att säga: "Jag är felciterad!" Det står här i klartext, och du säger dessutom i denna intervju: "därför är det bra att vi får bort skrivningen om att det krävs en majoritet av personalen", som en kommentar till att texten har ändrats sex månader efteråt. Läs själv, det står i andra stycket från slutet!

Anförande nr 67

Sverre Launoy (v): Ordförande, ledamöter! Det här är en väldigt intressant diskussion. Gustav Andersson hävdar att han, i egenskap av att ingå i en majoritet som hade 60 procent av väljarna bakom sig i valet, har rätt att fatta den här typen av beslut och att agera som han gör. Problemet i sammanhanget är att Gustav Andersson i egenskap av centerpartist gick till val på en hel del saker där han sedan har tvärvänt, när valet väl var genomfört, och rättat in sig i högeralliansens led.

Birgitta Rydberg sade för en stund sedan att vi kan vara försäkrade om att man kommer att titta på de här frågorna på ett mycket ansvarsfullt sätt. Problemet i sammanhanget är att vi har ganska olika syn på vad som är ansvarsfullt. Vänsterpartiet anser inte att det är speciellt ansvarsfullt att realisera ut gemensamt ägd verksamhet på det sätt man gör och sedan i efterhand bidra till privat förmögenhetsbildning genom att finansiera bolagen via skattemedel. Det är inte speciellt ansvarsfullt vare sig mot landstingets finanser i allmänhet eller väljarna i synnerhet.

Chris Heister hävdade i sitt inledningsanförande att hon vill ge personalen en möjlighet att förverkliga sina drömmar. Vad det egentligen handlar om är att ge viss personal, som tycker ungefär som Chris Heister, möjlighet att på andras bekostnad förverkliga sina drömmar – och det har inte ett dugg med demokrati eller demokratiska beslut att göra.

Det finns möjlighet inom befintlig verksamhet att utveckla den, att så att säga göra interna avknoppningar och genom olika varianter av självstyre låta olika enheter utveckla sin egen verksamhet på ett positivt sätt. Den möjligheten finns – men det är man inte intresserad av. Allting ska privatiseras. Man arbetar strikt utifrån principen att allt privat är bra, allt offentligt är fult, och därför ska det säljas ut. Utveckling av verksamheten inom den egna verksamheten är fullständigt ointressant, även om det skulle vara oerhört intressant för väldigt mycket personal inom samma verksamhet.

Det här beslutet är inte på något sätt verksamhetsrelaterat. Det är inte heller kvalitetsrelaterat. Det är ideologiskt betingat, kom inte och säg någonting annat!

Man använder i dag från alliansens sida sin majoritet för att piska igenom beslut som i grunden är djupt odemokratiska. Man öppnar för att låta en minoritet inom respektive verksamhet ta över den på majoritetens bekostnad.

Arbetet med avknoppning har skett helt och hållet enligt en princip som är lämplig att ta till när det passar de egna syftena: minoriteten har alltid rätt. Men det är, ordförande och ledamöter, inte demokrati. Det är anarki, och det tycker jag att den här församlingen borde hålla sig för god för att bidra till. Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 68

Landstingsrådet Wallhager (fp): Fru ordförande! Jag begärde replik eftersom jag kände mig – inte via namn men via titel – apostroferad när det gäller personalansvaret.

Jag kan säga att vi har ägnat mycket energi detta år, och det finns mycket att läsa i budgeten fast det verkar ha undgått denna representant för Vänsterpartiet om vad vi har gjort för personalen. Vi utvecklade den nya styrstrategin för att bland annat ge långsiktiga möjligheter via treårsavtalen för personalen att utvecklas. Vi har avsatt 15 miljoner till ledarskapsutveckling. Vi pekar på just att inte bara läkare utan även annan sjukvårdspersonal ska ha möjlighet att gå denna. Och så vidare, och så vidare. Därför tycker jag att det är en ganska

grov anklagelse att säga att vi inte lägger någon som helst energi på att utveckla landstingets egen verksamhet.

Sedan har jag full respekt för att vi kan ha olika åsikter när det gäller själva avknopplingsärendena, men jag tycker att det är näst intill en skymf att påstå att vi inte lägger någon energi på att utveckla vår egen verksamhet.

Anförande nr 69

S v e r r e L a u n y (v): Ordförande, ledamöter och Maria Wallhager! Men faktum är ju att när det gäller avknoppning är ni inte beredda att lyfta fram som ett alternativ att det är möjligt att göra låt oss kalla det interna avknoppningar. Det finns inte alls med i den diskussion som förs nu, utan det handlar bara om utförsäljning av vår egen verksamhet – ingenting annat.

Anförande nr 70

L a n d s t i n g s r ä d e t W a l l h a g e r (fp): Jag vet inte riktigt vad föregående talare menar med "interna avknoppningar" eller vad han kallade det för – om det är återinförande.

När det gäller avknoppning av vårdcentraler är det så att det sker på personalens initiativ, att man själv anmäler sig till de här utbildningarna och själv vill utveckla sin verksamhet. Erfarenheten, inte minst från förra mandatperioden, visar just att det ger personalen ett större utrymme att utveckla sin egen verksamhet, som man inte upplever att man har haft tidigare.

Jag vet inte vad du menar med "interna avknoppningar". Du får väl utveckla det.

Anförande nr 71

S v e r r e L a u n y (v): Enligt den skrivning som har hänvisats till i Svenska Dagbladet i dag och som också finns i dokument, handlar det inte om personalen i största allmänhet, utan det är delar av personalen som har möjlighet att driva igenom det här, på majoritetens bekostnad.

Anförande 72

P i a L i d w a l l (kd): Fru ordförande, ledamöter! Det är en intressant debatt som pågår. Det är också intressant att höra Ingela Nylund Watz, som för en politik i majoritet och en helt annan i opposition.

Naturligtvis ska man se det här ärendet utifrån att det finns en historia, och den historien har att göra med hur avknoppningar skedde under förra mandatperioden. Vi minns att det var väldigt många ansökningar som kom vid det tillfället. Jag känner mig trygg med det här ärendet, på grund av den historia vi hade då, därför att ungefär en tredjedel av de ansökningar som kom gick till reella avknoppningar förra mandatperioden.

Varför blev det då så? Jo, därför att man går in i en process där man börjar förstå vad det innebär att driva ett eget företag. Många kom fram till att de inte var mogna att ta steget, eller att de trivdes bäst i landstingets familj – lite olika skäl – men en tredjedel gick alltså vidare och det blev ungefär 130 nya företag.

Förra mandatperioden, när Ingela styrde, gjorde man inte det som man säger att man egentligen ska göra i dag. Man ändrade faktiskt ingenting. Man socialiserade inte, som hon och hennes kamrater antyder att de vill göra i dag, utan det fick vara som det var. Förmodligen var det så att det kom en massa olika utredningar som sade att man faktiskt trivs väldigt bra i de nya företagen, man känner att man får utveckla vården och att man levererar en väldigt bra verksamhet till ett billigt pris. Det är just det som är poängen.

Vi vill utveckla värden, och vårt enda skäl till det är att värden ska vara så billiga och så bra som möjligt, och då är inte det viktiga vem som driver det. Det har hela tiden varit vår politik, och det är vår politik också i dag.

Varje ansökan kommer att prövas väldigt noga. Så är det skrivet i det här dokumentet, och så kommer också att ske. Vi kommer att ta ställning till varenda enskild ansökan. Jag har svårt att tänka mig att man kommer att gå vidare om det bara är två tre personer av ett gäng på 20 som vill avknoppa, därför att det kommer att ske en diskussion om det finns några förutsättningar för en bra verksamhet även när man har fått ett avtal med landstinget.

Vad är det värt? Också det ska ses i ljuset av hur det har varit tidigare. Förut ställde vi inga krav på någon oberoende värdering, men den här gången har vi lagt till att det ska ske två oberoende värderingar, inte bara av inventarier utan också det som brukar kallas goodwill, så det är en utveckling av det som har skett tidigare.

Därför känner jag mig nöjd så här långt som ärendet har kommit, och processen kommer att fortsätta. Vi har ju också sagt att vi ska ta stor hänsyn till personalen, och om det inte bara ska vara floskler så får det konsekvenser. Det är därför jag har så svårt att tänka mig att om bara några få vill göra en avknoppning så kommer det att ske. Det är en process som vi kommer att ta ställning till – och vi tar ansvar för den också.

Anförande nr 73

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag skulle vilja att Pia Lidwall preciserar sig och förklarar för mig var i vår reservation i landstingsstyrelsen eller i den debatt vi hittills har fört som jag har ställt kravet om att socialisera verksamheter. Det är den ena reflexionen jag gör efter hennes inlägg.

Den andra reflexionen är att det verkar som om Kristdemokraterna börjar känna en aning obehag kring hur man ska definiera begreppet "personalen", som majoriteten svänger sig med. Pia Lidwall, för formens skull: Du har chansen att åtminstone för Kristdemokraterna göra en tydlig markering. Menas med "personalen" en, två eller tre i en personalgrupp, eller tycker du också att det är rimligt att det som i de riktlinjer som har gått ut från landstinget den 13 september förra året ska vara en majoritet av personalen som är för en avknoppning för att det ska kunna aktualiseras hos landstingsledningen?

Anförande nr 74

Pia Lidwall (kd): Ordförande! Ingela Nylund Watz, tack för den frågan! Jag skrev faktiskt ned det du sade i ditt första anförande: "göra sig av med vår verksamhet". Jag tycker det är ett ganska tydligt sätt att tala om att vad man egentligen vill är en socialisering, att det offentliga ska äga precis allting. Det är tydligt, jag förstår precis vad du menar.

Vi anser att den som betalar ut lönen och som har ett avtal med landstinget inte behöver vara landstinget, det kan ske av någon annan. Därmed också sagt att det kommer att ske en snabb uppföljning.

Jag vidhåller det jag har sagt, att jag har väldigt svårt att tänka mig att om två tre av en personalgrupp på 20 personer ställer krav på avknoppning så kommer det att ske, därför att vi har sagt att vi tänker ta stor hänsyn till personalen. Det är en lång process att gå igenom, och innan landstinget skriver avtal måste man vara säker på att det kommer att bli en bra verksamhet efteråt.

Anförande nr 75

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag överlämnar till landstingsfullmäktiges ledamöter och övriga åhörare att själva göra analysen av Pia Lidwalls svar kring min fråga om när jag har velat socialisera, i den här debatten eller i de handlingar som finns till fullmäktiges ställningstagande. Jag tycker det talar för sig självt.

Sedan tyckte jag det var ett rätt kul tips från Pia Lidwall. Gustav Andersson, nu fick du en matematisk formel. Är det den som ska gälla när majoriteten funderar över ifall det är en, två eller tre? Pia Lidwall, jag är glad för att du åtminstone försöker antyda att Kristdemokraterna har någon synpunkt i den här frågan.

Anförande nr 76

H å k a n J ö r n e h e d (v): Pia, du säger så här: "Vi ska ta stor hänsyn till personalen." Jag undrar: Vad betyder det egentligen? Vad betyder det för den personal som inte vill vara med om det här? De kanske vill lägga sin energi på att utveckla vården eller på något annat. Hur lyssnar du in det, att man kan ha andra synpunkter och kanske inte ens håller med om att det är ett så bra förslag?

Det har ju hänt något nytt, Pia, ni lägger in en ny växel. Nu har ni också den här utmaningsrätten, och det tvingar fram avknoppningar, det skrämmer folk att knoppa av. De känner att om vi inte gör det så kommer vi att bli uppköpta av något stort vårdbolag, och det vill vi absolut inte. Hur lyssnar du in den personal som känner så?

Det kan ju också vara så att det har varit tidigare personalkonflikter, och det kanske är några få bland dem som har varit inblandade i konflikterna som väljer att knoppa av. Då kan man känna: Aldrig att jag kommer att jobba här med dem som chefer! Hur lyssnar du in det?

Det är jag väldigt spänd på att höra!

Anförande nr 77

P i a L i d w a l l (kd): Ordförande, Håkan Jörnehed! Nu är det så vist ordnat, att vi politiker sitter inte med varenda liten diskussion, utan en hel del frågor har vi delegerat. Som du mycket väl vet har vi ett utvecklingskansli. Det fungerar nu, och det fungerade fantastiskt bra under förrförra mandatperioden som vi hämtade en hel del erfarenheter ifrån.

Självklart är det så att det här är en jättelång process. Processen med det företag som blev själva Serafen har tagit ett år. Det är inte så att man från den ena dagen till den andra blir ett eget företag. Det här antyder att det finns en mängd diskussioner som förs med konsulter och med dem som arbetar på utvecklingskansliet för att i någon mån ge oss ett bra underlag: är det här rätt väg att gå, eller är det inte rätt väg att gå?

Så fungerar det, och så tror jag att det kommer att fungera framöver också. Jag är väldigt trygg med den ordningen.

Anförande nr 78

H å k a n J ö r n e h e d (v): Pia, det var ju bra att du tog upp Serafen för ingen verkar riktigt veta var det beslöts. Det återkommer jag till i ett inlägg.

Om du nu lyssnar på personalen, så vet du att distriktssköterskorna som är omkring 60 år känner så här: Varför fick inte vi vara med i det här bolaget? Men vi bråkar inte de sista åren innan pension.

Du kan väl prata med dem, så kanske du får nya dimensioner. Det är ju ändå du som tar ut visionen och sätter ramarna som politiker. Jag menar inte att du ska ned i detaljer, men du måste ändå ha hela mosaikfältet med dig, när du står och säger att man ska lyssna på personalen.

Jag skulle rekommendera er att inte lägga de här avknoppningskurserna hos Vänsterpartiet i alla fall, för i pauserna kommer de in och säger: Vi skulle hellre vilja vara här med er, men vi känner oss tvingade att gå de här kurserna för annars blir vi uppköpta.

Anförande nr 79

Lena - Maj Andersson (mp): Ordförande, landstingsledamöter! Vi har haft en ganska lång debatt i den här frågan, men jag ska försöka väcka frågan från ett annat håll, om jag kan få till en annan vinkel i debatten.

Först vill jag yrka bifall till Miljöpartiets reservation i landstingsstyrelsen. Miljöpartiet är inte emot små vårdföretag. Vi är faktiskt för små vårdföretag, men vi tycker att det är väldigt viktigt att hanteringen på vägen dit ska ske på ett lagenligt sätt och att man har regler kring det som inte kan tolkas på mer än ett sätt. Reglerna måste vara väldigt klara och tydliga.

Vi förstår att det finns personal i landstingets verksamheter som vill ha ett större inflytande över den egna verksamheten och kortare beslutsvägar. Vi tycker att landstingets egen verksamhet också ska arbeta för att personalen får både större inflytande över den egna verksamheten och kortare beslutsvägar. Det är inte bara små vårdföretag som vill ha det, det vill landstingets egen personal också ha.

Vi tycker att avknoppningar är en jätteviktig personalfråga. Det handlar mycket om etik, det handlar om arbetsmiljön, det handlar om att detta måste vara lokalt förankrat så att så många som möjligt kan och vågar följa med, när man väl har bestämt sig. Det ska kännas bra att starta ett eget företag. Minst 75 procent, säger vi, av den anställda personalen ska kunna ansöka om detta och få möjlighet till utbildning.

Det finns många osäkerhetsfaktorer, och därför är utbildningen väldigt viktig. Det ska inte kännas som en fälla att knoppa av, något man blir lurad in i. Det ska inte kännas som ett tvång att byta arbetsplats. Man kanske inte vill byta arbetsplats, men man kanske heller inte riktigt vill knoppa av.

Det finns en hel del osäkerhet om framtiden. Det handlar bland annat om avtal som man har med landstinget. Det finns också en del risker i ärendet, som jag vill lyfta upp. Därför är det så oerhört viktigt att det ska vara minst 75 procent som vill knoppa av.

Det handlar om den starka kopplingen till läkaren eller mottagningen, att man får betalt för att en patient listar sig. Om det är så att läkaren slutar vid mottagningen som har en hög patientstock, ja då finns det ju en risk att budgeten inte klaras på den enheten.

Det finns också en risk om framtida intäkter i form av volym och pris, regelbokens villkor kan komma att ändras, och det finns en osäkerhet om antalet besök och vårdinnehåll på grund av listningssystemet. Framtida förutsättningar och flexibilitet i avtal går inte att överblicka i dag, som kan vara väldigt svårbedömda. Skall-krav för åtaganden, står det, kan komma att förändras över tid.

Så det är klart att det är viktigt att personalen känner sig trygg, att man vet vad det är man ger sig in i när man ska starta eget.

Det står också att i de fall en verksamhet inte har optimal struktur, till exempel vad gäller lokal eller personal, så kan det vid en verksamhetsövergång innebära en nackdel i jämförelse med en nystartad verksamhet.

Det här är viktiga frågor när man ska knoppa av!

De avknoppade verksamheterna är också beroende av de politiska beslut som vi fattar i det här rummet och i andra fora. Vi vet ju att den politiska majoriteten i landstinget har skiftat över tid, och det kan också ändra förutsättningarna i framtiden för vilken regi de här små enheterna kommer att hamna i.

Därför tycker jag det var intressant att någon lyfte frågan om regler för återgång till landstingets regi. Det kan vara motiverat att se över det och att gå ut med information om att sådan möjlighet finns. Det handlar till exempel om återköp av utrustning och vilka regler som ska gälla om man vill gå tillbaks till landstinget eller inte. Frågan om intraprenader är

också viktig att lyfta i det här sammanhanget, där landstinget så att säga självt betalar för den enheten och den verksamhet man har, men att man fortfarande finns kvar i landstingets regi och inte blir ett eget företag.

Anförande nr 80

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Så här långt i diskussionen tycker jag att det finns tre saker som är bestående och som måste redas ut innan vi går till beslut.

För det första tycker jag att majoriteten är svaret skyldig på frågan vad man menar med begreppet "personalen", och vad menar man när man säger att personalen vill utveckla "sin" verksamhet? Vi svävar kring frågan: Är det tillräckligt, menar majoriteten, att en eller ett par personer vill utveckla vår verksamhet, som vi är satta att sköta på uppdrag av skattebetalarna, för att majoriteten ska tycka att frågan ska prövas – även om det finns en stor majoritet av de anställda som inte vill gå den vägen? Det är majoriteten svaret skyldig på.

Likaså är majoriteten svaret skyldig på frågorna som Birgitta Sevefjord så förtjänstfullt tog upp. Hur vill majoriteten värdera vår gemensamma egendom? Fallet Serafen avskräcker. Det är den enda måttstock vi hittills har på hur Folkpartiet, som i andra sammanhang har hög svansföring, har valt att värdera gemensamt upparbetade värden till den totala prisbildden 700 000 kronor. Det är den enda måttstock vi har på hur majoriteten ämnar hantera den här typen av frågor.

Och sist men inte minst: Vem är det som bestämmer i landstinget? Är det majoriteten som har ansvaret för den officiella information som går ut på landstingets hemsida med regler för avknoppning av verksamheterna? Är det majoriteten som har ansvaret för den information som ska vägleda medarbetare och personalgrupper kring att börja fundera över ifall avknoppning är en väg, eller är det enskilda tjänstemän i landstinget? Är det enligt majoritetens uppfattning rimligt att ett officiellt policydokument som ser ut på ett sätt den 13 september i fjol förändras över några dagar till att få en väsentligt avgörande annan lydelse något halvår senare? Ni har ju chansen nu.

Är det rimligt, enligt majoriteten, att vi lever i laglöst land?

Anförande nr 81

Landstingsrådet Hester (m): Ingela Nylund Watz är uppenbarligen selektiv i sitt lyssnande. Alla de frågor du ställer har du ju fått svar på under debatten.

Ingela Nylund Watz och hennes vänner ställer sig alltid bakom någon form av formella krav när hon ska debattera, men i grunden är det ju så att det här är en politik som ni inte gillar. Säg då det rakt ut!

Det är så som vi har sagt när det gäller personalen, att man gör en bedömning från fall till fall. Det beslutas av allmänna utskottet, och därvid gör man naturligtvis också bedömningen när det gäller vilka som vill avknoppa och hur många som vill avknoppa. Det har du också fått svar på från företrädare för majoriteten.

Hur vill majoriteten värdera vid en avknoppning? Jag har talat om för dig hur det går till. Det finns en värdering när det gäller utrustning och inventarier, och det finns en värdering som handlar om avkastning, som görs av Stockholms handelskammare och av Öhrlings, av auktoriserade värderingsmän. Du vill inte lyssna på det heller. Du anser dig tydligen vara bättre på att värdera detta än de som är professionella på marknaden.

Och vem bestämmer i landstinget? Det är ju ett larvigt svar! Vi ska fatta beslut om de regler som ska gälla för avknoppning, och jag hoppas att vi kan göra det i dag.

Anförande nr 82

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Låt mig börja med det sista. Chris Heister, den 13 september förra året lades det ut på landstingets hemsida riktlinjer för avknoppning, författade – såvitt jag vet – av utvecklingskansliet; dock inte beslutade i någon politisk församling. Dessa riktlinjer angav klart och tydligt att om en avknoppning skulle bli aktuell, skulle det krävas att en majoritet av de anställda var för en avknoppning. Detta har ändrats, från i fredags morse till i slutet på helgen.

Har du beslutat om denna förändring, som är vital för att personalen ska känna trygghet i vilka spelregler som gäller, eller är det någon annan? Berätta i så fall för landstingsfullmäktige vem "någon annan" är!

Anförande nr 83

Landstingsrådet Heister (m): Jag kan upplysa Ingela Nylund Watz om att det ligger ett förslag som landstingsstyrelsen ska fatta beslut om. I det förslaget ligger de regler som ska gälla både när det gäller avknoppning utanför auktorisering och när det gäller avknoppning inom auktorisering så fattas de besluten av landstingsstyrelsen. Det beslutet har landstingsstyrelsen redan fattat.

Anförande nr 84

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag är också fullt medveten om vilka ärenden som står på föredragningslistan.

Vad jag nu måste tolka, eftersom vi inte har någon mer tid i replikskiftet, är att Chris Heister värjer sig, hon svär sig fri från ansvaret för officiella policydokument som finns på landstingets hemsida, författade den 30 september förra året och ändrade någon gång från i fredags till och med i söndags kväll.

Anförande nr 85

Anna Ketter (s): Jag är verkligen häpen! Jag måste säga att när Dag tog till liknelsen om det gamla Sovjetunionen ryste jag till och tänkte att nu tar han väl i, även om han bad om ursäkt. Men det verkar inte som om Chris och ni andra förstår att det på vår officiella hemsida ligger ett dokument, daterat för flera månader sedan, som har blivit ändrat utan att bli omdaterat och utan att det har fattats några politiska beslut i frågan. Det är faktiskt riktigt, riktigt allvarligt!

Jag vill också för fullmäktige och er andra som eventuellt lyssnar berätta om två möten jag var på i förra veckan. Det ena var i allmänna utskottet, det utskott som ska fatta beslut om varje enskild avknoppning. Där blev jag avsnoppad några gånger med lite trötta suckar från både företrädare för majoriteten och avknoppningskansliet när jag försökte få reda på hur många i de olika personalgrupperna som var för en avknoppning – det finns det absolut inga siffror på i något enskilt fall, sade ni. Nu vet Gustav Andersson just när det gäller folktandvården hur det ligger till, trots att det vad jag förstår finns ingen annan räkning av hur folks sympatier ser ut än den som vi har relaterat till. Det sades också att ingen någonsin skulle avknoppa om man inte hade mycket stor majoritet av människorna på varje enhet med sig, även om de kanske inte ville vara med och äga ett nytt företag. Men i dag, en vecka senare, gäller den sanning som jag var korkad nog att inte förstå av mig själv för en vecka sedan.

På strategiska utskottet samma dag fick vi en lång rekapitulering av ett ärende om försäljning av landstingets fastigheter, en sak som den nya majoriteten har väckt igen. Det var den tredje dyra konsultrapporten om borgerliga idéer där konsulter har kommit fram till att de antaganden de borgerliga politikerna har haft om att någonting skulle vara lönsamt är i grunden felaktiga. Det här var dessutom andra gången samma idé om fastigheterna utreddes – första gången var under förra borgerliga majoritetsperioden. Det man framför allt noggrant gick igenom var att de värderingar som hade gjorts av flera oberoende konsulter, några

av dem som nämndes bland annat runt Serafen, hade varit grovt felaktiga. De siffror de kom till stämde inte alls.

Pia Lidwall, hon är trygg med den ordning som nu föreslås. Jag, som också ska sitta och vara ansvarig i allmänna utskottet, om än som opposition, känner mig inte alls trygg. Antingen visste ni inte vad ni pratade om för en vecka sedan, eller så ljög både avknoppningskansliet och den borgerliga majoriteten mig rakt upp i ansiktet – under lätt förlöjligande former, dessutom!

Dessutom har Gustav beskrivit vilken roll en minoritet och en allmänhet har när det är borgerligt styre i landstinget: när valet väl har skett, råder det något slags yttrandeförbud. Det är nämligen odemokratiskt att ifrågasätta majoriteten, ni har ju fått carte blanche av medborgarna för att göra precis allt – också sådant ni aldrig har nämnt, eller att som Centern lämna utfästelser av typen "Vi ska inte höja några priser, och vi ska inte ta bort enhetstaxan i kollektivtrafiken". Makten är viktigare än löftena till väljarna.

Jag har trott att en oppositions uppgift är att kritiskt granska och till medborgarna föra ut den av majoriteten förda politiken.

Vad det här ärendet handlar om är att man nu öppnar för att en mycket liten minoritet i en personalgrupp kapar en verksamhet som ägs av alla medborgare i landstinget, mot majoritetens vilja genomför en privatisering och i förlängningen, vid nästa upphandling – som måste ske enligt den lag om offentlig upphandling som ni kritiserar, men er regering har inte ändrat den – kan allas anställningstrygghet vara borta.

Det handlar också i praktiken om att de som har råd att köpa en verksamhet kan köra över dem som inte har råd i en personalgrupp. Jag säger som skalden: Det är skam, det är fläck på Sveriges baner, att medborgarrätt heter pengar!

Anförande nr 86

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (c)**: Det är ju alltid glädjande när det svenska kulturarvet dammas av här i debatten, även om det inte alltid är så lätt att se relevansen i den koppling som görs.

Först vill jag dock poängtera en sak. Vi har inte från majoritetens sida på något sätt sagt att det är förbjudet att diskutera majoritetens politik. Tvärtom, jag har upprepade gånger härifrån talarstolen understrukt oppositionens viktiga roll. Jag tycker att det är oerhört viktigt med den kritik och de synpunkter som ni kommer med. Visserligen har ni inte så ofta rätt, men ibland bidrar ni faktiskt till att uppmärksamma oss på svagheter i våra beslut. På samma sätt kanske vi har bidragit i något sammanhang när ni har haft majoritet.

När det gäller uppgifterna om hur många personer som kan vara för eller emot avknoppning, vänder jag mig emot att man använder sig av en opinionsundersökning som en person i personalen som var kraftigt emot en avknoppning gjorde långt innan den formella processen hade börjat. Jag har då hänvisat till det antal personer på sagda klinik som nu har anmält intresse för att gå utbildningar, och de är fem sex gånger så många som enligt opinionsundersökningen var intresserade.

Problemet med Socialdemokraternas hänvisning till att man ska fatta någon form av majoritetsbeslut i ett för tidigt skede är att man stänger en process innan folk får en chans att tänka igenom vad det här kan innebära för dem och vilka fördelar det kan vara.

Anförande nr 87

A n n a **K e t t n e r (s)**: Om vad du har sagt tänker jag inte tjafsa. Vi tittar i protokollet, och så reder vi ut det sedan, Gustav.

Men när det gäller majoritet och minoritet är det ingen som har sagt att det måste ske från början. Det sade inte jag i allmänna utskottet heller. Ingela har gett dig ett erbjudande, jag gav ett erbjudande i allmänna utskottet förra veckan: låt oss komma överens om en modell som alla kan acceptera för att man vid något skede ser till att alla i personalen får ha en åsikt, på ett anonymt sätt som gör att de inte blir uthängda inför alla andra, där någon kan kontrollera att alla röstar en gång men där man inte måste stå offentligt för sin åsikt, eftersom det uppenbarligen är så att folk från bägge sidor är rädda för vad de andra ska tycka.

Varför är det ingen av er som svarar på det? Varför var ni inte beredda att ta det förra veckan? Ni verkar inte heller vara beredda att ta det den här veckan. Och varför är majoritet och minoritet bara en fråga om matte!?

Anförande nr 88

Landstingsrådet N y m a n (kd): Fru ordförande och värderade uthålliga ledamöter! En kvart, tjugo minuter in i den här debatten var jag beredd att sätta en rubrik på den: Har ni hört den förut? Ett tv-program som brukar innehålla skrönor och dåliga historier, och de upprepas gång efter gång efter gång.

Oppositionen formulerar sitt önskescenario, sätter upp en skräckbild och så debatterar man mot den. Frågan är långt allvarligare än så.

Jag kan väl börja med en självbekännelse. Det är inte så många i den här församlingen och avknoppat så mycket under de senaste 17 åren som jag, men några till är det – och de flesta av godo för alla, framför allt för patienter och personal, men också för skattebetalarna. Ett av de avknoppade företagen fick bemötandepriest i dag, Bosse. Jag påminnes när jag satt och drack kaffe och åt prinsesstårta tillsammans med dem om ett anförande som jag själv höll när den första utbildningen avslutades i slutet av 1990-talet. Man minns innehållet än och har försökt leva efter det som var dåvarande majoritets vägledande teser i sammanhanget. Det här är människor som vågar ta ansvar – så långtgående ansvar att de så att säga släpper greppet om det gemensamma landstinget – men är besjälade av att utveckla verksamheten inom de ramar som landstinget formulerar.

I allt väsentligt finns det bara positiva erfarenheter av avknoppningar de senaste 17 åren. Undantag finns alltid, men de är utomordentligt få. Om man skulle göra en jämförelse mellan offentligt driven vård och privat driven vård under de förutsättningar landstinget har erbjudit de perioder då det har varit möjligt att avknoppa, känner jag mig övertygad om att de flesta finns i den privata sfären. Det kungjordes av fackförbundet Kommunal häromåret när man tittade på hur deras medlemmar trivs, och det var en övervägande del från dem som var anställda i privata företag som trivdes i avknoppade företag. Det måste vi våga ta till oss.

Sedan ska jag positivt notera att man nu från vänsterhåll – utom möjligen från Vänsterpartiet, som egentligen vill stänga dörren helt och hållet; man har en alternativ attsats, om att om avknoppningar ändå skulle godtas så gäller vissa regler – över huvud taget öppnar för avknoppningar, även om hindren är många och långa och höga och nästan oöverstigliga innan en avknoppning ska få prövas.

Då hamnar vi i en ganska spännande demokratidiskussion, som är flerfaldig. Får en minoritet av personalen påverka sina arbetskamrater i en riktning som de tror är rätt, och vice versa? Får en politiska majoritet verka för sin politiska inriktning, den vi sammantaget gick till val på och som vi sedan har börjat praktisera? Är det tillåtet att driva en politisk tes? Svaret måste ju bli ja. Eller är det så att 75 procent av fullmäktiges ledamöter måste godkänna en debatt innan den får påbörjas? Nej! Det handlar ju inte om det. Alla försöker leva upp till sina ideal och propagerar naturligtvis för det.

Skakad är att säga för mycket, men jag är lite oroad över den rädsla för förnyelse och utveckling som jag tycker mig ha kunnat höra i de inlägg som har gjorts och som jag kan läsa mig till i reservationerna i landstingsstyrelsen från alla tre oppositionspartierna. Som jag

uppfattar det vill man egentligen stänga för utveckling – det ska finnas en viss grad av majoritet innan diskussionen får föras på riktigt. Det är inte förenligt med demokrati, och det är definitivt inte förenligt med demokratin på 2000-talet, som jag ser det.

I historiskt ljus kan vi säga att praktiskt taget alla avknoppningar har varit lyckade. De har betytt oerhört mycket för de patienter som har varit i närheten av verksamheten och fått hjälp och råd och stöd och terapi där, och det har definitivt haft positiv betydelse för personalen. Jag vågar nästan inte ens tänka tanken hur det skulle vara om vi hade förbjudit det från början. Var hade vi varit någonstans? Det finns exempel bland landstingen i Sverige, och de rankas inte särskilt högt när det gäller bemötande, vårdkvalitet och mycket annat.

Jag är absolut övertygad om att de avknoppningar som har skett de senaste 17 åren i vårt landsting har gynnat framför allt patienterna, skattebetalarna, personalen och landstinget som beställare och sjukvårdshuvudman. Därför är det inte svårt att i dag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 89

A n n a K e t t n e r (s): Men Stig, om vi försöker ta det här lugnt och fint och om du försöker sluta tänka på dåliga gamla tv-program och lyssna på vad jag säger i stället, så ska jag försöka en gång till. Jag kan inte lova, som de säger i ett annat gammalt dåligt tv-program, I will say this only once, för det verkar behöva upprepas ibland.

Jag har inte hört någon av mina företrädare säga, och jag har inte sagt själv, att det råder åsiktsförbud. Jag har inte heller sagt att majoriteten inte ska få tycka som den tycker och genomföra sin politik. Jag är faktiskt beredd att dö för att du ska få genomföra din, tycker jag, rätt korkade politik, men den är din och du har majoritet.

Men det vi begär är att vid något tillfälle ska man ta något slags omröstning om hur personalen ställer sig, och eftersom de inte har valt att bli politiker som vi ska de få göra det anonymt.

Det är ungefär som att säga att när man begär votering så är man odemokratisk och vill förbjuda debatt. Skulle du säga det?

Det vi har sagt är att någonstans ska det prövas.

Anförande nr 90

L a n d s t i n g s r å d e t N y m a n (kd): Debatten har hittills inte handlat om politiska visioner från oppositionen, utan det har varit ett sifferraseri: 75 procent, minst, och då ska man kunna överväga avknoppning.

Det ni helst har velat hindrat några av ledamöterna att ge uttryck för i debatten är att påverka i den riktning man själv är övertygad. Det är inte åsiktsförbud, men ni har haft olika regler om Karlaplan och folktandvårdsmottagningen, och så har ni talat om VallentunaDoktorn och Serafen. Om jag inte minns alldeles fel eller är helt felunderrättad, så är det auktoriserade verksamheter och har inte med dagens ärende att göra, men de har ändå använts i debatten som någon sorts varnande exempel.

Jag skulle också vilja vädja till dig, Anna, och andra som gör inlägg från oppositionshäll: Medverka inte till förvirringen i en redan svår, viktig fråga!

Anförande nr 91

A n n a K e t t n e r (s): Nu gjorde du mig faktiskt uppriktigt ledsen och bekymrad, Stig. Menar du att jag eller någon annan på den här sidan har försökt förbjuda människor deras yttrandefrihet? Är det det du faktiskt säger? Det är i så fall en extremt allvarlig anklagelse!

Anförande nr 92

Landstingsrådet Nyman (kd): Dessa ständiga tolkningar och övertolkningar! Jag har fått intrycket i den här debatten att Gustav Andersson, som är ansvarig för till exempel tandvården, inte får påverka opinionen, i varje fall inte på Karlaplan. Det har framgått ganska tydligt att han inte får ge uttryck för något som skulle kunna uppfattas så.

Sedan återkommer jag till detta med felcitaten i tidningar. Bortse från dem. Vad är Gustavs egentliga mening? Det går ju att läsa ut av de handlingar som vi i majoriteten är överens om, men att verka i den riktningen har liksom inte varit... Jag lyssnar väldigt mycket på personal, och det gjorde jag också under förra mandatperioden. Det fanns en del oro då också.

Jag har absolut inte försökt inskränka någon yttrandefrihet eller åsiktsfrihet. Jag vill verka för en ökad öppenhet och förståelse för att man vill påverka demokratiskt i enlighet med den övertygelse man har. Det kan väl inte vara främmande ens för Anna Kettner?

Anförande nr 93

Håkan Jörnehed (v): Ingela Nylund Watz frågade tidigare vem det är som bestämmer i landstinget. Jag ställer också frågan: Vem beslutar, och var tas beslutet? Stig Nyman talade just om att inte medverka till förvirringen, men det hela verkar ändå alldeles förvirrat.

Jag frågade tidigare var beslutet om avknoppning av Serafen och VallentunaDoktorn hade tagits. Då fick jag från landstingsrådet Birgitta Rydberg uppgiften att det hade tagits i produktionsutskottet. Nu har jag tittat på protokollen, och det visar sig att det inte är taget där. Det vet inte ett landstingsråd!

Nu har Maria Wallhager varit snäll och viskat i mitt öra att det eventuellt togs den 19 december i landstingsstyrelsen, men det verkar inte heller helt säkert. Birgitta Rydberg sade att beslutet var väl underbyggt, förankrat och utrett, men jag tror inte att någon som var med i landstingsstyrelsen den 19 december visste att de knoppade av Serafen och VallentunaDoktorn.

Jag vet inte hur jag ska göra, Stig, för förvirringen verkar total!

Anförande nr 94

Landstingsrådet Sevefjord (v): Ordförande! Jag har nu ganska länge suttit och lyssnat på debatten. I mitt första anförande ställde jag ett antal frågor. Inga av de frågorna har besvarats.

Den första frågan handlar om juridiken: Kan man agera på det här sättet? Det finns väldigt olika åsikter bland juristerna i Sveriges kommuner och landsting. En majoritet av dem anser att man inte kan hantera avknoppningar på det här sättet. Jag tycker att det borde ligga i landstingsmajoritetens intresse att reda ut om man får göra så här eller inte.

Hans Ekman, som är chefsjurist på Sveriges kommuner och landsting, gjorde en utredning om avknoppning och privatisering av skolor där han kom fram till att faktorer som varumärke och kundkrets måste vägas in när man sätter prislappen och personalen tar över verksamheten. Dessutom ska flera anbudsgivare bjudas in. Han säger också att samma regler rimligen borde gälla också för sjukvården. Det vore intressant att höra om ni över huvud taget tänker titta på de här frågorna.

Den andra frågan är: Hur ska verksamheter värderas? Då hänvisar ni till att utförsäljningen – eller förskingringen, som jag säger – av våra resurser och vårt kapital när det gäller Serafen har gjorts på helt korrekt sätt. Det är Öhrlings Price Waterhouse Cooper som har gjort värderingen. Jag har läst den. Det är intressant att de direktiv som man har utgått från är väldigt politiska. Man skriver bland annat att man bedömer att "den politiska risken är betydande" från och med nästkommande val. Det är en mycket märklig skrivning. Vad har det med värderingen av verksamheten att göra? Man skriver ju så för att ni har sagt att det

är så. Efter nästa val finns det en stor risk för att man kommer att hamna i en svår ekonomisk situation. Så står det också i det tjänsteutlåtande som finns i anslutning till det ärende som vi hanterar i dag.

Risken kan vara att läkaren kanske flyttar. Jag bor i Orminge, och min läkare kanske flyttar till Bromma. Då är risken att alla patienter följer med läkaren dit. Därför räknar man in detta som en risk och sänker därmed priset. Men ni vet ju att det inte fungerar på det sättet. Man ser det som en risk att vi kanske får en annan politisk majoritet, och därför sänker man priset.

Det är en politisk ekonomisk värdering som denna kända firma har gjort, och jag är verkligen häpen över skrivningarna i den. Förmodligen har ni inte läst dem. Läs skrivningarna! Hur kan man skriva att det framgår att "den politiska risken är betydande från och med nästkommande val"? Var har Öhrlings fått detta ifrån? Jo, de har fått det från tjänstemännen och den politiska majoriteten i det här landstinget.

Avslutningsvis: Vad menar ni med personal? Det är väl rimligt att en majoritet av personalen står bakom så genomgripande förändringar som ni gör. Jag förstår inte varför det ska vara så svårt att säga det. Uppenbarligen finns det också olika åsikter i den sittande majoriteten. Ni i Folkpartiet är mer öppna för att man ska ha majoritetsbeslut än man är i till exempel Centerpartiet och Moderaterna.

Anförande nr 95

Johan Sjölander (s): Fru ordförande! Jag delar inte Stig Nymans uppfattning att den här debatten mest har påmint om ett gammalt vitsprogram från SVT. Jag tycker tvärtom att den har varit mycket klagörande på många punkter.

Syftet bakom det förslag som vi socialdemokrater har lagt fram och där vi föreslår att det ska slås fast att det krävs tre fjärdedelars majoritet bland de anställda för att man ska kunna genomföra en avknoppning är helt enkelt att vi vill få majoriteten att bekänna färg. I retoriken och den politiska demagogiken framställs avknoppningar inte som en privatiseringspolitik – ni säger att det inte har något alls att göra med att ni tycker att det är bättre med privat än med offentligt – utan som en personalpolitisk åtgärd: Det handlar om att det finns en vilja hos personalen att själv ta över och pröva sina vingar. Det är så det framställs i retoriken.

Detta ville vi pröva, så vi lade fram det här förslaget. Om det verkligen handlar om personalpolitik och om att lyssna på de stämningar som finns ute i verksamheten, så kan man väl inte vara rädd för ett krav på att de stämningarna ska omfatta många? I stället säger man: Herregud, om hela personalen ska vara med så blir det ju inga avknoppningar, hur skulle det se ut? Om vi krävde majoritetsbeslut skulle det ju inte bli något av med det hela! I och med att ni säger detta erkänner ni att det inte är avknoppningar för personalens bästa som det handlar om, utan ni är ute efter privatiseringar. Jag tycker att detta har varit klagörande.

Jag hoppas att det som nu sägs här i salen också kommer ut till medborgarna, så att vi kan sprida vilka alternativ det handlar om. Det handlar inte om att majoriteten vill ta till vara personalens intressen medan minoriteten säger nej. Det handlar om att majoriteten vill privatisera oavsett vad personalen säger, och man säger nej till krav på att man ska säkerställa personalens vilja med argumentet att det i så fall inte blir något av politiken.

Det har varit en klagörande och bra debatt i den meningen. Jag tror mig kunna se att jag inte gillar det beslut som den resulterar i, men det har varit en bra debatt eftersom de politiska alternativen klagörs och för att debatten blir tydligare. Det tror jag inte minst kommer att vara bra inför valet 2010.

En sista kommentar: Håkan nämnde här den förvirring som råder i frågan. Jag skulle vilja understryka att den bild som vi fick genom Birgitta Rydberg av att dessa avknoppningar hade hanterats i produktionsutskottet är fel. De har inte hanterats i produktionsutskottet.

Det här understryker än mer den totala förvirring som verkar råda i majoriteten i fråga om vilka beslut som över huvud taget fattas var och när. När det är så stora värden som står på spel ger detta anledning till viss oro, för att uttrycka sig mycket försiktigt.

Anförande nr 96

Landstingsrådet Nyman (kd): Fru ordförande! Johan Sjölander tar upp majoritetskravet igen. Vår erfarenhet i perioden efter 1998 års val var att en tredjedel av dem som genomgick den utbildning som erbjöds och som de accepterade valde att ta steget fullt ut och knoppa av. Intresset var oerhört stort. Det ser vi eftersom en tredjedel tog steget och det blev så många avknoppningar.

Det som inte framgår av era förslag till alternativa att-satser eller av motiven till dem är: Får personal oavsett hur många som vill genomgå utbildning och skaffa sig information om detta – vid sidan om arbetstiden, naturligtvis, eller ska det vara 75 procent av personalen som stöder sådana åtgärder också? Vi har inte fördjupat oss i den debatten, men detta behöver klaras ut så att personalen också vet var oppositionen egentligen står i den frågan

Anförande nr 97

Johan Sjölander (s): Stig Nyman, vi har ett väldigt tydligt krav som är formulerat i en att-sats, nämligen att en kvalificerad majoritet av personalen ska ställa upp för att det ska kunna bli en avknoppning i personalens namn. Sedan kan man fundera över andra saker, vad det innebär för utbildningar och så vidare, men det omfattas inte av detta. Det var ju det här kravet vi ville testa er på. Om man kräver att personalen ska vara med på tåget blir det inga avknoppningar. Det är detta du säger.

Visst kan vi resonera om hur utbildningarna ska se ut och vem som säger vad och när, men det är inte det viktiga. Det viktiga är om vi kan ställa krav på att personalen ska vara med på tåget eller inte. Vi säger ja, ni säger nej.

Anförande nr 98

Landstingsrådet Nyman (kd): Många debatter präglas ju av att man inte får svar på frågor. Jag tolkar ändå Johan Sjölanders inlägg som att de medarbetare som i dag är anställda i landstingets verksamheter får skaffa sig information och delta i utbildningar för att förbereda sig. Tänk om de hittar argument som bidrar till att det blir 75 procent som är för en avknoppning, som ni kräver.

Vi tycker att det är en fördel om det finns en majoritet. Det inser ju alla, naturligtvis, även man inte siffersätter det. Men jag tolkar Johan Sjölander välvilligt: Den som önskar får delta i utbildningar och förbereda sig för avknoppning om det blir majoritet för ert förslag, men det krävs alltså 75 procents majoritet för att själva avknoppningsbeslutet sedan ska prövas.

Anförande nr 99

Johan Sjölander (s): Det är naturligtvis en korrekt tolkning av den att-sats som finns. Sedan kan jag tycka att det är olustigt att man gör som man kunde se i under den förra mandatperioden, nämligen att man går ut till personalen med budskapet att ni antingen får avknoppa eller bli privatiserade. Den här processen kan hanteras på ett sätt som fyller en med olust.

På en gemensam arbetsplats måste man alltid ha respekt och kunna hantera en sådan här diskussion utan att det går ut över kvaliteten och stämningen på arbetsplatsen. Det gäller antingen man är för eller emot en avknoppning.

Tolkningsen av denna att-sats som ni säger nej till är korrekt. Den säger bara att man för att man ska kunna gå vidare med en avknoppning i personalens namn ska det vara en kvalificerad majoritet av personalen som står bakom. Den att-satsen säger ni nej till.

Anförande nr 100

Landstingsrådet Larsson (s): Ordförande! Det här är spännande diskussioner som engagerar många av oss, för det har att göra med ideologi, värderingar och att vi tycker olika. Men även om man tycker att avknoppningar är det främsta instrumentet för att utveckla skattebetalad sjukvård finns det ett antal frågor som bör besvaras. Jag ställde några av dem i mitt tidigare anförande.

Den första frågan – och jag ser gärna att Maria Wallhager, som ska upp i debatten efter mig, kommenterar den – är: Är det rimligt att landstingsråd desavuerar ledningen för sjukvårdsverksamheter, som man har gjort när det gäller Karlaplan? Är det rimligt att man talar om att man aktivt behandlar sin personal dåligt vid Karlaplans folktandvård, som man sade i lördagens tidning? Detta vill jag gärna ha en kommentar kring. Jag tycker att det är märkligt när ansvariga landstingsråd hänger ut verksamhetsledningar i landstingets verksamhet. Jag utgår från att det är ett olyckligt uttalande som inte kommer att upprepas, men jag hör gärna ägarutskottets ordförande kommentera detta.

Den andra frågan, som många har försökt reda ut här i dag, är vad ni anser om utvecklingskansliets hantering av dokumentet av den 13 september. Det närmar sig urkundsförfälskning, vill jag påstå, när man inte ens ändrar datumet på det. Det är mycket märkligt. Vi har försökt reda ut vem det är som bestämmer vad som gäller i den här typen av dokument. Chris Heister säger att det snart ska beslutas av landstingsstyrelsen. Då kan man fundera på vem det är som har bestämt det tidigare.

Gustav Andersson säger att det är tjänstemännen som beslutar om det ska vara absoluta skall-krav eller önskvärt-krav när det gäller personalens delaktighet. Jag tycker att det är märkligt, och det vore kul om man kunde få det utrett. Många andra av alliansens debattörer här har förbigått den diskussionen med tystnad.

Det skapar oro om kraven ändras och det är oklart vem som bestämmer vad som gäller. Det borde vara rimligt att kräva att det ska vara klart och entydigt vad som gäller.

Oavsett vad man tycker om själva avknoppningsdiskussionen finns det en verklighet efter diskussionen som ska hanteras. Antingen blir det en avknoppning där det bildas ett nytt företag med ny ledning och ägare, och en del människor följer med som kanske var motståndare till avknoppningen. Hur ska man då hantera situationen? Eller också bli det ingenting, och verksamheten fortsätter i landstingets regi. Hur ska man då hantera dem som ville bilda nytt, och hur ska man hantera de upprivna känslor som blir? Därför är det så viktigt att man reder ut hur lång tid en sådan här process får ta, vad som gäller kring majoritetsbeslutet, om det finns flera intressenter och så vidare. Det är en lång rad praktiska frågor som man borde reda ut oavsett vad man tycker i själva frågan om avknoppning eller inte.

Anförande nr 101

Landstingsrådet Wallhager (fp): Fru ordförande! Jag måste hålla med Dag Larsson om att det har varit en spännande debatt, inte minst för att de ideologiska skiljelinjerna har varit tydliga, liksom skillnaderna mellan vad majoritet och minoritet tycker är rimligt och hur man vill bedriva en utveckling av landstinget.

Det är ingen hemlighet att vi har gått till val på att vi är positiva till avknoppningar där personal har möjlighet att ta över sin verksamhet. Vi hade den åsikten redan förrförra mandatperioden, och vi har diskuterat detta ganska livligt i valrörelsen. Nu genomför vi den politik som vi har gått till val på.

Jag var uppe mycket i diskussionen förra mandatperioden. Den här perioden har jag varit uppe mindre eftersom jag inte direkt är ansvarig för detta utan sitter på ägarsidan, vilket ju är väl känt.

Det är oerhört viktigt att personalen känner sig trygg i en sådan här process. Det är oerhört viktigt att de känner att de gör en rimlighetsbedömning när de är intresserade av att ta över en verksamhet. Därför har vi denna gång precis som förra gången riggat det som nu heter ett utvecklingskansli – ett avknopningskansli hette det förra gången. Där får man träffa kunniga tjänstemän och få kunskap om affärsplan, budget och så vidare för att man sedan ska kunna ta ställning till huruvida man vill avknoppa eller inte.

I Folkvandvården har man precis påbörjat processen. Diskussionen i dag låter som om man redan hade avknoppat. Birgitta Sevefjord påstår till och med att vi har förskingrat pengar från Folkvandvårdens verksamhet. Det som är viktigt att säga är att vi ger en möjlighet för dem bland personalen som är intresserade att lära sig mer om förutsättningarna vi en avknoppning, och sedan kan de ta ställning till om de vill fortsätta processen.

Precis som Pia Lidwall sade i den tidigare debatten var det många som påbörjade utbildningen under förra mandatperioden men som sedan kom fram till att man av olika skäl inte var intresserad av att knoppa av och därför inte heller gjorde det.

När det gäller hur många i personalen som ska vara med och så vidare har Birgitta Rydberg klart deklarerat det som jag också stämmer in i: Det bör vara en majoritet. Undantagsvis kan det vara mindre än en majoritet. Viktigt att påpeka i sammanhanget är också att om ni hade fått råda skulle inte ens 100 procent ha räckt för att man skulle få knoppa av. Från er sida är man inte alls intresserad av att knoppa av verksamheter. Vi tycker att avknoppning är något som är positivt.

Jag vill också be om ursäkt till fullmäktige eftersom Birgitta Rydberg fick felaktig information från mig. Det har inte fattats beslut om detta i produktionsutskottet, precis som både Håkan och Johan har påpekat. Ärendet har hanterats via landstingsstyrelsen inom ramen för verksamhet som är auktoriserad. Sedan är det upp till varje sjukvårdsstyrelse att fatta auktoriseringsbeslutet. Jag ber om ursäkt för den felaktiga informationen.

Anförande nr 102

Landstingsrådet Larsson (s): Jag vet att det är många av landstingets anställda som lyssnar på den här debatten. Jag tycker att ni som gör det framför allt ska ta hänsyn till det Maria Wallhager inte sade. Hon är alltså personalansvarig och ordförande i landstingets ägarutskott.

Jag ställde en rak fråga om vad hon tyckte om Gustav Anderssons utfall mot ledningen för Karlaplanens folkvandvård, och Maria Wallhager svarade inte på den frågan. Jag tolkar det som att också hon tycker att det är ett pinsamt utfall. Det är rimligt. Man kan inte i medierna hänga ut enskilda chefer för landstingets verksamheter, hur arg man än är på dem. Tack för det svaret!

Anförande nr 103

Landstingsrådet Wallhager (fp): Frågan bör ställas till Gustav Andersson. Jag går inte i god för mina kamrater på något sätt, utan vi har faktiskt olika åsikter om saker och ting. Över huvud taget bör man inte föra den här typen av diskussion via medierna utan direkt med de berörda personerna. Det tycker jag bör gälla alla sådana här ledningsfrågor.

Anförande nr 104

Landstingsrådet Larsson (s): Alla politiker säger dumma saker ibland – även jag själv, otroligt nog. Men jag ställer frågan till dig, Maria, för att du är ansvarig för landstingets personalpolitik, ytterst ansvarig också för majoriteten. Jag tackar ånyo för ditt besked i denna fråga.

Anförande nr 105

Håkan Jörnehed (v): Ordförande! Maria säger att det inte är någon hemlighet att ni gillar avknoppningar. Men varför gör ni det så hemligt, då?

Jag försöker leka Sherlock Holmes och letar i protokollen för att få reda på var detta med Serafen och VallentunaDoktorn beslöts. Nu har jag fått fram protokollet från landstingsstyrelsen den 19 december. Där beslutar landstingsstyrelsen "att avknoppningar inom områden med auktorisering får ske", "att i övrigt godkänna förslag till hanteringsordning av avknoppningar enligt landstingsdirektörens utlåtande med komplettering av denna skrivelse" och "att uppdra åt landstingsdirektören att utforma en värderingsmodell för avknoppad verksamhet". Var i detta kan man förstå att Serafen och VallentunaDoktorn blev avknoppade?

Du hänvisar till sjukvårdsstyrelserna. De borgerliga ledamöterna verkar inte heller veta att de beslutar om det här. Det råder uppenbart lite rörighet, Maria, och det är ni som har ansvaret. Om det nu inte är hemligt att ni gillar avknoppningar, varför gör ni då inte rejäla ärenden av dem, så att vi kan få lägga fram olika förslag som vi kan rösta om – ni vinner ju antagligen?

Anförande nr 106

Landstingsrådet Wallhager (fp): Håkan! Jag ska försöka hjälpa dig på din detektivbana.

Sjukvårdsstyrelserna fattar beslut om auktorisation utifrån de regler som gäller. Det tror jag att du har förstått. Landstingsstyrelsen har fattat ett beslut att de verksamheter som har auktorisation kan knoppa av, och sedan hänvisar man till landstingsdirektören. Sedan är det SLSO:s styrelse som kan fatta beslut om verksamhetsöverföring. Det är ju de facto de som har hand om de verksamheter som du talar om, Serafen och VallentunaDoktorn.

Anförande nr 107

Håkan Jörnehed (v): Då förstår vi att det är SLSO:s styrelse som beslutar om detta. Politikerna verkar inte riktigt veta det. Det som Birgitta Rydberg påstod när hon argumenterade mot mig – att ärendet var väl underbyggt och att det var väl utformat och förankrat – verkar då heller inte stämma.

Anförande nr 108

Lena-Maj Anding (mp): Jag blir mer och mer förvirrad ju längre debatten pågår. Jag trodde att det var allmänna utskottet som fattade beslutet, eller så är det landstingsstyrelsen eller sjukvårdsstyrelsernas utskott, eller så är det SLSO:s styrelse... Nu är förvirringen total! Det här måste man förtydliga, för det är hemskt. Det här ärendet lämnar tyvärr mycket övrigt att önska.

Vi talade förut om risker. Det handlar ju mycket om ersättningssystemet, där man har byggt in en ekonomisk otrygghet genom att man har tagit bort områdesansvaret. Man får ersättning bara utifrån de listade patienterna. Det är klart att det är en otrygghet när man inte riktigt vet hur många patienter som kommer att lista sig vid den mottagning man har. Då kanske läkaren inte stannar kvar utan byter mottagning eller går till en konkurrerande mottagning och tar med sig alla sina patienter.

Vi vill inte att detta ska vara ett hot utan en möjlighet. BOSSE är ett lysande exempel. Där är man besjälad av sin verksamhet och har fått pris här i dag. Vi vill att det ska vara så för dem som tar över verksamhet, så att det blir en stark verksamhet. Vi vill också skapa den möjligheten, men det ska vara med regler som är lika för alla. Vi vill inte att 51 procent ska kunna köra över 49 procent om de kan prata riktigt väl och inte har uppenbara konflikter. Vi vill inte att 51 procent ska kunna köra över en tyst minoritet. Det får inte vara för lätt, för jag tror inte att det blir bra då.

Jag tror att man ska vara som BOSSE, att man ska ha många med sig. Man ska vara överens i en sådan här allvarlig fråga. Ansökan om avknoppning ska inte prövas godtyckligt. Ni bygger in godtycklighet i processen. Vilka kriterier kommer ansökan att prövas mot rent demokratiskt? Inga! Ni har inga fastställda demokratiska principer som ansökan kommer att prövas mot, om det nu är artikeln som gällde. Man har tagit bort kravet på majoritet, alltså 51 procent. Det ser vi som väldigt allvarligt.

Det måste råda lika villkor för de verksamheter som vill knoppa av från landstinget. Det är oerhört viktigt. Vi tycker att det beslut som majoriteten kommer att fatta är helt fel eftersom man inte ser till att det finns en demokratisk princip i förslaget.

Anförande nr 109

Landstingsrådet Sevefjord (v): Maria Wallhager! För det första: Jag har inte sagt att ni har förskingrat värde från Folk tandvården, utan det handlar om Serafen, som ni har sålt för under 700 000 kronor. Det inser vem som helst att det inte kan vara en rimlig pissetning. Den vårdcentralen måste vara värd mycket mer pengar.

Skälet till att den har sålts är att man har gjort en politisk ekonomisk värdering. Man har inte tagit med den så kallade kundstocken eller goodwillvärdet i bedömningen. Man har heller inte tagit in personalen i den redovisning som Öhrlings har gjort. Du kan också läsa i den. Jag anser att man har förskingrat skattebetalarnas pengar genom att sälja den till ett kraftigt underpris.

För det andra sade du att det är viktigt att personalen känner sig trygg. Det gör man inte, särskilt inte på Folk tandvården vid Karlaplan i dag. Där råder det stora motsättningar på grund av att Gustav Andersson har hanterat den här frågan så extremt klumpigt. Vi har begärt ordentliga riktlinjer, för det är på det sättet man kan dämpa oron bland personalen. I dag vet man inte vilka riktlinjer det är som gäller.

Anförande nr 110

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Om vårt förslag i landstingsstyrelsen skulle ha gått igenom efter fullmäktiges behandling i dag skulle personalen ha en klar och tydlig bild av vad som gäller när det handlar om avknoppningar av landstingets verksamhet. Nu blir det inte fallet. Det blir en annan majoritet som fattar beslut.

Det må vara hänt. Så lever vi i en demokratisk parlamentarisk församling. Det som är det bestående intrycket av den här debatten är den fullständiga avsaknaden av ledarskap. Landstingets majoritet försöker fullständigt tysta ned det faktum att riktlinjer presenterade officiellt på landstingets hemsida från den 13 september 2007, som någon bär ansvaret för, har ändrats under resans gång någonstans mellan fredag förra veckan och i söndags. Ingen tar ansvar för detta. Det är en skandal!

Anförande nr 111

Landstingsrådet Wigg (mp): Debatten har varit lång men tyvärr inte särskilt klarläggande. Jag läser innantill i bilagan till förslaget om avknoppning. Där står: "Hanteringsordning för avknoppning inom områden utan auktorisering." Längre ned står: "Avser ansökan om avknoppning verksamhet inom hälso- och sjukvård eller tandvård sker samråd med HSN:s förvaltning och berörd sjukvårdsorganisation. Avser ansökan avknoppning av annan verksamhet som drivs av Stockholms läns landsting sker samråd med berörd verksamhet." Vad gäller avknoppning inom områden utan auktorisering står det: "Allmänna utskottet beslutar huruvida avknoppning ska tillstyrkas eller avstyrkas i varje enskilt fall."

Är det områden med auktorisering är hanteringsordningen denna: "För verksamhet inom kundvalssystem ankommer det på den avknoppande verksamheten att ansöka om auktorisation hos hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning, vilken bereder ärendet till berörd

sjukvårdsstyrelse, vars utskott fattar beslut om auktorisering.” Det må hända att detta är den hantering som ska gälla framöver, men uppenbarligen har den inte gällt historiskt. Vi har ju just hört om att SLSO:s styrelse har fattat beslut.

Mot bakgrund av allt som har sagts i debatten och att dokument har förändrats över tid tycker jag att vi ska yrka på återremiss. Jag yrkar härmed på återremiss av detta ärende för att det ska beredas på ett ordentligt sätt och vi ska få klarhet i alla de här konstigheterna. Det verkar inte som om vare sig majoritet eller opposition är riktigt klara över vad vi ska besluta om. Jag känner stor tveksamhet till att gå till beslut. I så fall gör Miljöpartiet det under protest.

Anförande nr 112

Landstingsrådet Lundquist (m): Ordförande, fullmäktige! Jag har lyssnat på debatten både här i salen, på mitt rum och innan jag åt lunch. Jag kunde inte låta bli att begära ordet.

Jag är kanske den sjukvårdspolitiker som leder ligan med avknoppningar, eftersom jag har varit med länge i den verksamheten. Jag är mycket stolt över de avknoppningar vi har gjort av husläkarmottagningar, Brommageriatriken och mycket annat. Det har inneburit hög tillgång, låg personalomsättning och ett väldigt bra bemötande.

Då satt Håkan Jörnehed i Norra Stockholms sjukvårdsområde och skrev: Vi hade hellre sett att verksamheten drevs i landstingets regi med alla fördelar det innebär för personalen. Märk väl: Patienterna nämndes inte.

Personalen var och är väldigt nöjd med de avknoppningar som har gjorts. Den bild ni målar upp är inte med sanningen överensstämmande.

Sedan innebär allt företagande ett riskmoment. Serafens andra husläkarmottagning – den första knoppade av när vi hade borgerlig majoritet – hade som alternativ till att betala 700 000 kronor att hyra andra lokaler och lämna allting bakom sig. Då hade landstinget fått 0 konor för den mottagningen. De kunde ha etablerat sig vid Fridhemsplan, som kanske är något mer centralt på Kungsholmen än den nuvarande placeringen, även om Serafen är väl känt. Alternativet för landstinget var alltså att få 0 kronor av Ulf Hallum och hans kolleger när de knoppade av verksamheten.

Nu känner jag Ulf väl och har varit nere på mottagningen. Det är ingen som är så dum att man knoppar av en verksamhet om man har många mot sig – särskilt inte så många som fler än hälften. Sådant sprider sig lätt och snabbt bland patienterna när det inte är bra stämning på en mottagning. Den förankringsprocessen är jag inte ett dugg bekymrad över.

För att komma tillbaka till mitt gamla kära ämne Brommageriatriken vill jag berätta hur det var precis efter valet 2002 när jag skulle lämna över ordförandeklubban till Håkan Jörnehed och Janet Mackegård. Då kom de från styrelsen för Brommageriatriken till Norra Stockholms sjukvårdsberedning och berättade med sådan glädje att de skulle få driva verksamheten själva. Den som var gladast var LO-representanten, från Kommunal, som var över sig av lycka över att få driva verksamheten på ett helt annat sätt än man hade gjort de senaste åren i landstingets regi.

Detta är inget godtycke. Det är ett risktagande för dem som gör det. Än så länge har vi inga failures i det här sammanhanget. Jag önskar Ulf Hallum och alla som nu är på väg att knoppa av lycka till. Vi har så goda exempel på avknoppningar att detta är framtidens melodi.

Anförande nr 113

Landstingsrådet Wigg (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Här kommer äntligen en nestor i sammanhanget upp och lyfter på förlåten. Lars Joakim Lundquist var den som svarade ja på den fråga jag ställde förra året: Ska alla vårdcentraler vara privatiserade innan mandatperioden är slut? Ja, svarade du.

Nu kommer du upp i slutet av debatten och vill på något sätt hylla de som knoppar av. Du gör det till en kvasifråga, en pseudofråga. Det handlar ju inte om huruvida vi ska privatisera eller inte. Det finns privata verksamheter som är bra. Vi hade BOSSE som ett bra exempel, som Lena-Maj tog upp. Men det är inte detta det handlar om, utan det handlar om hur vi gör detta. Gör vi det på ett demokratiskt riktigt sätt? Mitt svar är nej, och jag tycker att den här debatten visar att det stämmer.

Tyvärr har inte du, Lars Joakim, eller så många andra moderata landstingsråd varit uppe och talat i den här frågan under debatten. Nu passar det att komma in på slutet och hylla saker och ting. Jag tycker att du kunde ha gått upp tidigare i debatten och diskuterat den här frågan i stället.

Vårt yrkande om återremiss kvarstår. I andra hand har vi vår reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 114

Landstingsrådet Lundquist (m): Ordförande, fullmäktige! Om kartan inte stämmer överens med verkligheten är det verkligheten som gäller.

Låt mig ta ett annat exempel. Förra perioden diskuterade vi vid ett antal tillfällen här i salen och i hälso- och sjukvårdsutskottet problemen på Kalhälls vårdcentral, där man hade en fast anställd och fyra vikarier eller ST-läkare. Till och med Birgitta Sevefjord sade att hon var beredd att upphandla om man inte kunde få det att fungera inom ett halvår. Det fungerade inte efter ett halvår, men det blev ingen upphandling.

Vi upphandlade. Vårdcentralen togs över av fyra läkare plus ytterligare några delägare. De har på två månader gått från 3 600 listade patienter till 8 600 och nu anställt sin femte fasta läkare.

Vi har så många goda exempel att peka på. Ni behöver inte vara bekymrade. Jag har inte sagt att alla ska knoppar av, men jag tror att många kommer att välja den vägen.

Anförande nr 115

Landstingsrådet Wigg (mp): Nu passar det Lars Joakim att komma upp i debatten. Du har gömt dig hela tiden, men nu vill du dra i gång debatten igen. Jag tänker inte göra det. Men faktum är att du var mycket klar och tydlig under frågestunden. Du svarade ja på min fråga.

Nu ska vi inte dra upp detta igen, men jag tycker att det är ett trist sätt att debattera, och det är inte demokratiskt riktigt som det har hanterats – vare sig i den här debatten eller i er beredning av ärendet.

Anförande nr 116

Landstingsrådet Sevefjord (v): Jag tycker också att detta är märkligt. Här har vi haft en jättelång debatt, och Lars Joakim Lundquist har inte ens bemödat sig om att vara nere i salen! Sedan slänger han in en massa saker i slutet av debatten och kommer med konstiga påståenden och anklagelser. Det är dåligt av dig att du hellre sitter på ditt rum än deltar i debatten.

Det andra jag vill säga är att du ju har hört att frågan om Serafen och prissättningen har varit uppe i debatten flera gånger. Uppenbarligen tycker du att det är rätt att man rear ut – eller förskingrar, som jag vill påstå att man har gjort – landstingets gemensamma tillgångar och säljer dem till Ulf, som du säger. Det verkar som om det är en gammal kompis till dig som är verksamhetschef på Serafen.

Anförande nr 117

Landstingsrådet Lundquist (m): Ordförande! Jag förstår att Birgitta Sevefjor blir bekymrad när hon får höra hur verkligheten ser ut. Hon har ju inte varit sjukvårdspolitiker på det lokala planet, vilket jag har varit. Du kan ju viska med Håkan. Jag ljuger inte och kommer inte med konstiga påståenden.

Att jag sedan är god vän med väldigt många husläkare är inget konstigt. Det blir man om man håller på i den här branschen i 20 år. Jag kan säga "doktor Ulf Hallum" om du tycker att det låter bättre, liksom jag kan tala om doktor Göran Sjönell och andra som har knoppat av sin verksamhet. Där är patienterna väldigt nöjda. Det är låg personalomsättning och låg omsättning på listorna. Det är full bemanning.

Titta på hur det ser ut! Det är så mycket som Vänsterpartiet har glömt. Ni hade en partisekreterare, Bo Hammar, som sade: Ett parti som har så lätt att glömma bör påminnas om sin historia med jämna mellanrum.

Anförande nr 118

Landstingsrådet Sevefjord (v): Jag tycker faktiskt att det är ynkligt att ett välbetalt landstingsråd inte ids vara med och delta i debatten utan sitter på sitt rum och håller på med andra saker. Först när debatten är avslutad kommer du ned och säger en massa dumheter.

Anförande nr 119

Landstingsrådet Wallhager (fp): Fru ordförande! Jag har inte för avsikt att förlänga debatten. Som jag har sagt tidigare tycker jag att den har varit klagörande på många sätt.

Jag tänkte förklara mig på ett klagörande till Raymond Wigg. Han läste ur själva hanteringsordningen för avknoppning inom områden med auktorisation. Där är det, precis som du påpekar, hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning som bereder ärendet och sjukvårdsstyrelsens utskott som fattar beslut om auktorisation. När det gäller avlämnande verksamheter – alltså i det här fallet de två vårdcentralerna – ska SLSO upprätta avtal om verksamhetsöverlåtelse.

Beslutet ligger alltså på två delar, dels auktorisation, dels verksamhetsöverlämnande. Då fastslår man också köpeskillingen. Den köpeskillning som Birgitta Sevefjord har nämnt och talat om rea, förskingring och annat, är det två auktoriserade värderingspersoner som har gjort en marknadsmässig värdering. Jag kan naturligtvis bara tala för mig själv, och nog har jag läst en del ekonomi, men jag lägger mig inte i hur de har gjort sin värdering. De har inte sett enbart till inventarier och så vidare utan också sett runt omkring och tagit hänsyn också till badwill eller goodwill – det kan ju vara båda delarna. Det står ju att man ska titta på utvecklingsmöjligheter och eventuella risker med verksamheten. Det finns alltså en ordentlig värdering som är gjord, och den måste vi förlita oss på.

Anförande nr 120

Landstingsrådet Sevefjord (v): Det som är märkligt med värderingen är att man lyfter in en politisk risk. Vad innebär det?

Anförande nr 121

Landstingsrådet Wallhager (fp): Fru ordförande! I alla värderingar gör man försök till omvärldsanalys. Efter att ha lyssnat på den här debatten behöver man nog inte vara alltför klar-synt för att inse att det finns en del här i fullmäktigesalen som tycker att avknoppningar är bra medan en annan del tycker att de är mindre bra.

Det finns också partier som i valrörelsen har varit tydliga med att de tycker att man inte ska ha privata verksamheter. Därmed kanske det finns en politisk risk för att saker och ting inte ska få fortsätta utvecklas på det sätt vi på den här sidan av salen vill. Det är en del av den omvärldsanalys som jag tycker att en värderingsman är skyldig att göra.

Anförande nr 122

Landstingsrådet Wigg (mp): Fru ordförande! Jag läste innantill ur texten vad som gäller för verksamheter både med och utan auktorisering. I det ena fallet ska den politiska hanteringen ske i det allmänna utskottet, där avknoppning efter avknoppning ska hanteras. I det andra fallet ska det hanteras av sjukvårdsstyrelsernas utskott – inte av SLSO. Det här är inte helt enkelt, men klarheten har inte nått ens till Folkpartiets landstingsråd och ordföranden i produktionsutskottet. Jag finner att detta ger mig stöd för kravet på återremiss.

Anförande 123

Landstingsrådet Larsson (s): Även vi socialdemokrater tänker yrka återremiss, med motiveringen att vi tycker att det här ärendet saknar tydliga fastställda principer för hur och var beslutet om avknoppning ska fattas. Vi skulle önska att det tydliggjordes.

Anförande nr 124

Landstingsrådet Heister (m): Jag vill bara från alliansens sida yrka avslag på Dag Larssons och Raymond Wiggs förslag om återremiss. Jag tycker att det är nästintill att provocera fullmäktige att lägga fram ett sådant förslag.

Den här debatten har handlat mycket om härklyverier där man försöker tolka in saker i det vi har sagt. I stället för att föra en sjyst debatt om synen på avknoppningar gömmer man sig bakom formalia. Det gör man i ärende efter ärende i frågor som vi tycker är viktiga och som handlar om att ge personalen ökat utrymme och att ge patienterna chansen att välja vårdgivare på ett annat sätt. Då gömmer man sig bakom krav på återremiss. Jag tycker att det är ynkligt.

Anförande nr 125

Landstingsrådet Larsson (s): Jag beklagar om jag gör Chris Heister upprörd.

Vi har ställt ett antal frågor i den här debatten. Vi förmenar er inte rätten att tycka att avknoppningar är viktiga, men vi har ställt frågor om var besluten ska fattas och på vilka grundvalar. Vi har inte fått några svar, och de går heller inte att utläsa ur dokumenten. Det här är frågor som skapar stor oro bland landstingets personal, och personalen i det här landstinget förtjänar att bemötas med respekt, därav vårt återremissyrkande.

Anförande nr 126

Landstingsrådet Heister (m): Dag Larsson var inte inne i salen då jag svarade på de tre frågor som Ingela Nylund Watz ställde och gjorde övriga klargöranden. Som vanligt är återremissen ert politiska vapen.

Anförande nr 127

Landstingsrådet Larsson (s): Hur lång tid ska det ta? Krävs det majoritet eller inte? Vilket politiskt organ har ansvar för frågorna, och var ska besluten fattas? Det kan inte vara särskilt svårt att svara på de frågorna, och de svaren har inte getts i den här församlingen.

Anförande nr 128

Håkan Jörnehed (v): Ordförande! När vi gick hit hade vi i Vänsterpartiet nog tänkt rösta på vårt förslag. Men den här debatten har onekligen visat att förvirringen verkar vara total. Vem beslutar vad? Var beslutar man? Det är väl jättebra att man reder ut det, Chris, så att man får tydlighet. Då kan ni visa vad ni tycker och vi kan visa vad vi tycker, och man kan yrka. Det är väl jättebra. Vi yrkar också på att vi återremitterar ärendet.

§ 12 Frågestund*Fråga 1***Anförande nr 129**

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! En inte helt otippad fråga till Gustav Andersson tycker jag är rimlig mot bakgrund av den senaste tidens medie-diskussion om vad som försiggår på Karlaplans folktandvårdsmottagning. Jag tycker att det är dags för Gustav Andersson som ansvarigt landstingsråd att ge personalen på Folktandvården Karlaplan ett tydligt besked. Därför har jag ställt frågan till Gustav Andersson: Anser landstingsrådet att en avknoppning av Karlaplans tandvårdsmottagning kan ske även om en majoritet i personalgruppen ogillar avknoppningen?

Jag tycker också att den debatt som har varit nu på förmiddagen och fram till en god bit efter lunch gör den här frågan än mer relevant, och Gustav Andersson är personalen på kliniken än mer svaret skyldig.

Anförande nr 130

Landstingsrådet Andersson (c): Landstingets politiska ledning – som är vald av fullmäktige, som är valt av folket – bestämmer hur den av folket finansierade eller ägda vården ska organiseras för att tillgodose medborgarnas behov. Det är min principiella uppfattning när det gäller hur hälso- och sjukvården och tandvården ska organiseras.

I praktiken anser jag att det är en viktig kvalitetsfaktor att det finns en bredd i och ett stöd för en avknoppning. Jag tycker att den formulering som finns i dag i Svenska Dagbladet – det vill säga den sista versionen av utvecklingskansliets text – är väl avvägd, även om man kan ifrågasätta om inte handlingen borde ha datumbestämts.

På Karlaplans tandvårdsmottagning pågår i dag en process där delar av personalen undersöker möjligheterna för en avknoppning, detta i enlighet med demokratiskt fattade beslut. Om processen i slutändan leder till att det blir ett förslag om avknoppning kommer detta att beredas av utvecklingskansliet och hanteras av landstingets allmänna utskott. En avknoppning innebär att personalen ges möjlighet att ta över en verksamhet som i dag bedrivs av landstinget. Personalen kan själva välja att driva en verksamhet som till exempel personalkooperativ eller aktiebolag.

För att man ska få de bästa förutsättningarna är det en fördel om majoriteten av personalgruppen i en befintlig verksamhet är positiv till avknoppningen. Det innebär inte att alla i personalen måste vara delägare, men för att man ska klara av ett fortsatt vårduppdrag måste det finnas tillräckligt med personal.

Enligt uppgift från landstingets utvecklingskansli – den enhet som erbjuder stöd och hjälp åt personal inför avknoppningar – har sju personer från Karlaplans tandvårdsmottagning genomfört en förberedande utbildning medan ytterligare tio personer är anmälda till en ny

utbildningsomgång. De uppgifter som cirkulerar i medierna och som gör gällande att det skulle vara enbart fyra personer som skulle vara intresserade av en avknoppning är således helt felaktiga. I själva verket är det minst 17 personer som aktivt har visat intresse.

Anförande nr 131

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, fullmäktige! Gustav Andersson, med förlov sagt har jag svårt att alls fästa notis vid din information om vilka eventuella intresseanmälningar som finns. Mig veterligen har bara en enda undersökning gjorts, och den pekar på att en stor del av personalen helt enkelt inte är intresserade av en avknoppning. Du dömer ut den som en icke vederhäftig undersökning.

Dessutom har du under debatten i dag inte gjort någon som helst ansträngning för att tillsammans med mig säga till personalen på Folk tandvården Karlaplan att vi ska göra en opartisk undersökning av hur det faktiskt förhåller sig. Med ditt svar bekräftar du att det är okej att vi har ett utvecklingskansli som bestämmer riktlinjer för verksamheterna lite hipp som happ, och du är heller inte beredd att lämna besked till personalen.

Anförande nr 132

Landstingsrådet Andersson (c): Att genomföra en avknoppning är en process som oftast tar tid. Det är en tanke som man bör få pröva. Helst bör det få ske i lugn och ro. Nu har förutsättningarna på Karlaplan tyvärr inte varit de bästa. Det finns många personer där som redan från början har starka uppfattningar för och emot avknoppning. Bland annat arbetar Tjänstetandläkarnas ordförande där.

Under de förutsättningarna och med den politiska debatt som har varit är det klart att det blir en ganska upptrissad stämning. Men jag är övertygad om att precis som det är många fler i dag som är intresserade än det var när man gjorde en stickprovsundersökning för fyra månader sedan kommer det även fortsättningsvis att vara många som vill smaka på den här idén.

Anförande nr 133

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Gustav Andersson bekräftar bilden av att det är okej att ha en glidande uppfattning om vad som ska betraktas som personalen. Han bekräftar också att det är okej att som ansvarigt landstingsråd ha ett utvecklingskansli som först bestämmer om egna riktlinjer i september förra året och sedan ändrar dem utan politiska beslut. Han uttalar till och med offentligt i fullmäktiges talarstol att den sista versionen är väl avvägd.

Med den här typen av besked från landstingets ledande politiker förstår jag att oron sprider sig. Gustav Andersson har i praktiken utövat någon typ av ministerstyre när han i efterhand konstaterar att det är väl avvägda riktlinjer som man nu har beslutat att göra förändringar i på landstingets hemsida. Det är skandal!

Anförande nr 134

Landstingsrådet Andersson (c): Jag trodde att vi skulle diskutera avknoppningen på Karlaplan och inte det ärende som vi just har fattat beslut i.

När man gör den här typen av förändringar i regelverket bör man väl möjligen också ändra datumet. Jag tror att det är ett rent förbiseende att så inte har skett. Det finns ingen konspiratorisk tanke i detta. Dock uttrycker den senare formuleringen på ett lite bättre sätt den känslighet som man behöver ha i de här processerna.

Om de som är starkast mot en avknoppning på Karlaplan hade fått igenom sin vilja, vilket ju var syftet med den så kallade opinionsundersökningen, hade diskussionen blivit stängd och hela den process som nu har börjat hade aldrig fått någon chans. Jag tycker att det hade varit olyckligt.

Fråga 2

Anförande nr 135

Landstingsrådet *Sevefjord (v)*: Vårdval Stockholm är en av de stora förändringar som den sittande majoriteten genomför i Stockholms läns landsting under den här mandatperioden, och den debatteras flitigt i media. Det har också visat sig att Vårdval Stockholm redan från början har hamnat i en massa problem. De har lyfts fram på olika sätt i medierna och i den politiska diskussionen. De har till exempel lett till att verksamhetschefer nu slutar på sina vårdcentraler, eftersom de inte längre tycker att de kan ta ansvar för den verksamhet som de ska bedriva.

Jag har blivit mer och mer bekymrad över att det nästan aldrig är någon från den politiska majoriteten – som fattar besluten – som deltar i den diskussionen, utan man skickar fram tjänstemän som för debatten på politikernas vägnar. Tjänstemännen har också politiserats i allt högre grad, och de politiserar också debatten.

Det är därför jag vill ställa frågan: Anser du att det är politikerna som bör stå till svars för effekterna och konsekvenserna av införandet av Vårdval Stockholm?

Anförande nr 136

Landstingsrådet *Reinfeldt (m)*: Herr ordförande! Tack, Birgitta Sevefjord, för frågan.

Politikerna bär självfallet ansvaret för de politiska beslut som man fattar. Därmed anser jag naturligtvis att det är politikerna som bär ansvaret för de beslut som fattas också vad gäller Vårdval Stockholm.

Min uppfattning är att vi i alliansen här i landstinget i allra högsta grad deltar i debatten, inte minst beträffande Vårdval Stockholm. Det gör vi i media men också genom alla de brev och frågor som vi får från medborgare och besvarar dagligen.

Dessutom förs debatten här i landstingsfullmäktige om alla politiska beslut som vi fattar. Sedan jag tillträdde har jag besvarat ungefär 20 interpellationer och 24 frågor kring olika vårdfrågor, inte minst Vårdval Stockholm.

Anförande nr 137

Landstingsrådet *Sevefjord (v)*: Du har säkert besvarat både brev och interpellationer, men framför allt i media och gentemot befolkningen är det nästan alltid tjänstemän som går ut och debatterar. Senast var det också tjänstemän som kallade till en presskonferens om Vårdval Stockholm, och där uppträdde de inte bara som tjänstemän, utan de lade också in värderingar i det de sade. Jag tycker att man är ute på hal is när man låter tjänstemännen agera på det sättet.

Dessutom förvägrade tjänstemännen oss i oppositionen att få del av det material som skulle publiceras på presskonferensen tills efter presskonferensen. Då tycker jag också att man har hamnat snett.

Att tjänstemännen ordnar presskonferenser, att tjänstemännen bestämmer vad som ska sägas på presskonferensen och att tjänstemännen också bestämmer när oppositionen ska få del av material tycker jag är en farlig väg att gå, och detta sker gång på gång. Det är inte bara jag som har upplevt detta, och det är därför jag lyfter upp frågan. Vi upplever att tjänste-

männen tar över. Antingen gömmer ni er bakom dem, eller också tycker ni att det är väldigt bekvämt att tjänstemännen tar debatten.

Anförande nr 138

Landstingsrådet **R e i n f e l d t (m)**: Jag är ledsen att behöva säga det, men jag tror faktiskt att det handlar om en bild som du försöker sätta. I Birgitta Sevefjords fråga ligger också en insinuation om att ansvariga politiker i Stockholms läns landsting inte skulle delta i debatterna. Det må vara så att du inte gillar de beslut som vi fattar. Men en mycket stor del av stockholmarna har i demokratiska val faktiskt röstat för den politik som vi genomför här.

Vi har landstingsfullmäktige ungefär en gång i månaden. Då står det Birgitta Sevefjord och övriga oppositionspolitiker fritt att väcka interpellationer och ställa frågor till landstingsråd kring de frågor som man vill diskutera. Det sker också vid i stort sett varje landstingsfullmäktige.

Men tyvärr lyssnar inte alla stockholmare lika frenetiskt till de debatterna som vi här inne gör. Därför för vi självfallet också diskussionen i andra fora. Jag nämnde brev, vi har också frågor per mejl, och vi figurerar oerhört mycket i media i de här frågorna.

Anförande nr 139

Landstingsrådet **S e v e f j o r d (v)**: Min poäng är att det inte är du som figurerar i media när det gäller Vårdval Stockholm, utan det är Anders Olsson som kör den debatten åt dig. Det tycker jag är helt fel. Det är inte bara jag som har reagerat på detta.

Vårdval Stockholm är faktiskt ett politiskt projekt och ett politiskt beslut, och då borde det vara politikerna som är ute och debatterar – tjänstemännen ska inte ta debatten. Men det är precis så det hela har utvecklats sig. Det är att gömma sig bakom tjänstemännen och inte ta sitt politiska ansvar, vill jag hävda, och det är därför jag har ställt denna fråga.

Det är inte bara jag som upplever att det är på det här sättet. Det upplever journalister som jag pratar med, det upplever allmänheten, och det upplever organisationer som jag också möter just när det gäller Vårdval Stockholm. De frågar precis samma sak: Var är de politiskt ansvariga i debatten? Måste det vara tjänstemännen som för denna debatt, som i allra högsta grad är en politisk fråga?

Jag vill med bestämdhet hävda att det inte är du som har tagit huvudansvaret i den politiska debatten, utan du har låtit en tjänsteman göra det.

Anförande nr 140

Landstingsrådet **R e i n f e l d t (m)**: Herr ordförande! Jag vet inte om Birgitta Sevefjord någon gång kikar i de pressklippssammanställningar som vi får till Landstingshuset. Jag kan nämna bara några av de media där jag har deltagit och diskuterat bland annat Vårdval Stockholm: Svenska Dagbladet vid många tillfällen, TV 4, City, Dagens Medicin, ABC, Dagens Nyheter, tidningen Kommunalarbetaren, Ekot, tidningen Fokus, Radio Stockholm, Länstidningen Södertälje och Metro. Det handlar om debattartiklar i flertalet tidningar men också redaktionellt material och enskilda intervjuer.

Jag ska också be att få hänvisa till en mätning, Birgitta Sevefjord, om du kanske välmenande är oroad över att sjukvårdslandstingsrådet inte syns tillräckligt mycket i media. Sifo lät göra en undersökning där de tittade på vilka politiker i Sverige som figurerade mest i media under 2007. Bland de 31 som fanns i topp på den listan fanns det en lokalpolitiker på plats 17. Det handlar om vilken politiker som syns i rikspolitiken och diskuterar sjukvårdspolitik. Då har man mätt för Aftonbladet, Dagens Nyheter, Expressen, Svenska Dagbladet, Aktuellt, Rapport, Dagens Eko med flera.

Det handlar om en bild som du försöker sätta, Birgitta Sevefjord. Det finns fakta som talar emot.

Fråga 3

Anförande nr 141

Åke Askensten (mp): Ordförande! Bakgrunden till frågan är att Nya Karolinska Solna kommer att bli det dyraste sjukhuset någonsin i landet – med bred marginal. År 2007 sades det att sjukhuset skulle kosta 14 miljarder kronor, allt inräknat, men det var då. Sjukhuset skulle vara klart 2015. Nu finns det optimistiska prognoser om att det skulle kunna kosta 20 miljarder kronor då.

Frågan är om landstinget ensamt ska svara för den kostnaden. Det handlar ju om ett universitetssjukhus. Universitet är ett statligt ansvar, och universitetssjukhusen är samarbetsprojekt mellan staten och landstinget och i något fall en region.

Då är min fråga om landstingsrådet avser att ta några initiativ för att få till stånd en statlig finansiering av Nya Karolinska Solna.

Anförande nr 142

Landstingsrådet Heister (m): Herr ordförande! Det är lite svårt för mig att hinna med att ta något initiativ i frågan, om jag nu skulle vilja göra det. Jag har ju inte så många dagar kvar i Stockholms läns landsting.

Låt mig ändå svara att det rent principiellt är så att landstinget är huvudman för Karolinska Universitetssjukhuset. Vi ska snart fatta beslut om att bygga ett nytt universitetssjukhus eller inte. När man beredde det ärendet tittade man på om man skulle bygga om i befintliga lokaler, om man skulle använda delar av befintliga lokaler och bygga nytt eller om man skulle bygga ett helt nytt universitetssjukhus.

Det man kom fram till var mest ekonomiskt och fördelaktigt för verksamheten var att bygga ett nytt universitetssjukhus. Det blir inte bättre eller billigare att bygga om och bygga partiellt nytt. Det är alltså ekonomiskt fördelaktigt. Vi kan få en sjukvård i världsklass och en helt annan möjlighet att driva sjukvård i dessa lokaler.

Precis som Åke Askensten säger har vi ett nära samarbete med Karolinska Institutet. Beträffande många av de verksamheter och institutioner som Karolinska Institutet har bedrivs verksamheten i Karolinska sjukhusets lokaler. För det har vi avtal med staten, ALF-avtalet, som reglerar den ersättning som vi får för både forskning och utbildning.

Vi vill närma oss ett samarbete med Karolinska Institutet genom att de ska hyra laboratorielokaler för att få nära kontakt mellan grundforskning, klinisk forskning och själva sjukvårdsverksamheten. Staten kommer alltså i hög grad att via Karolinska Institutet vara involverad i det nya projektet Karolinska Universitetssjukhuset.

Anförande nr 143

Åke Askensten (mp): Det Chris Heister sade nu känner vi som sitter här till väl. Men vad alla inte känner till är att det är stort riskprojekt. Det är ett högriskprojekt rent ekonomiskt.

20 miljarder kronor år 2015 har det sagts att sjukhuset skulle kosta. Men om man räknar på hur entreprenadindex har utvecklats och hur kraven på utrustning skärps – det kommer bättre tekniker som man måste köpa för dyra pengar – då kan det mycket väl handla om att de 14 miljarderna fördubblas, och då är det ett orimligt stort åtagande för oss.

Jag tycker fortfarande – jag får väl så småningom vända mig till det nya finanslandstingsrådet – att landstinget borde ta upp förhandlingar med staten för att få hjälp med finansieringen.

Anförande nr 144

Landstingsrådet Heister (m): Staten har väldigt stora investeringsbehov på de områdena som staten är ansvarig för. Det gäller framför allt infrastrukturen, men det gäller också forskningsdelen. Det kommer en forskningspolitisk proposition i höst som naturligtvis är betydelsefull också för den verksamhet som kommer att drivas på universitetssjukhuset.

Jag har svårt att tro – om jag nu får gissa – att staten skulle gå in och finansiera det som egentligen är landstingets roll och landstingets ansvar som huvudman för sjukvården. Däremot tycker jag att det finns skäl att föra ett resonemang med staten när det gäller forskningens förutsättningar framöver. Jag skulle vilja se ett större engagemang från statens sida för att vi ska få till stånd en sjukvård i världsklass inte bara i Stockholms läns landsting utan i Sverige som helhet. Där behöver staten ha en mer aktiv roll än man haft hittills.

Därför ser jag fram emot den forskningspolitiska proposition som kommer i höst. Men jag har svårt att tro att staten skulle gå in på ett område där man egentligen inte har något ansvar.

Anförande nr 145

Åke Askensten (mp): Jag är inte lika säker. Det är synd om alliansen inte vill testa den möjligheten. I rimlighetens namn borde väl staten kunna verka för att landstinget får någorlunda hyggliga lån – lån till låg ränta och med lång amorteringstid. Annars kommer detta projekt förmodligen att kosta väldigt mycket i form av skatthöjningar.

Nu pratar man om att kanske låta ett privat företag bygga sjukhuset och ta hela den ekonomiska risken, så att säga. Men kostnaden ska ju vi betala, och den kommer att bli allt högre. Kommer vi i närheten av 30 miljarder är det inte hållbart.

Vi hörde nyss att bara en ombyggnad på Capio S:t Görans sjukhus på några månader har ökat från 45 miljoner kronor till 90 miljoner kronor. Det är en liten sak som man borde hantera med seriös kostnadsanalys. Det kan naturligtvis bli mycket värre än så i det här fallet.

Anförande nr 146

Landstingsrådet Heister (m): I fråga om Capio S:t Görans sjukhus var det ett ändrat uppdrag som gjorde att det blev 90 miljoner kronor – inget annat, Åke Askensten.

Det du nu tar upp är sådant som vi i alliansen ser noga på: Hur ska vi finna den bästa finansieringslösningen för det nya Karolinska Universitetssjukhuset som gör att vi inte hamnar i situationen att vi behöver betala mer än vi oundgängligen behöver och ser till att sjukhuset byggs i sådan takt att det står färdigt när vi vill att det ska stå färdigt, så att det inte blir förseningar?

Hela den diskussionen och det arbetet pågår nu under våren, för att vi ska kunna ta slutgiltig ställning när det gäller finansieringen av det nya sjukhuset. Det är bra att Åke Askensten tar upp detta, för även vi är besjälade av att se till att vi synliggör risker, minimerar risker, inte betalar en krona mer än vi behöver göra och ser till att få sjukhuset på plats 2015.

Fråga 4

Anförande nr 147

Anita Johansson (s): Ordförande, landstingsledamöter! Bakgrunden till min fråga är att många har kontaktat mig angående listning vid Familjeläkarna i Saltsjöbaden AB.

I Saltsjöbaden har det under första kvartalet 2008 etablerats en ny privat vårdcentral, Familjeläkarna. För att bygga sin ekonomi med det nya ersättningssystemet har vårdcentralen tryckt upp egna blanketter samt infört egna metoder för listning. Hela familjer listas på en enda blankett. Patienter som listar sig på barnvårdscentralen blir ovetande listade på vårdcentralen. Patienter som anmält intresse för mer information blir automatiskt listade.

Min fråga till sjukvårdslandstingsrådet Filippa Reinfeldt blir: Vilka åtgärder tänker du vidta mot de listningsmetoder som förekommer på Familjeläkarna i Saltsjöbaden AB?

Anförande nr 148

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Herr ordförande! Tack, Anita Johansson, för frågan!

Jag tycker att det är bra att husläkarmottagningarna är aktiva med att få invånarna att lista sig. Det är en viktig del i Vårdval Stockholm. Men jag ser naturligtvis allvarligt på misstänkt fusk med listning. Tidigare fanns det regler som gällde hur listningsförfarandet skulle gå till. Det gör det fortsatt, också i Vårdval Stockholm, och det krävs egen eller målsmans namnteckning.

Patientens valfrihet är grundläggande för vårdvalsreformen. Att fuska med listningen är ett sätt att fränta patienterna och medborgarna deras viktigaste möjlighet att påverka vem de ska kunna lista sig hos och sjukvården.

Om det begås fel är det naturligtvis mycket bra att det uppmärksammas, men saker måste göras i rätt ordning. När det har framförts anklagelser om fusk mot en vårdcentral blir nästa steg att HSN-förvaltningen genomför en granskning och kontrollerar om det stämmer. Om fusk upptäcks kommer den fuskande mottagningen att få en skriftlig varning. Om det upprepas kommer auktorisationen till slut att sägas upp.

Det är självklart att alla vårdcentraler och alla husläkarmottagningar som är auktoriserade och jobbar inom ramen för Vårdval Stockholm har att följa de regler som är väldigt tydliga i regelboken för Vårdval Stockholm.

Anförande nr 149

Anita Johansson (s): Tack för det! Då förutsätter jag att Filippa Reinfeldt kontaktar HSN-förvaltningen och vidtar åtgärder mot Familjeläkarna i Saltsjöbaden AB.

Det är inte bara ett elände med denna vårdcentral. När de skickar ut sina blanketter behagar de inte skicka ut dem till bostäder i exempelvis Fisksätra centrum. Sanningen, ordförande, tror jag är att det nya ekonomiska ersättningssystemet blir överordnat det faktiska behovet. Med detta menas att ju friskare patienter man har, desto mer vinst blir det. Det är det nya i det så kallade Vårdval Stockholm.

Anförande nr 150

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Det är så här, Anita Johansson: HSN-förvaltningen har tidigare fått rapporter om de brister som du påtalar i din fråga. Därför pågår en granskning av de listningsrutiner som tillämpas på Familjeläkarna i Saltsjöbaden. Om granskningen skulle visa att det finns brister kommer vårdgivaren att åläggas att omedelbart komma till rätta med dem. Det är alltså ett arbete som redan pågår.

Anförande nr 151

Anita Johansson (s): Ordförande! Jag tackar för det. Om jag har förstätt saken rätt ska väl alla vårdcentraler ha samma krav på sig. Det är faktiskt ytterligare ett krav som inte är uppfyllt därute – vårdcentralen är inte handikappanpassad.

Jag ser fram emot att Filippa Reinfeldt tar tag i frågan.

Anförande nr 152

Landstingsrådet Reinfeldt (m): På förvaltningen pågår som sagt en granskning av de brister som har påtalats. Visar det sig att det finns brister kommer vårdcentralen naturligtvis att åläggas att komma till rätta med dem.

Fråga 5**Anförande nr 153**

Håkan Jörnehed (v): Ordförande! Nu har det gått en månad med Vårdval Stockholm, och man kan knappt öppna en tidning utan att se mycket kritiska artiklar eller insändare, och man kan knappt slå på tv:n utan att se reportage om folk som är rädda, framför allt i utsatta områden. Nu kom det senaste, att minst fyra vårdcentraler hoppar av i protest mot vårdvalet. Jag upplever att människor i utsatta områden är rädda för om de kommer att ha någon vård kvar. Vården är hotad.

Därför tänkte jag fråga Filippa Reinfeldt: Kommer du att vidta några omedelbara åtgärder med anledning av protesterna mot att vårdcentraler i utsatta områden får för lite pengar för sin verksamhet som en direkt effekt av Vårdval Stockholm? Vad svarar du på det?

Anförande nr 154

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Herr ordförande! Tack, Håkan Jörnehed, för frågan.

Vi tittar redan nu på de effekter som vårdvalet får. Vi kommer också löpande att göra granskningar och utvärdera utvecklingen, självfallet i syfte att se till att vi får en så väl utbyggd och tillgänglig vård till gagn för patienterna som det bara är möjligt.

Det är än så länge alldeles för tidigt att dra några slutsatser om effekten av Vårdval Stockholm på olika mottagningar. Det finns mottagningar som man kan anta får lägre ersättning i år än de fick förra året. För att ta reda på fakta om vad reformen innebär för de mottagningarna och framför allt för deras patienter kommer en särskild uppföljning att ske på de 15 mottagningar som ligger i de så kallade tyngsta områden, de områden som har störst socioekonomisk tyngd.

I den uppföljningen kommer bland annat listningsförändringar och besöksutveckling inte minst när det gäller besök med tolk att studeras. Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning kommer också att intervjua ett antal verksamhetschefer på mottagningarna och särskilt analysera hur ekonomin har utvecklats där.

Med bland annat förvaltningens uppföljning som grund kommer jag att ta ställning till om åtgärder behöver vidtas och i så fall vilka åtgärder det är som behöver och kan vidtas. Finns det regler i regelboken som behöver skärpas ska vi naturligtvis se över det. Är den fasta ersättningen i relation äldre 75-plus, mitt-i-livet-patienter 60–65 år den rätta? Det är några av de frågor som utvärderingen kommer att se på.

Den förra vänstermajoriteten underlättade införandet av Vårdval Stockholm. Ni tog nämligen ett beslut som innebar ett enhetligt ersättningssystem för husläkarmottagningarna, där man utjämnar ersättningen till husläkarmottagningarna över hela länet. De listor som har figurerat i media om vilka husläkarmottagningar som tjänar eller förlorar på införandet av

Vårdval Stockholm bygger på hypoteser med siffror från 2006. Det enda vi vet med bestämdhet är att de listorna inte är sanna.

Anförande nr 155

Håkan Jörnehed (v): Man kan alltid ha olika byråkratiska lösningar på den problematiken. Men faktum kvarstår, oavsett varifrån pengarna kommer, att vårdcentralerna i dessa områden säger att de behöver ha mer pengar. De fyra chefer som hoppar av i protest säger: Vi klarar inte av vårt uppdrag. Vi klarar inte att ge befolkningen en kvalitativ vård med de förutsättningar som vi får. Det tycker jag är allvarligt, och detta är vad som sker under bara en månad.

Den utredning som du nu berättar om, hur lång tid tar den, och när kommer ni att växla om och se vad ni kan göra på de fyra vårdcentralerna? Det kan väl inte vara bra att ha vårdcentraler utan chefer? Det är så typiskt att det gäller dessa områden. Är du inte väldigt orolig för detta?

Jag har varit på Uppdrag Hälsa i Uppsala. Då berättade moderaten Henrik Hammar i Skåne att han inte förstår hur man kan införa ett vårdvalssystem utan att ta hänsyn till de socioekonomiska faktorerna.

Anförande nr 156

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Herr ordförande! Jag tror att du, Håkan, möjligen blandar ihop två saker. Det ena är att vi tittar på de 15 mottagningar som ligger i områdena med störst socioekonomisk tyngd. Det andra är: Om du tittar på de mottagningar som man – utifrån de felaktiga listor som har figurerat i media – kan anta kommer att få störst minskning av ersättningen, ser man att det inte är samma mottagningar.

Varför är det inte det? Jo, 13 av de 18 mottagningarna är privata. Jag tror att ni alla kan gissa vad det handlar om. Jo, det är mottagningar där verksamheten har varit upphandlad. De är mer eller mindre lyckade för skattebetalarna och mer eller mindre lyckade eftersom de har väldigt långa avtal som inte är omförhandlingsbara.

Några av de mottagningar som kommer att få de största förändringarna ligger i Värmdö, Täby och Ekerö. Jag tror inte riktigt att det är de mottagningarna som du åsyftar, Håkan. Det är därför vi också kommer att se på de 15 mottagningarna i de socioekonomiskt mest belastade områdena.

Anförande nr 157

Håkan Jörnehed (v): Nej, det var inte just i Värmdö man hoppade av i protest mot vårdvalet, utan det är i de utsatta områdena. Man kan känna en frustration. Det spelar ingen roll vilket ersättningssystem man har, utan nu behöver befolkningen i dessa områden vård. De har blivit av med sin närakut, exempelvis Botakuten i Botkyrka, och det finns inga familjecentraler. Folk är rädda!

Det är därför jag tycker att du inte borde säga att ni tillsätter en utredning och ser vad den visar till hösten. Du borde göra någonting nu, kanske lägga in backen och säga: Låt dem ha kvar pengarna. Vi kunde väl ha haft ett övergångssystem för de här mottagningarna? Det är väl inte för intet som cheferna på de här vårdcentralerna säger att de inte klarar verksamheten. De har väl en otrolig kompetens att bedöma det – mycket bättre än vad du och jag har, tror i alla fall jag – och då förstår de att de måste hoppa av!

Anförande nr 158

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Självfallet ska människor i behov av hälso- och sjukvård ha tillgång till hälso- och sjukvård. Det är också därför som vi inför Vårdval Stockholm – för att komma till rätta med de brister som vi har kunnat se under många år, inte minst inom den nära hälso- och sjukvården.

Att vi i landstinget har en personalomsättning är inget märkligt. Bara under 2007 hade vi en personalomsättning i hela Stockholms läns landsting på nära 10 procent. Om vi tittar på bara SLSO:s medarbetare ser vi att personalomsättningen var över 11 procent.

Under 2007 slutade fyra chefer. Under 2006, då bland annat Håkan Jörnehed satt i majoriteten, slutade också fyra chefer, anställda i läkargruppen. Det är inte så märkligt. Det finns olika skäl till att människor vill arbeta som chefer och varför de inte vill det utan hellre jobbar med patientnära vård.

Det viktiga är att se till att vårdvalet får de effekter som vi önskar, det vill säga en bättre och mer tillgänglig hälso- och sjukvård för stockholmarna.

Fråga 6**Anförande nr 159**

Landstingsrådet Wigg (mp): Du får massor med frågor, Filippa, om Vårdval Stockholm. Som flera har sagt: Det har gått ungefär en månad av Vårdval Stockholm. Fyra chefer har hoppat av. Av vilka skäl då? Det kan man fråga sig. Vi har kanske inte frågat exakt var och en, och det kan finnas olika skäl. Till stor del handlar det nog om det som Håkan pratar om, men det gäller även det du själv nämner, som Värmdö, och även i Järna har vårdverksamhetschefen hoppat av och så vidare.

Nu ska ni göra en genomlysning eller utvärdering och titta på 15 husläkarmottagningar och se vad som behöver göras, om något har gått fel. Därav min fråga: Anser du fortfarande att reformen Vårdval Stockholm var noga genomtänkt och väl förberedd innan den sjösattes?

Anförande nr 160

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Herr ordförande! Tack, Raymond Wigg!

Landstingsfullmäktige beslutade i november 2006 att Vårdval Stockholm skulle införas i primärvården från den 1 januari 2008. Då sattes ett arbete igång direkt inom förvaltningen för att ta fram underlag för beslut om genomförande, som landstingsstyrelsen sedan fattade beslut om, och det implementerades efter det att hälso- och sjukvårdsnämnden hade fattat beslut i juni 2007.

Det var alltså en förberedelse tid på mer än ett år. Vårdgivarna hade ett halvt år på sig för att förbereda sig. Det är min övertygelse att en längre förberedelse tid hade påverkat utformningen av Vårdval Stockholm i mycket liten utsträckning. Jag tror inte heller att vårdgivarna skulle ha varit bättre förberedda om de hade fått lite längre tid på sig.

I Vårdval Stockholm finns – vilket jag är övertygad om att Raymond Wigg känner till – en möjlighet att justera de regelböcker som vårdgivarna arbetar efter. De första fyra månadernas erfarenheter av vårdvalet kommer att ligga till grund för eventuella justeringar till 2009. Om de erfarenheterna visar att förändringar behöver genomföras kommer vi också att ta sådana beslut.

Jag har ibland här i landstingsfullmäktige fått frågan vad man ska utvärdera. Det är precis det vi fattade beslut om i juni 2007. Det handlar om att titta på frågorna: Ökar den reella valfriheten för patienterna? Förändras tillgängligheten och kvaliteten för patienterna? Säkerställs god vård på lika villkor för hela befolkningen? Hur tillgodoses vårdbehovet för patienter med stora och sammansatta vårdbehov och för våra kroniskt sjuka? Hur påverkas

vårdflödena och allmänhetens uppfattning om primärvården? Hur påverkas kostnadsutvecklingen?

Det är oerhört viktiga frågor, och dem kan man inte få svar på förrän man har genomfört reformen. Men vad vi vet efter bara en månad, Raymond, är att vi har fått ett större utbud. Vi har 13 fler vårdcentraler eller husläkarmottagningar i dag än vi hade den sista december 2007.

Anförande nr 161

Landstingsrådet **Wigg (mp)**: Du tar upp landstingsstyrelsens beslut i juni 2007. Vad jag kommer ihåg var det en massiv kritik från alla personalgrupper, läkarna inkluderade. Även de privata vårdföretagen, som Praktikertjänst, bad om lite andrum, lite tankerum. Personligen skulle även jag som politiker ha önskat lite mer andrum.

Det gäller till exempel regelboken, som du kommer ihåg. Klockan 23.05 kom regelboken på datorn, natten innan vi skulle fatta beslut på morgonen klockan 8. Det ger inte mycket tid till eftertanke och tankar om vad som är bra eller dåligt!

Du nämner själv en utvärdering. Jag skulle vilja att du svarar. Det är inte bara socioekonomiska aspekter utan också geografiska aspekter som spelar roll, tror jag. Det är svårare att rekrytera läkare långt ut i länet, som i Gustavsberg, på Ekerö, på Värmdö, i Norrtälje och så vidare – Upplands Bro inte att förglömma. Ska genomlysningen ta upp även detta?

Anförande nr 162

Landstingsrådet **Reinfeldt (m)**: Det som jag nyss läste upp är det som har beslutats och ska följas upp. Sedan följer självfallet hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning andra delar, inte minst mot bakgrund av att själva syftet är att vi vill få bättre tillgänglighet i den nära hälso- och sjukvården för patienterna, eftersom vi vet att man har upplevt så stora brister.

Då kommer man bland annat att titta på utbudsförändringar. Uppstår det förändringar i något område någonstans i regionen, så att det inte finns ett utbud av hälso- och sjukvård där? Ser vi till exempel att vi får kraftiga listningsförändringar som påverkar möjligheten att bedriva verksamhet på ett visst ställe? Ser vi kraftiga besöksförändringar någonstans vad gäller både tolkbesöken eller möjligheten till psykosociala besök?

Det är några av de frågor som förvaltningen kommer att utvärdera och titta på, för att komma tillbaka till oss med svar på när de fyra första månaderna har gått, just därför att vi ska ha möjlighet att göra förändringar eller – som Håkan nämnde tidigare – skruva lite i regelboken eller beträffande de ersättningsnivåer som vi har fattat beslut om tidigare.

Anförande nr 163

Landstingsrådet **Wigg (mp)**: Du reser nu massor av bra frågor, Filippa. Det är bra tankar som man borde ha tänkt igenom innan. Det fanns ju massiv kritik då, även från Läkarförbundet och Vårdförbundet – alla fackliga representanter bad om anstånd till mars, om jag inte minns fel, så att de skulle få några ytterligare månader på sig för att förankra och tänka igenom förslaget.

Du tycker tydligen fortfarande att trial and error – att man först fattar beslut om ett system och sedan sjösätter det och får testa i efterhand och justera – är det bästa systemet, inte att tänka efter före, som jag har förstätt det.

Anförande nr 164

Landstingsrådet **R e i n f e l d t (m)**: Herr ordförande! Din fråga till mig, Raymond, var om det var nogga genomtänkt och väl förberett innan vårdvalsmodellen sjösattes. Svaret på den frågan är ja.

Men verkligheten är inte statisk. Verkligheten förändras. Människors behov fluktuerar, och människor har också olika behov över tiden.

Därför kommer vi att löpande följa den här vårdvalsmodellen, precis som den modell som vi har haft tidigare. Vi vill naturligtvis på alla möjliga sätt se till att stockholmarna har god tillgång till bra hälso- och sjukvård där de vill få den utförd.

Du ställer bra frågor, Raymond. I det här fallet tror jag att det är jag som ger bra svar.

Fråga 7**Anförande nr 165**

C u r t H a n s s o n (s): Bakgrunden till frågan är en nyligen avslutad reklamkampanj i tunnelbanan om billiga sms-lån som direkt vänder sig till våra ungdomar, med årsräntor på mellan 35 och 40 procent, om man slår ut månadsräntan så att det blir en årsränta.

Med utgångspunkt från det har jag frågat landstingsrådet om det inte är dags att göra en översyn av de etiska reglerna när det gäller reklamen i tunnelbanan. Vi behöver inte bara blicka på sådant som slår mot kön och liknande när det gäller etiken, utan det handlar också om den här typen av etisk reklam.

Vad säger landstingsrådet?

Anförande nr 166

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m (m)**: Herr ordförande, landstingsledamöter! Landstingsrådet svarar att landstingsrådet tycker att man ska följa lagar och regler. Det är det som ligger till grund för vilka ställningstaganden vi ska ta i förhållande till den reklam som vi tillåter.

Det finns budskap som vi alla gillar, och det finns andra budskap som vi ogillar. Är det så att vi börjar fjärma oss från de regelverk som finns för vilken reklam som är tillåten är vi ute på rätt farliga vägar.

Jag tycker till exempel att det är bra att vi har möjlighet till åsiktsreklam från politiska partier i tunnelbanan. Så var det inte ursprungligen. Då var det en gränsdragning som innebar att politiska partier inte fick finnas i tunnelbanan medan fackföreningsrörelsen fick finnas där. Alla sådana godtyckliga gränsdragningar blir ofta väldigt krystade och fel.

Just den angelägna fråga som du tar upp, som gäller huruvida man får driva en verksamhet där man tar ut oskäligen räntor, håller regeringen just nu på att titta på. Självfallet kommer vi att anpassa oss efter det regelverk och den lagstiftning som eventuellt kommer. Det gäller i den här frågan såväl som alla andra frågor.

Anförande nr 167

C u r t H a n s s o n (s): Jag tar upp hur det kan bli i vissa lägen, som nu, när vi har haft en omfattande debatt i hela Sverige om den här typen av lån, riktade direkt till ungdomar. Tusentals, kanske tiotusentals ungdomar, sitter i dag fast i dessa enkla lånefallor med inte bara höga ockerräntor utan också annat som följer med, som åtgärder från kronofogden.

Då kan det vara på sin plats att man som stor upplåtare av reklamplats kan ha den moralen och insikten att man säger: Detta måste vara reklam som strider mot grunden för hur

reklam ska vara. Det ska inte bara handla om att sälja. Det här är rent ocker, framför allt riktat mot ungdomar.

Då menar jag att man ibland måste ha mod att säga: I det här fallet måste vi säga nej, precis på samma sätt som vi ibland tycker att vi inte ska hålla på med könsförnedrande reklam och liknande i tunnelbanan och i allmänna utrymmen. Man måste ha mod ibland!

Anförande nr 168

Landstingsrådet *Wennerholm* (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Låt mig ta ett annat exempel.

Personligen tycker jag att homosexuella ska få gifta sig. Det finns en diskussion kring den frågeställningen nu. Jag förmodar att man snart kommer att ta ställning i riksdagen. Under hösten var det en rörelse och personer som inte tycker som jag som ville göra sig till tolk för sin åsikt i tunnelbanan. Vad är rätt, och vad är fel? Vem ska få framföra sina uppfattningar, och vem ska inte få göra det?

Med detta exempel vill jag säga: Endera har vi reklam, och då följer vi de regler och den lagstiftning som gäller. När man börjar tassa utanför det vill jag säga: Jag tycker att de har fel som säger att jag och andra homosexuella inte ska få gifta sig. Men jag tycker att de som inte tycker som jag ska ha rätten att framföra sin åsikt. Det tycker jag är en viktig gränsdragning.

Låt oss hålla oss till reglerna, och låt oss hålla oss till de lagar som finns, om vi över huvud taget ska tillåta reklam!

Anförande nr 169

Curt Hansson (s): Jag kan ha förståelse för det, samtidigt som jag menar att många av de tiotusentals ungdomar som nu sitter fast i den här typen av fällor kanske i efterhand skulle vara glada om vi, som jag tycker, var lite modiga och gick före och sade: Ockerräntor måste det vara fel att få göra reklam för.

Vi skiljer oss åt, men jag hoppas att vi ändå kan driva frågan, så att vi blir av med detta i framtiden. Jag vill gå före, medan du vill hänga på lite efteråt.

Anförande nr 170

Landstingsrådet *Wennerholm* (m): Nej, jag vill inte hänga på efteråt. Jag förutsätter att EU, branschorganisationer och Sveriges riksdag och regering tar ansvar för den här typen av lagstiftning, och jag är övertygad om att de kommer att göra det. Skulle vi börja ta ställning till vem som får göra reklam eller ej i tunnelbanan, då skulle vi väldigt snabbt vara långt ute i tassemarkerna. Låt lagstiftning och regelverk styra detta!

Fråga 8

Anförande nr 171

Kerstin Pettersson (v): Ordförande! Bakgrunden till frågan är att kommunerna fick inbjudan att rangordna vilka de ville ha som vårdgivare i de särskilda boendeformerna av dem som hade begärt och fått auktorisering. Tjänstemännen i Södertälje kommun rangordnade i en viss ordning. När vi politiker i äldreomsorgsnämnden fick reda på detta gjorde vi en annan rangordning.

Vi skickade in en skrivelse, som kom in lite för sent till avdelningen för närsjukvård. Efter vissa kontakter med politiker var man inne på samma linje som politikerna i Södertälje kommun, och den skrivelsen hade skrivits under av samtliga partier i äldreomsorgsnämnden, även alliansens.

Jag har nu fått höra lite på avvägar att geriatriska kliniken vid Södertälje sjukhus, som vi politiker ville rangordna, inte kommer att få något avtal, och därför har jag ställt en fråga till dig, Pia.

Anförande nr 172

Pia Lidwall (kd): Herr ordförande, ledamöter! Den 1 maj i år träder ytterligare en del av vårdvalsreformen i kraft. Precis som Kerstin säger handlar det om läkarinsatser i särskilt boende.

Den delen av vårdvalsreformen har gått till på lite annorlunda sätt än de andra delarna. Vi har velat involvera kommunens personal och företrädare för de olika boendena, eftersom de faktiskt är mycket involverade i dessa läkarinsatser. Den processen har pågått och löpt på. Vi behövde lite längre tid än vid den andra vårdvalsreformen, så därför fick processen några fler månader på sig.

I Södertälje blev processen lite annorlunda. Precis som Kerstin säger kom det först in ett svar från en tjänsteman. Landstinget har inte haft några synpunkter på var besluten i kommunen ska tas. Vi har velat fråga: Hur vill ni prioritera den här tjänsten?

Från Södertälje kom det in ett svar från en tjänsteman i rätt tid. Från politikerna kom det ett svar lite senare. Då valde sjukvårdsstyrelsen på södra sidan att lyfta frågan och kommer att ta ett beslut den 21 februari.

Anförande nr 173

Kerstin Pettersson (v): Ja, och min fråga lyder: Kommer Stockholms läns landsting att teckna avtal om läkarinsatserna i särskilda boenden i Södertälje kommun med geriatriken på Södertälje sjukhus, enligt de intentioner som de politikerna jag varit i kontakt med har uttalat sig för?

Du kan svara med ett enkelt ja eller nej på den frågan, Pia. Jag tror att både du och jag känner till bakgrunden. Dessutom kan jag säga att det har varit väldigt svårt att få tag i de politiker som sitter i sjukvårdsstyrelsen. Det står inte på Internet vilka som sitter där. Jag har pratat med vissa som jag vet sitter där, men jag vill veta vilka de övriga är, förutom Olov Lindquist, Raymond Wigg och Inger Ros. På Internet finns det inga namn på vilka som ingår från övriga partier. Jag har bätt Håkan och Birgitta att hjälpa mig att leta, men inte heller de hittar något.

Anförande nr 174

Pia Lidwall (kd): Det är kanske på sin plats att meddela fullmäktige att det finns några kommunpolitiker som är väldigt välinformerade om den här reformen. Det är bland annat Kerstin Pettersson. Hon sitter som ledamot i den beredning som har berett frågan i landstinget. Vi har ett antal gånger diskuterat rägängen, hur det ska gå till, varför och hur det är. Dessutom är Kerstin Pettersson ordförande i äldreomsorgsnämnden i Södertälje och borde vara väl informerad om hur processen ska gå till i Södertälje.

Läget är som följer. Det finns två olika förslag, ett från en tjänsteman, som föreslår en typ av vårdgivare, och ett från politikerna i samma nämnd, som föreslår något annat. Därför är frågan lyft från sjukvårdsstyrelsen, som har ansvar för att ta beslutet. Beslutet kommer den 21 februari, och det kommer att bli ett beslut där vi avväger allt som kan få konsekvenser för den rägång som har varit i Södertälje.

Anförande nr 175

Kerstin Pettersson (v): Pia Lidwall! Jag har inte gjort någon hemlighet av att jag sitter som ordförande i äldreomsorgsnämnden i Södertälje kommun. Jag sade: vi politiker i Södertälje.

Jag vill bara ha ett konkret svar, ja eller nej. Kommer Stockholms läns landsting att teckna avtal med geriatriska kliniken på Södertälje sjukhus om läkarinsatser? Ett konkret ja eller nej!

Anförande nr 176

P i a L i d w a l l (kd): På den frågan svarar jag: I den process som har pågått i Södertälje har man inte från början vetat vem som skulle komma med svaret. Först kom det ett svar från en tjänsteman, och därefter kom det ett annat beslut från politikerna. Därför kommer frågan att tas upp för beslut den 21 februari. Det är något senare än de andra beslut som är tagna, men det är fullt i sin ordning.

I dag vet vi inte riktigt hur det blir. Vi ska väga de olika frågorna, så att det blir så bra som möjligt för samtliga parter. Du kan ställa frågan nästa månad. Då vet vi hur det blir. Beslutet tas den 21 februari.

Fråga 9

Anförande nr 177

Y v o n n e B l o m b ä c k (mp): Ordförande, ledamöter, åhörare! Min fråga berör det som alliansen införde. De tog bort de regionstyrelser som fanns tidigare. Det har nu gått ett och ett halvt år sedan dess, och det är endast 7 kommuner som har haft en formell kontakt med SL-styrelsens valda politiker. 19 kommuner har alltså inte haft något samråd, vare sig om utbudsplaner eller om andra frågor kring kollektivtrafiken. Motivet för omorganisationen var att kommunernas intressen på ett bättre sätt skulle tas till vara genom snabbare och rakare beslutsvägar.

Jag, som är ledamot i SL-styrelsen, har sett varken protokoll eller konkreta förslag från de sju samråd som har varit. Därför frågar jag trafiklandstingsrådet: Anser du att alliansens organisation för kommunsamråd har lyckats bättre att ta till vara kommunernas intressen än de tidigare regionstyrelserna?

Anförande nr 178

L a n d s t i n g s r å d e t W e n n e r h o l m (m): Herr ordförande, landstingsledamöter! Jag tycker att det är lite förmätet att någon av oss som sitter i landstingsfullmäktige pratar om huruvida vi tar till vara kommunernas intressen. Vårt uppdrag är ju att i första hand ta till vara resenärernas och medborgarnas intressen. Det är vad vi jobbar med varje dag.

Jag har mött en mängd kommunala företrädare i beslutande position i kommunstyrelser, som kommunstyrelsens ordförande eller liknande. De är väldigt nöjda med att de nu får träffa politiker ur SL:s styrelse, som är med och fattar besluten i SL, och inte regionstyrelsepolitiker, som var någon form av vänortsorgan eller vad man ska kalla det mellan SL och kommunerna. Där kunde man i och för sig diskutera och komma med bra förslag, men de som var med hade väl aldrig någon större aning om vad det blev av diskussionerna. Det var ju inte garanterat att de fördes vidare till den beslutande styrelsen.

Dina påståenden om utbudsplaner är helt fel. Alla de planerna går på remiss till kommunerna, och det finns formella remissvar från kommunerna. Dessutom förekommer det på tjänstemannanivå i många fall så gott som dagligdags relationer mellan SL:s verkställande ledning, med alla de hundratals anställda som finns där, som jobbar åt oss i styrelsen, och de olika kommunerna.

Det är alltså inte riktigt så illa som du beskriver det. Det är dessutom lite väl kort tid för att dra någon slutlig slutsats om huruvida det nya är mycket bättre, om det är bra eller om det är sämre än innan, som du vill antyda att det är.

Ett gott råd är väl att prata med de beslutande politikerna i kommunen och fråga vad de tycker är bäst – att prata med en politiker i SL:s styrelse som kan fatta beslut eller att prata med en ”pratpolitiker” som har kafferep och sedan ska skicka uppfattningarna vidare till någon i styrelsen som beslutar.

Anförande nr 179

Yvonne Blombäck (mp): Tack för svaret, Christer! Jag måste säga att det var intressant att höra ditt utlägg, som jag skulle vilja kalla det snarare än inlägg.

Självfallet handlar det om resenärernas intressen. Men då tycker jag att man kan fundera över vilka som finns närmast resenärerna. Är det vi som sitter här i landstingsfullmäktige? Många gånger bor vi i kommuner runt om i hela länet, men kommunpolitikerna är ändå väldigt nära sina kommunala invånare.

Christer Wennerholm påstår att man har väldigt tät kontakt med alla kommuner, men det tror jag inte stämmer, om jag ska vara ärlig. Det är möjligt att det gäller Stockholms stad, men jag tror inte att det gäller länets andra kommuner. Jag skulle vilja att du ger något exempel som styrker att all den här kontakten har givit resultat, för jag kan inte hitta något sådant i nuläget.

Anförande nr 180

Landstingsrådet Wennerholm (m): Att kontakterna med medborgarna har gett resultat ser vi varje månad i de kundnöjdhetsmätningar som görs. Det är betydligt mer intressant än huruvida en enskild ersättare i kommunfullmäktige i Värmdö eller Stockholms stad är nöjd med kontakterna med SL.

Det avgörande är vad som sker på den nivå där man har att ordna så bra förutsättningar för medborgarnas kollektivtrafik som möjligt. Det kan vara allt ifrån kommunstyrelsens ordförande eller politiker i kommunstyrelsen till tjänstemän. Jag skulle vilja säga att det i lika hög grad kan röra det som har med stadsbyggnad att göra, att se till att det planeras för kollektivtrafik på ett bra sätt när man planerar nya bostadsområden och liknande.

Det pågår varje dag en mängd sådana kontakter, för att möjliggöra alla de stora projekt för utbyggnad av kollektivtrafiken som nu är på gång runt om i vårt stora län. Det gäller alltifrån att renovera Saltsjöbanan, med allt vad det innebär, till att bygga ut tvärbanor och liknande.

Anförande nr 181

Yvonne Blombäck (mp): Tack, Christer, det var bra att du nämnde just Saltsjöbanan. Det är ett konkret exempel där jag vet att kommunen inte håller med om att vi tillgodoser deras intressen. Det är det samråd med en kommun av tre där jag har fått delta – de andra har inte varit ännu.

Jag kan säga att kommunen hade väldigt många synpunkter på att det skulle skötas på ett annat sätt, och dem tyckte man sig inte ha fått gehör för. Jag kan inte se det i till exempel det beslutsärende som kommer i veckan.

Jag skulle alltså vilja höra: Finns det verkligen något konkret exempel där man upplever att politiken har gett resultat – den snabba, nära beslutsvägen?

Anförande nr 182

Landstingsrådet Wennerholm (m): Det är intressant om kommunerna inte är nöjda med det förfaringsätt som har varit när det gäller utbyggnaden av Saltsjöbanan – jag ber om ursäkt om jag skrattar. Där pågår det ju speciella kontakter vid sidan om, mellan chefs-tjänstemän och företrädare för SL, på direktörsnivå och under, och även jag är med i de överläggningarna, tillsammans med företrädare för de inblandade kommunerna.

Jag förstår inte riktigt din synpunkt. I så fall får de väl lyfta upp frågan om någon vecka, när vi har nästa möte. Där sitter man inte och väntar på de ordinarie kontakterna genom politiker i styrelsen, utan de pågår också.

Utbudsplanerna går ut formellt på remiss, och då kommer det in remissunderlag till SL:s tjänstemän som vi politiker också har kunnat ta del av. Om du är missnöjd får du nog komma med bättre argument än dem du har framfört hittills.

§ 13 Förslag till ändringar av regelverket för sjukresor

Anförande nr 183

Anna Starbrink (fp): Ordförande, landstingsfullmäktige! Då var det åter dags att diskutera sjukresor. Det är väl risk för lite repetition i argumentationen, kan jag tro.

Sjukresor är ett viktigt inslag för att ge alla människor likvärdiga möjligheter till vård. De suddar ut den skillnad som beror på var i länet man bor. För att människors fria val av hälso- och sjukvård ska bli en realitet är ett system med sjukresor väldigt viktigt.

I dag kan man resa alla de sjukresor som man behöver. Ingen betalar mer än 1 400 kronor per år, i genomsnitt lite drygt en hundralapp i månaden. Det är naturligtvis det medicinska behovet som styr vilka resor man är berättigad till.

Sedan 2007 är det färdtjänstnämnden som har ansvar för sjukresorna. Det är på många sätt logiskt. Det finns en kunskap inom förvaltningen om hur man organiserar trafik, gör bra uppföljningar med mera. Men det knepiga är att ansvaret för sjukresorna finns på ett visst ställe i landstinget, medan makten att fatta beslut ligger någon annanstans. Ansvaret och pengarna finns på ett ställe, men besluten om att använda pengarna ligger på ett annat ställe.

Det ställer särskilda krav på att ha ordning och reda på regelverket. Gällande regelverk behöver förändras. Vi behöver uppmuntra vårdgivarna att betänka de beslut som fattas om vårdresor och se till att de är medicinskt motiverade. Då finns det förstås stor frihet att göra bedömningarna av det medicinska behovet hos vårdgivaren.

Ärendet handlar om en del justeringar för länsinvånarna. Samma villkor bör gälla för alla invånare, menar vi, till skillnad från hur det är i dag, där olika patientgrupper, olika människor, betalar olika avgifter. Samma regler för alla!

Vi försäkrar oss genom detta nya regelverk om att alla får sjukresor på lika villkor. Vi skapar också en modell för bättre kostnadskontroll. Vårdgivarna får, som jag nämnde, en tydlig roll för att göra bedömningar i dialog med patienterna av behovet av sjukresor.

I normalfallet, för de allra flesta, är en sjukresa en resa mellan hemmet och vårdgivaren och sedan tillbaka till hemmet igen. Det läggs in i systemet, men det finns ingenting som hindrar att vårdgivarna tillsammans med patienten kommer överens om en annan adress att resa till, om det behovet finns. Det kan ju hända att man till exempel åker från sin arbetsplats till vården och sedan ska tillbaka till jobbet. Självfallet kan man lägga in det i systemet.

Barn som bor växelvis hos sina föräldrar måste naturligtvis få åka till den adress där de bor just då. Andra kanske har behov av att resa hem till någon släkting för att få hjälp under konvalescensen. Det finns alla möjligheter att komma överens lokalt. Det är bättre att besluten fattas där än att vi hittar på ett detaljerat, övergripande regelverk kring detta.

En annan del av förslaget handlar om att man inte längre ska kunna skicka in sina SL-biljetter och få ersättning för dem. Det är en mycket kostsam hantering, och det handlar om väldigt lite pengar för dem som använder modellen. Ungefär 600 000 kronor betalades ut under förra året. Administrationen av detta kostar betydligt mer. Det är inte rimligt att fortsätta så.

Jag stannar där och återkommer lite längre fram i debatten. Men jag vill nu yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 184

Landstingsrådet Dahlberg (s): Ordförande, fullmäktige! Detta ärende har varit återremitterat, och såvitt jag kan bedöma har det inte hänt något med underlaget. Det vill jag börja med att beklaga, för jag tycker att det är ett dåligt sätt att visa respekt för fullmäktiges beslut. Det är bara att konstatera att intresset för att komplettera underlag är väldigt lite.

Det vi framför allt har saknat i underlaget är en konsekvensanalys. Det har även handikapporganisationerna efterlyst. Jag vill påstå att det är viktigt för fullmäktige att ha ett underlag om vilka konsekvenser beslutet får, i stället för att upptäcka konsekvenserna efteråt och sedan försöka ta hand om dem på bästa sätt.

Jag hoppas att vi slipper uppleva detta fler gånger och att kommande ärenden, till exempel när det gäller den här typen av frågor, har bättre konsekvensanalyser.

Vi tycker inte i sak att det är något fel med att man samordnar och ser över hur sjukresorna hanteras. Det finns skäl att göra det, och det är en viktig uppgift, eftersom det handlar om att resurserna ska räcka till så många som möjligt.

Samtidigt handlar det om grupper av människor som är ganska utsatta. Många av dem har också ekonomiskt knappa resurser. Konsekvensanalyser handlar om det: Hur går det för de människor som det handlar om när man gör dessa regeländringar. Vad betyder de?

Vår uppfattning är att om man tar bort de avgiftsfria habiliteringsresorna, som finns i dag enligt LSS, då har man skapat en ny förutsättning för människor som redan i dag har en ganska tuff situation.

Det är egentligen frapperande att samma dag som fullmäktige delar ut ett bemötandepreis har man för avsikt att fatta beslut om en allvarlig försämring för funktionshindrade när det gäller möjligheten att använda sjukresor. Jag tycker att det är knepigt, och jag tycker att majoriteten borde ta förändringen på mycket större allvar än man har gjort nu.

När det gäller SL-resorna uppfattar jag det så att en del av den administrativa tyngden hänger ihop med att man har gjort om SL:s taxsystem och infört zoner. Om man har ett taxsystem som är krångligt och delvis svårbegripligt så ökar också den administrativa tyngden. Vi brukar i SL-sammanhang vara väldigt noga med att understryka att vi tror att enhetstaxan är ett mycket smidigare sätt att hantera kontantresor på.

Nu handlar ärendet inte om det, utan det handlar om sjukresor. Jag vill då understryka att det inte bara handlar om den kostnad som uppstår när vi ska hantera begäran om ersättning för SL-resor som man har gjort i stället för att ta taxi, utan det handlar om den totala kostnad som uppstår om man avstår från att åka med SL och i stället tar taxi. Det blir en helt annan prislapp på det. Det här blir en signal till alla sjuka att om du orkar åka med SL när du gör din sjukresa så får du ingen ersättning, utan det är bättre att du tar taxi, för det får du ersättning för.

Jag tycker att det är olyckligt att man väljer att styra de här resorna på det sättet. Vår uppmaning och våra signaler borde vara: Okej, du är sjuk, och vi ska naturligtvis ersätta dig för den resa du måste göra till din vårdinrättning, men har du möjlighet så är det bra om du väljer kollektivtrafiken. Det är bra för miljön, och det är bra för att hålla nere våra kostnader. Det kan i sin tur skapa ett ekonomiskt utrymme för dem som har mycket svårare att resa.

Den signal som vi nu ger med ett beslut om att en resa med SL-trafiken inte längre ska berättiga till ersättning är en signal som säger: Du ska inte tänka på kostnaderna, utan använd taxi! SL är ett dåligt alternativ.

Jag tycker att fullmäktige ska tänka sig för och avstå från att genomföra den här förändringen. Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets reservation. Vi avvisar alltså förändringarna när det gäller resekostnadsersättning för sjukresor med SL-trafik och behåller de avgiftsfria habiliteringsresorna.

Jag yrkar bifall till vårt förslag.

Anförande nr 185

Anna Starbrink (fp): Oppositionen såg till att ärendet återremitterades, och sedan har det varit i landstingsstyrelsen. Att oppositionen inte gillar förslaget betyder inte att oppositionen får rätt i att vi ska göra om hela förslaget. Vi tycker att det är ett bra förslag som har lagts fram, och därför kommer det tillbaka nu. Dock finns det några förtydliganden med, och det är bra.

Den som ska föra en diskussion i den här frågan kanske ändå har nytta av lite kunskap. Det är inte så att man bara tar en taxi om man inte längre vill åka med SL. Det är det medicinska behovet som styr det. Det är faktiskt ingen som har rätt till en enda sjukresa, utan det avgörs helt av de medicinska behov som man har. Det är en grundläggande kunskap som man bör ha som debattör. Om man tror att det är fritt fram att åka taxi runt om i länet blir den här debatten väldigt märklig. Så är det naturligtvis inte. Det är bara de som har det medicinska behovet att åka taxi som får göra det.

Anförande nr 186

Åke Askén (mp): Ordförande, ledamöter! Som ni kanske minns från förra gången var det här inte precis någon okynnesåterremiss. Det framfördes mycket substantiell kritik, och det föreföll som om en del på den borgerliga sidan tog åt sig den. Men sedan tycks de ha somnat in igen, och nu kommer ärendet tillbaka likadant. Jag tycker det är lite nonchalant att man hanterar det så. Eller om det nu är glömska – jag vet inte.

Sedan kan man fråga sig varför alliansen på olika nivåer – både på riksnivån och här – går så hårt fram mot sjuka och utsatta personer, kvinnor i synnerhet. Det är de som framför allt drabbas här; det förstår man när man läser ärendet.

Det är krångligt med SL-resorna, sägs det. Det krånglet har ju ni i alliansen själva hittat på i och med att ni ju faktiskt i en del fall företräder Krängel-Sveriges högerfalang. Det är ett väldigt krångelsystem ni infört för taxorna. Det bidrar till det här, och det drabbar de här personerna. Men det är ingen bra förklaring.

Sedan säger ni att patienterna ska åka hem och träna – det är jättebra – men de får ingen ersättning för resorna. Det går inte ihop. Det kan ju finnas goda skäl för en patient att vårdas någon annanstans än i hemmet, till exempel hos en anhörig. Det är väl bara bra om anhöriga går in och hjälper till. Nix, ingen reseersättning där heller!

Som ni väl känner till har landstinget ibland svårt att klara strålningsbehandling och ibland har man svårt att klara förlossningar, och då skickar man folk till andra ställen. Det beror då på landstingets oförmåga på att klara det här, men ändå får patienten ingen ersättning för sjukresan. Jag förstår faktiskt inte hur ni har tänkt i det fallet, om ni inte har läst er egen text eller inte riktigt satt er in i följderna av det här. Som Lars Dahlberg nämnde borde ni ha gjort en konsekvensanalys, åtminstone för er själva.

Jag tror att det här kommer att uppfattas som mycket negativt av många. Det gäller inte minst att det ska bli kortare vårdtider och att folk ska skickas hem oftare. Det betyder att de sedan oftare måste göra återbesök på sjukhusen. Det är ett av era argument för att slopa reseersättningen. Det borde ju vara precis tvärtom.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 187

Leif Kron (kd): Ordförande, ledamöter! Historien om förändringen av sjukresesystemet är längre än sedan den 1 januari 2007. Den går tillbaka till föregående period; den startade redan 2005, om jag har förstått det rätt. Då lyfte man frågan hur man kunde städa i ett ganska gyttigt regelverk.

Nu avser ju sjukresor, som Anna sade, att underlätta resandet till och från vårdtillfällen, inte att till varje pris bekosta hela resan. Framför allt har avsikten varit att hitta något enhetligt och enkelt som inte är Krängel-Sverige, som Åke pekade på. Alla resor till och från vård behandlas lika, med något undantag, nämligen när vi pratar om transporter mellan vårdinrättningar. Det här är ett högstkostnadsskydd, och därmed kan vi få ut mer av de pengar som satsas så att vi kan erbjuda mer resande. Hemresan, har vi sagt, ska gå till bostadsadressen om inte vårdbehovet och det sociala behovet bestämmer någonting annat. Och det är vårdgivaren som ska bestämma det – det ska inte vara godtyckligt.

När det gäller SL handlar det naturligtvis inte om att det är taxsystemet som ställer till trasel. Det kostar en summa pengar, och på det här sättet får vi ut mycket mer resande för dem som bättre behöver det. Vi höjer antalet resor, och vi inför rullstolstaxi. Allt det här får vi möjlighet att göra. Totalt sett blir det besparingar. Det är de som mest efterfrågar det som har glädje av det, och det är tydligt.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 188

Gunilla Roxby Cromvall (v): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Vi har ett förhållandevis enhetligt och enkelt system i dag. Habbresorna är till exempel fria, naturligtvis efter en medicinsk prövning. En sådan sker redan i dag. Vi har alltså ett väldigt bra och enkelt system som också är rättvist. Ibland är rättvisa att ge mer till dem som är mer drabbade och mindre till dem som inte är lika drabbade eller inte drabbade alls.

Som vi har hört här tidigare från talarstolen så behandlar vi återigen ett återremitterat ärende som inte har förändrats ett dugg i sak. Vi får inte någon ny konsekvensanalys av hur det nya, så kallade moderna och rättvisa systemet kommer att slå. Vi hade begärt en återremiss därför att vi, precis som handikapporganisationerna, ville se konsekvenserna av de nya reglerna att man inte ska få göra en del resor. Uppenbarligen står det också vilka prövningar man ska göra av resorna. I stället återkommer samma innehållslösa ord, som "modernt" och "rättvist".

Jag har sagt tidigare från talarstolen – och jag vidhåller det i dag – att det till exempel handlar om Ove som är 34 år, som har Downs syndrom och som har munmotoriska svårigheter och svårt att hantera mat. Han behöver åka till logopedbehandling från sitt dagcenter. Nu ska det prövas om han har rätt att åka från dagcentret. I det här ärendet står det att resorna bara ska gå från mantalsskrivningsadressen till vårdgivaren, och han åker inte från sin mantalsskrivningsadress. Då ska vårdgivarna nu i stället göra en prövning av om resan är viktig. Vad var det som blev enklare och rättvisare med det?

Det här ärendet handlar om Lisa som är 20 år och som är deprimerad och går på psykoterapi efter ett antal sexuella övergrepp. Hon åker från sin gymnasiesärskola. Inte heller det är hennes mantalsskrivningsadress.

Det handlar om Lena, 6 år, som är cp-skadad och åker på sjukgymnastisk behandling; hon har kontrakturer, felställda leder. Men hon bor varannan vecka hos sin mamma och varannan vecka hos sin pappa, och nu ska plötsligt ytterligare en person in och pröva om hon får åka på behandlingarna när hon bor hos den förälder som hon inte är mantalsskriven hos.

Det handlar också om Lars som är 4 år och som har autism och kraftiga beteendeproblem och som också går i behandling för det.

Det har varit ett mycket enkelt system som har gällt för de här personerna tidigare. De har haft gratis resor om de inte har klarat av att åka kollektivtrafik själva. Det har varit ett mycket enkelt system som ni nu i en handvändning tar bort, och det sker för att det ska vara modernt och rättvist enligt vad ni säger.

Vi vill alltså behålla dagens system, precis som vi sade i landstingsstyrelsen. Till de här personerna som livet har varit orättvist emot – de har drabbats av funktionshinder – kan landstinget i första hand lämna ersättning för resa med SL. Klarar de inte av att resa med SL får de en taxiresa, kanske med färdtjänstbuss till och med, om det är det som krävs.

Resorna ska självklart vara helt avgiftsfria, därför att de här personerna har extra utgifter på grund av sitt funktionshinder. Vi ska inte blanda ihop det med de sjukersättningssystem som vi har. De här personerna kan bli sjuka också och vara tvungna att gå till doktorn och ta mediciner av helt andra orsaker. Men nu handlar det om att de har haft fria resor till och från sin behandling.

Vi i minoriteten är djupt oroad över att vi nu börjar smygavgiftsbelägga saker som tidigare alltid har varit helt kostnadsfria; vi har solidariskt ställt upp för de här personerna.

Jag yrkar återigen bifall till vårt och Socialdemokraternas förslag med oförändrade regler för sjukresor, både när det gäller fria resor och SL-resor, och alltså avslag på majoritetens förslag till beslut.

Anförande nr 189

Anna Starbrink (fp): Jag känner att jag måste upprepa det jag redan har sagt. Jag vill därför vädja till fullmäktige att lyssna. Nu fick vi höra om en massa personer som skulle drabbas så väldigt hårt – de har förut fått åka, och nu ska det prövas om de får åka. Ingen har rätt till sjukresor utan att det finns medicinska behov. Den prövningen har alltid gjorts.

Det vi säger nu är att det är bäst att prövningen görs lokalt, av vårdgivaren i samråd med den person det handlar om. Har man behov av att resa någon annanstans än till sin bostad så gör man upp det lokalt. Jag tycker att det är en rätt bra lösning, mycket bättre än att vi här talar om precis vad som ska gälla över hela länet, eftersom behoven för olika individer ser så olika ut.

Anförande nr 190

Gunilla Roxby Cromvall (v): Den stora skillnaden är att habbresor har varit fria resor. Det har alltid prövats medicinskt om man behöver åka till behandlingen och på vilket sätt. Det nya är att ni nu avgiftsbelägger dessa resor och säger att det ska prövas var de får ske. Det står i ärendet att de i huvudsak ska ske från mantalsskrivningsadressen. Så enkel är inte verkligheten. Ni genomför alltså en försämring och krånglar till någonting som har fungerat väldigt bra.

Anförande nr 191

Anna Starbrink (fp): Jag säger det igen: Det kommer att finnas alla möjligheter för de här personerna att göra upp med sina lokala vårdgivare var resorna bäst görs, utifrån medicinska och sociala behov.

När det gäller avgifterna vill jag säga att jag tycker att det är en bra princip att vi behandlar våra medborgare lika. Det finns ju många människor som har det bekymmersamt på olika sätt, inte minst ekonomiskt, och av olika skäl. Jag tycker att det är viktigt att vi har ett högkostnadsskydd. Det har vi i det här systemet, och jag tycker att det ska gälla lika för alla.

Anförande nr 192

Carl Grufman (m): Herr ordförande, landstingsfullmäktigeledamöter! Jag vill börja med att konstatera att det här ärendet faktiskt har förändrats något, vilket någon påstod att det inte hade gjort. Man har tydliggjort just vilka regler som gäller för hemadress och sådana saker. Det ska vara huvudinriktningen, men man kan självklart i dialog med vårdgivaren bestämma en annan adress utifrån sociala och medicinska behov. Det är ganska naturligt. Jag tycker också att det är bra att det har preciserats i ärendet.

Det har efterfrågats olika typer av konsekvensanalyser. Det här ärendet presenterar på ett tydligt sätt vad förslaget innebär. Jag undrar: Var fanns konsekvensanalyserna när exempelvis rullstolstaxi avskaffades av oppositionen under förra mandatperioden? Eller var fanns konsekvensanalyserna när tilldelningen av färdtjänstresor då skars ned mycket kraftigt? Är konsekvensanalyser av olika slag viktigt bara när vi gör något? Det verkar nästan så.

För att tala lite grann om vad som händer just nu i färdtjänsten – jag tycker att det är kul att få vara här i landstinget och debattera det – vill jag nämna ett antal saker som vi vill göra. Vi vill förbättra servicen, och vi vill stärka kvaliteten och tryggheten för våra färdtjänstresenärer. Vi genomför ett antal förbättringar. Vi ökar tilldelningen, och vi inför rullstolstaxi. Mindre grejer men ändå viktiga är till exempel fler bilbarnstolar. Vi ställer krav på alkohol, och vi ställer på olika sätt krav på förbättrad tidspassning.

Det finns dock en hel del kvar att göra. En av de sakerna är sjukreseärendet. Det har förbetrats under lång tid men verkar ha överlämnats med varm hand till den nya majoriteten efter valet. Jag tror att vi alla kan konstatera att någonting behöver göras här. Jag hörde också på Lars Dahlberg, som jag tyckte uttryckte sig lite mer nyanserat i det här ärendet, att han tyckte att det faktiskt är ganska klokt med en översyn på det här området.

Vår utgångspunkt har varit att skapa tydliga och rättvisa villkor. Det regelverk som gäller i dag ställer, menar vi, patientgrupp mot patientgrupp på ett oacceptabelt sätt. Låt säga att man är anhörig – då får man fri resa. Men om man är svårt sjuk får man inte nödvändigtvis en fri resa.

Administrationen av SL-rabatten kostar ungefär 1 miljon kronor, och den subvention som betalas ut är bara 700 000 kronor. Det är en fullkomligt oacceptabel administration för en ganska begränsad subvention. Då är det bättre att ha lika spelregler för alla. Alla får ju också åtnjuta den subvention som redan sker av SL-resan. Den är skattesubventionerad med ungefär 50 procent.

Det här har ingenting med taxekonstruktioner eller liknande att göra, utan det handlar om att det ska lämnas in en biljett och att den ska registreras i ett datasystem och sådana saker. Det handlar inte om exakt vilket pris som står på biljetten; det är inte det som orsakar kostnaden, som någon här lät påskina.

Jag vill yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag. Vi menar att det är bättre att lägga de här resurserna på någonting annat, och det är mycket tydligt vilka prioriteringar vi gör. Vi prioriterar rullstolstaxi, vi prioriterar ökad kvalitet och vi prioriterar en ökad tilldelning; den skars ned förra perioden. Det är tydliga avvägningar, och det om någonting tyder på ledarskap i färdtjänstfrågor.

Anförande nr 193

Ann-Sofi Mathiesen (mp): Jag kan inte förstå rättvisan i att man låter personer som redan är drabbade av att landstinget inte sköter sina uppgifter också drabbas av att inte få ersättning för sina resor. Jag tänker då på personer som inte blir behandlade inom landstingets förlossningsvård, på föräldrar till för tidigt födda och på strålpatienter – det är tunga grupper som drabbas hårt av att inte få behandling inom landstinget. Nu vill man dessutom lägga på att de inte ska få ersättning för sina resor. Det tycker jag är mycket, mycket märkligt. Det är ingen rättvisa!

Anförande nr 194

Åke Askén (mp): Jag tycker att den här debatten är fylld av undanflykter och ämnesbyten från alliansens sida, och ni svarar inte på frågor.

Jag tycker att det är lite anmärkningsvärt att påstå att poängen med det här är att alla behandlas lika. I själva verket handlar det ju om att alla får det sämre. Om det är det ni menar med likabehandling kan jag bara beklaga det. Att plocka in rullstolstaxi i det här sammanhanget, som man gör, är faktiskt inte alls relevant. Man skulle kunna säga att ni är ute och cyklar!

Till förslagsvis Anna Starbrink vill jag ställa frågan: När landstinget remitterar folk att föda barn i ett annat landsting eller remitterar cancerpatienter att få strålning i något annat landsting, tycker du att det är rätt att de då själva ska betala sjukresan? Jag skulle gärna vilja ha ett svar på det.

Anförande nr 195

Anna Starbrink (fp): Jag ska svara på den frågan. Det här förslaget innebär inte att alla får betala alla sina resor själva. Det innebär att högkostnadsskyddet gäller lika för alla. Det tycker jag är en bra princip. Jag tycker att det är en viktig och bra princip att vi behandlar medborgarna i landstinget lika. Det finns många människor som lever med knappa marginaler.

Då är frågan: Ska vi ha ett annat högkostnadsskydd? Lösningen är inte att vissa grupper slumpmässigt ska erbjudas detta gratis medan andra får betala en avgift. Jag tycker att det är bättre att vi behandlar alla våra medborgare lika, och det innebär i det här fallet ett högkostnadsskydd på 1 400 kronor om året, det vill säga i genomsnitt lite drygt en hundralapp i månaden.

Anförande nr 196

Landstingsrådet Dahlberg (s): Ordförande, fullmäktige! De som har de här resebehoven är ju inte lika! Det är en del av de omständigheter som påverkar det här resandet. Det är därför vi och Vänsterpartiet har pekat på att det är olyckligt att man behandlar habiliteringsresorna på det här sättet. Det handlar om människor som har speciella behov, och det måste vi kunna se. Vi kan ju inte jämföra dem med en 45-årig vit man med familj som är fullt frisk. Det är stor skillnad mellan mig och en funktionshindrad som har behov av att regelbundet åka på habilitering.

Carl Grufman pratade om ledarskap. Jag skulle bara vilja peka på det som majoriteten verkar ha missat: I stora drag finns det en oerhört bred majoritet i landstingssalen för det här förslaget. Men vi och Vänsterpartiet har pekat på två svagheter, som vi inte tycker är okej. Det är att man förändrar när det gäller habiliteringsresorna och när det gäller SL-resorna. Ni har alltså chansen att visa ledarskap här.

Jag vill påstå att finns det en bred samling och en stor enighet kring hur sjukrehabiliteringen ska se ut är det en styrka, oavsett vilket parti man tillhör. Om ni väljer att avvisa de här synpunkterna och bagatellisera de här frågorna, som vi faktiskt tycker är viktiga, är det ett val som ni gör. Men det är framför allt ett besked till de människor som har de här behoven att ni inte tycker att det är viktigt att ge långsiktiga besked och att ha tydliga spelregler.

Ni vill majorisera igenom en förändring som i grunden är väldigt bra och som ni skulle kunna få mycket större stöd för om ni bara valde att röra er lite grann i de två frågor som vi har pekat på. Därför skulle jag ändå vilja uppmana Anna Starbrink att se människorna som det handlar om i det här ärendet och framför allt att fundera igenom vad fria habiliteringsresor faktiskt betyder för de enskilda. Jag tycker att det är en viktig fråga. Jag tycker inte att den ska bagatelliseras. Människor som bor i Stockholms län är inte lika – de är faktiskt olika!

Anförande nr 197

Carl Grufman (m): Herr ordförande! Jag sade ju tidigare att jag tyckte att Lars Dahlberg hade en nyanserad och i grunden ganska klok inställning i det här ärendet. Jag får väl ta tillbaka det påståendet – så mycket för att man försöker vara lite sjyst i talarstolen!

Det talas om habiliteringsresor. Det låter lite grann som om det nu ska tas ut fullt pris här minsann och som om man inte ska få åka om man inte har en jättestor plånbok. Så är det naturligtvis inte. Samma spelregler ska gälla för alla, det vill säga man betalar 140 kronor för en resa, vilket är mycket förmånligt och subventionerat, men naturligtvis bara upp till ett högkostnadsskydd.

Jag har inte sett att Socialdemokraterna har föreslagit att avgiften för exempelvis läkarbesök ska tas bort inom Stockholms läns landsting. Vi har ett högkostnadsskydd där på ungefär 1 000 kronor, det vill säga samma nivå som för sjukresor. Vi har också ett högkostnadsskydd för läkemedel. Där har jag inte heller sett något förslag från Socialdemokraterna.

Ni får gärna påpeka om jag har fel på den punkten. Det är rimligt med vissa, mindre avgifter.

Anförande nr 198

Landstingsrådet Dahlberg (s): Jag vill bara helt kort säga att jag tycker att det är oseriöst av Carl Grufman att för andra gången gå upp i den här debatten och prata om helt andra saker än vad ärendet handlar om. Jag tycker att det är ett sätt att nonchalera de människor som det faktiskt handlar om. Jag tycker att det är synd, Carl.

Anförande nr 199

Anna Starbrink (fp): Lars tog upp frågan om det verkligen var rimligt att vi skulle styra över så att friska vita män skulle få mycket bättre möjligheter att resa. Jag tror inte att du har läst ärendet ordentligt. Det är ju just en av de frågor som det här gäller. Det är helt orimligt att friska vita 45-åriga män med god hälsa får göra sådana anhörig- och närstående-resorna. Jag tycker att det är viktigt att vi rensar lite grann i regelverket och lägger resurserna där de bäst behövs.

Anförande nr 200

Gunilla Roxby Cromvall (v): Ordförande och fullmäktige! Det handlar återigen uppenbarligen om äpplen och päron i debatten. För mig är det ytterst viktigt att det i protokollet från färdtjänstnämndens samverkansråd står att HSO, Handikappföreningarnas Samarbetsorgan, DHR, De Handikappades Riksförbund och SRF, Synskadades Riksförbund, anser att ärendet inte är tillräckligt utrett och yrkar på återremiss eftersom en ordentlig konsekvensanalys saknas.

Det gör det – det saknas en ordentlig konsekvensanalys: Hur kommer det här att slå mot dem av våra medborgare som har så stort behandlingsbehov och där vi tidigare har ansett det som fullständigt självklart att resorna till och från behandling är en del i behandlingen?

Fullmäktige! Jag vill också notera att samrådet med handikapporganisationerna, alltså de som har den yttersta kunskapen om vad sådana här beslut kan få för konsekvenser, hölls dagen innan ärendet var uppe i fullmäktige senast. Sedan dess saknas ytterligare underlag.

Ni säger att varje enskild vårdgivare kommer att pröva det här. Men det står ju fortfarande i ärendet – så diskuterade vi sist – att resan huvudsakligen ska ske från mantalsskrivningsadressen, det vill säga den adress som man är skriven på, och det är bara en. Det innebär en försämring. Habbresor har alltid varit fria, och vi anser att det är självklart att de ska fortsätta att vara fria.

Anförande nr 201

Åke Askén (mp): Ordförande, fullmäktige! Då får jag väl vända mig till Carl Grufman då i mitt sökande efter svar. Jag undrar vad du har för uppfattning i frågan om att landstinget inte vill ersätta för resor som en person som är i behov av behandling inte får ersätta trots att landstinget skickar iväg den personen till ett annat landsting eftersom landstinget självt inte klarar av att erbjuda den tjänsten. Är det rimligt?

Anförande nr 202

Carl Grufman (m): Jag vill använda mitt inlägg till att bemöta Lars Dahlberg. Jag är lite ny i fullmäktiges talarstol, men jag verkar redan ha gjort mig till ovän med Lars. Det var tråkigt. Vi får jobba på relationerna.

Jag ville peka på en inkonsekvens: Ni står i talarstolen och talar vitt och brett, ja, yvigt om hur illa det är att betala en mindre avgift för en mycket god service som man får. Om det är orimligt borde det också vara orimligt att ta ut avgifter för läkarbesök, läkemedel etcetera. Men det finns ju inga förslag från socialdemokratin att avskaffa de avgifterna. Därför menar jag att ni är inkonsekventa.

Det jag tror spökar här är ju ert dåliga samvete i färdtjänstfrågor. Ni drog ned tilldelningen kraftigt, ni avskaffade rullstolstaxi och motsätter er det än i dag. Jag förstår att ni har dåligt samvete och försöker avhjälpa det genom att inta en position som är inkonsekvent, menar jag. Men det får ju stå för er.

Jag hoppas att vi bifaller landstingsstyrelsens förslag.

§ 14 Motion 2007:35 av Vivianne Gunnarsson m fl (mp) om att införa en investeringsfond utifrån de årliga avskrivningarna**Anförande nr 203**

Vivianne Gunnarsson (mp): Ordförande, ledamöter! Jag har lagt en motion som handlar om att landstinget skulle införa en fond för investeringar som vi vet att vi ska göra utifrån de årliga avskrivningarna. Den motionen har avstyrkts. Det anförts en del argument som gäller landstingets väldigt goda ekonomi, väldigt goda möjligheter att låna pengar och väldigt goda ranking i rankingsinstituts betygssättning.

Argumenten för att avslå motionen, som jag givetvis yrkar bifall till, byggs upp kring vad ränteskillnaden skulle bli mellan att låna de här pengarna och att sätta in dem i en fond. Argumenteringen bygger på att man skulle behöva låna till själva fonderingen. Det har jag absolut inte motionerat om. Min motion handlar inte om att vi skulle låna till fonderingen utan om att vi successivt skulle avsätta en summa pengar ungefär lika stor som avskrivningarna, men där kan man ju diskutera om det ska vara en större eller en mindre del av avskrivningarna. Men jag har absolut inte motionerat om att vi skulle låna till avsättningen. Där tycker jag att det finns en felaktighet i behandlingen av min motion.

Resonemanget är att vi successivt skulle bygga upp ett kapital för att kunna göra de investeringar som vi skulle behöva göra utan att låna så förfärligt mycket. Jag menar inte heller att vi aldrig skulle låna, utan jag menar att till det som vi vet är vår basverksamhet – att se till att sjukvården fungerar och att se till att vi har tillräckligt bra kollektivtrafik – skulle vi bygga upp ett kapital för att kunna göra investeringarna successivt och inte som nu är fallet göra hoppande investeringar, där vi får vänta i många år därför att vi inte har kapitalet; vi drar och drar på det tills vi till slut måste göra en jättelik investering. Det är väldigt dålig investeringsplanering.

Vi har gått igenom investeringsplaneringen i landstinget, och det finns ett beslut om hur vi ska hantera det på ett bättre sätt, men enligt det beslutet fortsätter vi att arbeta med landstinget som om det vore ett företag. Vi jobbar med leasing, lån och så vidare, men vi tittar inte på vilken ryggsäck vi lämnar över till kommande generationer.

I slutet av det svar jag har fått står det att effekten på framtida generationers ekonomi blir densamma så länge avkastningen av en eventuell fondering inte parerar och dessutom överstiger nivån på räntekostnaderna för lånet. Det är precis det som jag inledde med; här svara man på någonting som jag inte har motionerat om.

Det finns ingen analys av det här i själva uttalandet, utan det är ett teoretiskt resonemang. Det kunde ju vara intressant att se en analys av ett fall där i så fall den ena räntan skulle ta ut den andra, men någon sådan finns inte, utan det är ett teoretiskt resonemang. Det resonemanget håller inte, utan det är enbart en värdering. Det är ju genom att vi inte avsätter medel till investeringar som den stora skulden nu växer hela tiden. Därför är det ett cirkelresonemang som man för.

Jag menar att landstingets ekonomi undergrävs genom de stora lån som vi har framför oss och de stora lån som vi har tagit under tiden, och genom att ta mer och mer lån ökar vi hela tiden farten i den här karusellen. Den karusellen kommer att vara någonting som våra barn och barnbarn får ta över, och det blir en alltför tung ryggsäck.

Jag yrkar bifall till min motion.

Anförande nr 204

Landstingsrådet Heister (m): Herr ordförande! Läser man landstingsdirektörens tjänsteutlåtande, som jag tycker är väldigt bra och där man seriöst går igenom den motion som Viviann Gunnarsson har lagt, ser man att hennes förslag inte är särskilt klokt. Mot den bakgrunden yrkar jag avslag på motionen, som vi också gjorde i landstingsstyrelsen.

Först och främst lever vi upp till de långsiktiga finansiella mål som vi har satt upp. Dem var också Miljöpartiet med och beslutade om under förra mandatperioden. Vi har god ekonomi. Vi har fått en förbättrad rating av Standard & Poor's, AA+. I förra veckan kunde vi konstatera att vi gjorde ett väldigt bra bokslut för 2007 som kommer att diskuteras här senare under våren. Vi får drygt 1 miljard i överskott.

Ska man fondera de medlen måste man sätta det i relation till att kunna amortera på den skuld vi redan har. Landstinget har i dag en skuld på 19 miljarder. Om vi amorterar på den skulden får vi ju lägre räntekostnader. Det måste alltid sättas i relation till den avkastning som en sådan fondering som Viviann Gunnarsson är inne på ger. Det är klart att det kan leda till att man kanske ska ha en mycket aktiv förvaltning av en sådan fond, om man ska kunna uppväga en mindre räntekostnad som det då inte skulle bli, men då är ju det ett risktagande. Man måste alltså alltid väga för och emot från den här utgångspunkten.

Med 19 miljarder i en skuldportfölj kan jag som ansvarigt finanslandstingsråd i alla fall säga att jag tycker att det är mycket klokare att amortera av på den skuld vi har och därmed få lägre räntekostnader än att binda skattebetalarnas medel i en fond som Viviann föreslår. Mot den bakgrunden yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 205

Viviann Gunnarsson (mp): Det verkar nästan som om jag hellre skulle ha kunnat skriva en interpellation eftersom det bara är Chris Heister och jag som pratar i det här ärendet. Jag vet inte varför folk inte är intresserade av ekonomi.

Chris Heister motsäger faktiskt sig själv när hon tar upp att vi har 19 miljarder i skuld – den sifferuppgiften har jag också sett tidigare. Vi har i alla fall ett lånebehov de närmaste åren som vida överskrider detta – det är två tre gånger så stort. Återigen var argumentet att man inte skulle få tillbaka de här pengarna, utan man skulle amortera på skulden därför att det skulle ge bättre avkastning. Ja, självklart, i ett kortsiktigt perspektiv. Men på väldigt lång sikt kommer det inte att bli så, utan då kommer det hela tiden att vara lönsamt för medborgarna att man har den här möjligheten att återinvestera med de här medlen.

Det är precis samma sak som när man själv i sin privatekonomi lånar till exempel till en platt-tv, en tvättmaskin eller vad det kan vara. Till slut har man lånat så mycket att hela ens lön går åt till att löpande betala de skulder som man har. I stället kan man spara till investeringarna, och sedan vet man precis vad man har och man vet när man måste ersätta det ena och det andra.

Jag håller med om att vi ska försöka bli av med en del av de här skulderna, men om vi nu har en så stor vinst så borde vi samtidigt också föra en diskussion om hur mycket av den vi kan sätta i en investeringsfond för kommande behov och kommande generationer, så att vi slipper göra så stora investeringarna varje gång och oplanerade investeringar som det också ofta blir. Hur många tunnelbanevagnar har vi inte haft som vi borde ha bytit ut för länge sedan – det går säkert att räkna upp massor av olika typer av investeringar som vi borde ha gjort för länge sedan.

Anförande nr 206

Landstingsrådet **Heister** (m): Skälet, herr ordförande, till att inte så många deltar i den här debatten kan ju vara att man tycker att landstingsdirektörens tjänsteutlåtande är väldigt bra och talar för sig självt.

Viviann var inte helt sanningsenlig i sitt andra inlägg. I de långsiktiga finansiella målen står det att reinvesteringar ska självfinansieras till fullo, så köper man en ny tvättmaskin för att ersätta en gammal så får man faktiskt finansiera den fullt ut. Det här handlar om hur man ska hantera investeringar av den typ som det innebär att till exempel bygga ett nytt Karolinska universitetssjukhus. Jag vidhåller mitt yrkande om bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut, som jag tycker är väldigt klokt. I det här läget ska vi använda vår goda ekonomi till att amortera av på den stora skuld som landstinget har.

Låt mig avslutningsvis bara få säga att om jag inte blir alltför provocerad av någon interpellationsdebatt så är det här nog sista gången som jag står i Stockholms läns landstings talarstol. Jag vill tacka er alla för de år av samarbete som vi har haft. Jag vill tacka för alla goda debatter, och jag vill också tacka alla tjänstemän som har bidragit till att så varit fallet. Jag önskar er alla – så får man väl säga när man snart är landshövding – lycka till i det fortsatta arbetet. Stockholms läns landsting behöver kloka landstingspolitiker, och det är ni.

Anförande nr 207

Landstingsrådet **Wigg** (mp): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag vill bara förtydliga. Vi lever ju faktiskt i en föränderlig verklighet, vilket både Viviann och Chris sade. Nya aspekter som kommer till är att det i regioner krävs allt större åtaganden när det gäller infrastrukturinvesteringar till exempel. Vi vet också att de investeringar som vi har – planerade eller oplanerade – har ökat lavinartat i kostnader. Det kan nog vara klokt att både amortera av sina gamla skulder för att ha en bra ekonomi att låna utifrån och att dessutom, i stället för att sänka skatten som man gör, fondera pengar för framtida investeringar som vi i dag inte vet om.

Enligt Kris- och sårbarhetsutredningens betänkande kommer vi också att ställas inför oförutsedda saker; det har vi gjort tidigare. Vi kan inte säga här i dag vad de kommer att innebära. Den verklighet som vi möter kommer att sätta oss i många situationer där det gäller att handla snabbt. Då kan det vara bra att ha en fond att ta pengar ur. Det är alltså kloka tankar som vi borde ta till oss. Vi kanske borde tänka igenom det här lite bättre och diskutera det i den långsiktiga ekonomin framöver.

Därmed yrkar jag också bifall till Miljöpartiets motion.

Anförande nr 208

Viviann Gunnarsson (mp): Jag tänker inte förlänga debatten så mycket, men det är ju som Raymond sade väldigt stora investeringar vi står inför, bland annat ett jättelikt universitetssjukhus. Kanske har vi över huvud taget inte har funderat kring att avsätta medel till ett utbyte av ett helt sjukhus och inte heller diskuterat utifrån tanken att andra, som staten, skulle gå in och finansiera vissa delar. Jag tycker att vi är rätt förblindade av Standard & Poor's betygsättning och liknande. Egentligen är inte landstinget ett företag. Landstinget bygger ju på våra gemensamma medel och ingenting annat.

Sedan tycker jag att det var tråkigt att få det här avskedstalet vid behandlingen av min motion. Det hade varit trevligare att få det utanför hanteringen av min motion.

Anförande nr 209

Landstingsrådet Nyman (kd): Jag har begärt ordet för att göra två saker: Dels yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag, dels visa att det finns en hygglig bredd i ekonomiska frågor. Jag tror att det kommer att bli särskilt tydligt om ett par månader då vi ska hantera bokslut, revision och annat. Det är naturligtvis frågor som är angelägna – det är själva förutsättningen för det vi håller på med. Men jag tror att bristen på intresse för just den här debatten beror på att det är ett dödfött förslag som debatteras, för att vara riktigt tydlig. Det påtalas väldigt tydligt i tjänsteutlåtandet – det är oerhört tydligt. Vi följer den finansieringsprincip som fastslogs här i fullmäktige för två, snart tre år sedan, och det har varit stor enighet och uppslutning bakom den modellen.

Även om vi skulle ha haft den här Miljöpartimodellen sedan storlandstinget kom till 1971 tror jag ärligt talat inte att vi hade varit särskilt mycket bättre rustade inför bygget av Nya Karolinska Solna. Varje tid måste ha sin lösning. Då måste också, tror jag, varje investeringsbeslut ha en framtidslösning, inte en "baktidslösning".

Det här ser ut som en innovation, men det innebär egentligen att läsa vår redovisning, vår balansräkning, på ett sätt som minskar den handlingsfrihet som varje landstingsmajoritet rimligen bör önska sig och ha som utgångspunkt för stora investeringsbeslut.

Därför, herr ordförande, bifall till landstingsstyrelsens förslag!

§ 15 Motion 2007:13 av Lena-Maj Anding m fl (mp) om fysisk aktivitet på recept, FaR

Anförande nr 210

Lena-Maj Anding (mp): Ordförande! Jag tycker att det är lite dåligt ljud på anläggningen i dag. Jag tycker att jag hör dåligt, men det kanske är förkylning.

Nu ska vi diskutera fysisk aktivitet på recept, och det gör jag gärna. Landstingsstyrelsen föreslår att motionen ska anses behandlad. Det är väl bra, men det finns mycket brister i svaret, tycker jag. Jag har bland annat lagt en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden i den här frågan, och jag tänker lyfta fram ett antal frågeställningar som jag tycker är viktiga i samband med att man ska genomföra fysisk aktivitet på recept i verksamheten i landstinget.

I dag har inte fysisk aktivitet en egen uppdragsbeskrivning. Det man kan läsa ut av hälso- och sjukvårdens handlingar är att det finns en uppdragsbeskrivning för sjukgymnastisk verksamhet i primärvården. I den finns det beskrivet att man ska arbeta förebyggande. Så tidigt som möjligt ska man åtgärda funktionsnedsättningar och andra svårigheter.

Om det då är sjukgymnaster som ska genomföra uppdraget att vara rådgivare och arbeta med det motiverande samtalet så har man inte definierat det alls i deras uppdragsbeskrivning. Det finns ingen ersättning för uppdraget över huvud taget. Det finns ersättning för besök och så vidare i deras prislista, men ingen ersättning för detta uppdrag.

Det finns väldigt många skall-krav för sjukgymnaster i deras uppdragsbeskrivning, och de hotar att tränga ut den här verksamheten, eftersom den inte är definierad i deras uppdrag. Det menar jag är en stor brist i utförandet av fysisk aktivitet på recept. Det finns i praktiken alltså ingen utförarorganisation med väl definierat uppdrag, och det finns ingen budget för verksamheten. Det gör att det hotar att nästan inte bli någonting. Det hotar att bli en fin text på ett papper.

Vad man säger är att man ska följa upp verksamheten senast den 31 januari 2009. Man ska rapportera hur många det är som under kalenderåret har fått fysisk aktivitet på recept. Jag förutsätter att det då är under 2008. Jag tycker att det är väl sent, eftersom det finns så stora brister i själva hanteringen av frågan.

I ett pm som hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning tog fram för ungefär ett år sedan för sjukgymnaster i primärvården säger man att behovet är ungefär 600 000–700 000 människor. De har alltså behov av kontakt med sjukgymnast. Hur många av dem som sedan kan ha nytta och glädje av fysisk aktivitet på recept vet vi inte riktigt. Det här är alltså en uppskattning av hur behovet ser ut – sedan stämmer det inte alls med vad man i praktiken kan ge i form av sjukgymnastik från landstingets sida. Det är en liten bråkdel av detta. De stora geografiska skillnaderna när det handlar om utbudet kvarstår.

Det här är alltså en allvarlig fråga som vi måste ta tag i. Fysisk aktivitet på recept har mycket stor potential när det handlar om att förebygga ohälsa hos människor i Stockholms län.

Ni skriver också att Cefam utbildar rådgivare inom primärvården, men ni definierar inte vilka dessa rådgivare är. Är det sjukgymnaster ni menar tycker jag att ni ska skriva ut det och börja arbeta på att få in det här uppdraget i deras uppdragsbeskrivning och se till att få en budget för uppdraget, så att det verkligen kan genomföras och inte blir utträngt av alla andra skall-krav som sjukgymnaster också har.

Om det inte faller er på läppen tycker jag att en särskild yrkesgrupp ska arbeta med detta uppdrag. I Malmö har man genomfört en väldigt bra reform. Man har anlitat fysioterapeuter och har speciella enheter för detta. Det kan vara sjukgymnaster, men det kan också vara till exempel sjuksköterskor som har detta uppdrag. De har lyckats väldigt bra med den här reformen. Jag bara hoppas att vi kan lyckas bättre om vi också definierar det här uppdraget bättre och ger det en budget. Tack för ordet så länge!

Anförande nr 211

Landstingsrådet Rydberg (fp): Jag delar Lena-Majs inställning att fysisk aktivitet på recept har en väldigt stor potential. Det är ställt utom allt rimligt tvivel, som de brukar säga i domstolen. Det finns alltså starkt vetenskapligt stöd för att fysisk aktivitet har mycket stor betydelse för vår hälsa. Vi vet att det förebygger mycket, till exempel övervikt, benskörhet, depressioner, hjärt-kärlsjukdomar, diabetes – ja, listan kan göras väldigt lång.

Våra gener i kombination med våra levnadsvanor är de viktigaste orsakerna till hälsa och ohälsa. Generna kan vi inte – ännu, i varje fall – göra något åt, men levnadsvanorna kan vi ändra. Vårt pedagogiska problem är att vi människor helst vill slippa anstränga oss. Lathet, bekvämlighet, blir en kvarnsten om halsen för vår generation.

Jag vet inte hur många här i salen som är väldigt fysiskt aktiva, som motionerar 30 minuter om dagen eller bedriver intensiv motion ett par gånger i veckan. Ni som gör det – räck upp en hand!

Det var förvånansvärt många, men ändå inte ens hälften. Ni är nog inte representativa för svenska folket. Och ändå skulle hundra procent av oss behöva ha en sådan aktivitetsnivå för att vi ska må bra.

Rulltrappor, hissar, fjärrkontroller, tv-tittande och annat som hindrar oss från naturlig energiförbrukning gör oss passiva och får hälsokonsekvenser för oss. Därför är det en viktig mission för sjukvården att också i generell aspekt medverka till att människor stimuleras att välja fysisk aktivitet, naturligtvis för att förhindra sjukdom om man ser det från sjukvårdens perspektiv, men framför allt för att det får människor att må bra.

Därför är det viktigt att vi fullföljer arbetet med fysisk aktivitet på recept och hela tiden utvärderar och ser hur vi kan göra det bättre. Det är ju ett treårigt projekt som pågår och som nu är inne på år två, och i vårdvalet är det inlagt som ett obligatoriskt åtagande för alla vårdgivare. Samarbetet med Sisu, alltså idrottsrörelsen, har varit bra. De har gjort en väldigt bra hemsida med olika aktörer som är beredda att ta emot remisser till fysisk aktivitet på recept. Även om deras projekt nu är slut har vi lämnat bidrag för att de ska kunna fortsätta att uppdatera den sidan.

Lena-Maj tog upp att det inte finns någon riktad ersättning för fysisk aktivitet på recept. Nej, som vårdvalet är konstruerat är det besöksersättning. En av de frågor vi behöver se över för framtida utveckling av ersättningssystemet är just insatser som har att göra med hälsofrämjande arbete, inte bara specifikt fysisk aktivitet på recept, även om det skulle kunna vara det. Jag hoppas att vi ska kunna utveckla ersättningssystemet för att främja att primärvården verkligen arbetar mer aktivt med förebyggande och att vi kan identifiera och mäta att man faktiskt gör det.

När du, Lena-Maj tar upp gruppen sjukgymnaster vill jag säga att det nog är den grupp som jag tycker att vi ska vara minst oroliga för. Jag tror att jag vågar påstå att i stort sett alla sjukgymnaster arbetar med motiverande samtal. Sjukgymnastjobbet är ju väldigt mycket ett motiverande pedagogiskt arbete. Fysisk aktivitet är en viktig del av den utbildningen, och naturligtvis också i de hemläxor och ordinationer som patienter får och i det stöd de får för att kunna förändra levnadsvanor. Det kanske inte innebär att sjukgymnasterna behöver remittera till fysiska aktiviteter på recept, utan de kanske kan hantera detta när de möter patienten.

Däremot skulle jag nog vilja påstå att vi har skäl att följa upp omfattningen av läkarnas remisser. Det är väl inte alltid som läkaren när han eller hon sitter med en patient med metabola störningar tänker på att skriva en remiss till fysisk aktivitet. Jag tror att många läkare ändå är medvetna om att man måste motivera patienten att ändra levnadsvanor, men man kanske inte alltid har verktygen. Det som vi nu har infört är att man i alla vårdprogram också lägger in en del som handlar om levnadsvanor, livsstilsförändringar, för att kunna få in bland annat fysisk aktivitet som en viktig del. Det gäller att följa upp att man gör det här.

Även när det gäller läkemedelsråd börjar man föra in livsstilsfrågor som en rekommendation. Jag tror att läkare är den grupp som vi behöver följa upp i större omfattning. Hur mycket ordinerar man det här, hur många patienter är det som fullföljer och vilka effekter får det? Det här handlar om att åstadkomma ett annat synsätt i hela sjukvården, och där tror jag att Lena-Maj och jag är alldeles eniga.

Med det yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 212

L e n a - M a j A n d i n g (mp): Fysisk aktivitet på recept har vi fattat beslut om att breddinföra i Stockholms läns landsting. Det är ett specifikt koncept, som Folkhälsoinstitutet har ställt sig bakom efter ett långt och brett arbete kring hur man ska arbeta med fysisk aktivitet på recept.

Det är ju inte så att det är något som man kan göra lite här och lite där, eller att det räcker att utbilda FAR-ledare men inte få något uppdrag från landstinget. De utför ju inte det här uppdraget ideellt, utan det måste finnas en mottagarorganisation som får betalt för sina

tjänster. Det måste finnas grupper i landstinget som ansvarar för uppdraget. Det måste ske enligt en organisation. Annars kommer det inte att bli någonting av.

Jag vänder mig bestämt emot att detta saknas i dag.

Anförande nr 213

H å k a n J ö r n e h e d (v): Fysisk aktivitet på recept kan göra stora vinster, såväl hälso-
mässiga som ekonomiska. Ja! Vilken bra motion från Miljöpartiet! Därför vill jag yrka bifall
till Miljöpartiets, Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma förslag att bifalla
denna motion.

Anförande nr 214

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Jag tyckte jag behövde motionera lite grann, så jag tog mig
hit upp för att passa på tillfället och yrka bifall till vår reservation.

Nu är det slutmotionerat.

Anförande nr 215

L e n a - M a j A n d i n g (mp): Vi ska alltså följa upp om ett år, som jag förstår det, hur
många som har fått fysisk aktivitet på recept. Det förutsätter att man noga antecknar,
någonstans i verksamheten, vilka som har fått det. Därför utgår jag ändå ifrån att man ska
par någon typ av genomförandeorganisation.

Jag kommer att följa frågan noga eftersom jag är representant i projektet för fysisk aktivitet
på recept på Södermalm, som heter Rörelse på recept. Där har vi jobbat fram ett koncept
enligt Folkhälsoinstitutets förslag, och det håller nu på att utvärderas. Jag hoppas att det,
när väl de projekt som har pågått har utvärderats, kan gå upp också för den sittande majo-
riteten att man behöver en genomförandeorganisation, att man behöver en budget för att
kunna sköta uppdraget och att det måste pekats ut vilka yrkesgrupper som har ansvaret för
det.

Tack för ordet.

Anförande nr 216

Landstingsrådet W i g g (mp): Ordförande, fullmäktige! Det skulle vara intressant att höra,
med tanke på det Lena-Maj säger, om man känner till det arbete som pågår i Region Skåne
med fysiotek, den mottagarorganisation som sedan i sin tur kan stötta alla oss tröga indivi-
der att komma över motionströskeln och ge en knuff ut i den egna verkligheten som man
sedan kan bibehålla själv. Det är precis den typen av stöd- och utförarorganisation som vi
efterfrågar.

Lena-Maj signalerar till mig att jag inte ska glömma att yrka bifall till motionen, så det gör
jag härmed.

Anförande nr 217

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Ja, naturligtvis byter vi erfarenheter med Skåne. Det som
är intressant är att Skåne också kommer att göra en hälsoekonomisk studie. Man kör visst i
gång nu på nyåret med 140 patienter i två kontrollgrupper vid fem vårdcentraler i södra
Skåne. Det finns ju dåligt med hälsoekonomiskt underlag, även om vi tror att det här är bra
och ger stora ekonomiska vinster även om de inte kommer så snabbt.

Lena-Maj saknar en mottagarorganisation, men vi har ju faktiskt en organisation som heter
Centrum för allmänmedicin, som är de som utbildar våra verksamheter. Mottagarorganisa-
tionerna är framför allt primärvård och psykiatri, och de som finns i projektet, en läkare och

en sjukgymnast, har mött väldigt stort intresse när de är ute och försöker föra ut de nya arbetsformerna.

Vi får nu inrapportering månadsvis från Vårdvalet av ett antal saker, så vi kommer att få mätningar på i vilken omfattning det skrivs ut remisser på fysisk aktivitet på recept. Ser vi att det inte blir så mycket remisser som vi önskar har vi ju anledning att fråga oss varför och fundera vidare på hur vi genom det projekt vi har tillsammans med Centrum för allmänmedicin ska kunna nå de effekter som vi hoppas att nå.

Anförande nr 218

L e n a - M a j A n d i n g (mp): Ja, Birgitta Rydberg, mottagare vet vi att vi har. Det är ju alla de människor i Stockholms län som har behov av att röra på sig för att bibehålla sin hälsa eller förbättra den på något sätt.

Utförarorganisation är det som saknas: vilka som ska få uppdraget, hur det ska se ut, vilken ersättning man ska få för det och hur det ska gå till. Det är det vi saknar.

Om det är så att ni tycker att det är sjukgymnasten som ska göra det, måste det in i uppdragsbeskrivningen, och det måste prissättas. Det är jätteviktigt, så att de kan utföra sitt viktiga uppdrag.

§ 18 Interpellation 2007:98 av Raymond Wigg (mp) om anestesigas och dess arbetsmiljöpåverkan

Anförande nr 219

Landstingsrådet W i g g (mp): Fru ordförande, åhörare, fullmäktige! Det kanske är så att det är lite dålig luft här inne. Jag tror nästan det. När man har varit ute och kommer in här känns det som att man får skära sig fram. Man kanske borde göra en mätning av syrehalten.

Men nu skulle det handla om anestesigaser och deras både miljöpåverkan när gasen kommer ut i luften från våra operations- och förlossningssalar, men även vilken inverkan de har på patienten och främst personalen, som ju befinner sig rätt ofta i operationssalar och förlossningssalar.

Nu har min interpellation blivit tudelad i två olika ärenden. Jag tar väl Gustav först och Maria sedan, eller ska vi göra tvärtom? Det är jag som har försökt blanda ihop olika saker, eftersom de ändå någonstans hänger ihop.

Jag får tacka för svaret. Som du säger, Maria, har det gjorts undersökningar. Jag har eventuellt lite nyare, uppföljningen av operationsgaser från 2004 till exempel, där det visar sig att man i operationssalar och förlossningssalar ofta överstiger de halter som är godkända. De här studierna är visserligen inte från Stockholm, men jag förmodar att Stockholm inte är något undantag i det här fallet utan att det även här förekommer förhöjda halter. Även om, som du skriver, det inte finns någon evidens för att yrkesmässig exponering av anestesigaser är associerad med hälsorisker, så har jag fakta som talar emot det.

Även om man kanske inte har mätt eller statistiskt konstaterat så finns det ju någonting som vi kallar för försiktighetsprincipen. Vi vet att de här gaserna är hälsofarliga, så kanske borde man påskynda arbetet med smärtstillande läkemedel och kompletterande narkosformer. Det skulle vara intressant att höra mer om det. Det framgår inte riktigt – du skriver att man jobbar med det, men det skulle vara intressant att gå lite djupare i den frågan och få veta hur långt har man kommit på att ersätta anestesigaserna i våra operationssalar.

Anförande nr 220

Landstingsrådet **Wallhager** (fp): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag vill börja med att tacka Raymond Wigg för interpellationen. Det är spännande att få sådana här, om du ursäktar, lite udda interpellationer för då får man verkligen dyka djupare ned i ett specifikt och snävt område, och det är jag tacksam för att jag fick möjlighet att göra.

De frågor som du hade ställt var vilka arbetsmiljöeffekter som anestesigaserna har och hur vi minskar riskerna för personalen som jobbar med dem. Svaret är ju utdelat, och jag ska inte stå här och upprepa alltihop. Men jag delar till hundra procent din åsikt att vi måste jobba enligt försiktighetsprincipen. Tyvärr har jag själv ingen kunskap om hur långt diskussionen har gått när det gäller att byta ut gaser. Det är en medicinsk fråga, men också en arbetsmiljöfråga, som man jobbar med. Jag kan väl i så fall få återkomma till dig om hur det arbetet fortskrider.

Det viktiga är, som svaret visar, att det kontinuerligt pågår teknik- och metodikutveckling för att man är väl informerad och det är en väl känd risk – även om, som det också står i svaret, de gamla undersökningarna kanske inte visar att de risker som påpekats framför allt i andra länder också finns i Sverige, men det finns ju ingenting som säger att de inte gör det, och vi ska självklart inte chansa med personalen i ett sådant avseende.

Lite grann kommer säkert Gustav i nästa interpellation om anestesigaserna in på den rapportering och utvärdering som är på gång runt omkring det hela i Stockholms läns landsting. När det gäller hur det går att byta ut gaser har jag tyvärr ingen information här att ge dig, men jag återkommer gärna.

Anförande nr 221

Ann-Sofie Mattiesen (mp): Ordförande, ledamöter! Jag ville bara kommentera en sak som står i Maria Wallhagers svar: "Studier som gjorts inom de rekommenderade nivåerna visar inga hälsoeffekter." Det man först lyckas visa är om det är någon effekt, men sedan kan det mycket väl vara så att det finns en stor effekt som man inte hittar därför att man inte har tillräckligt mycket underlag i sådana här studier.

Man ska vara väldigt försiktig med den typen av uttalanden, skulle jag vilja påpeka.

Anförande nr 222

Landstingsrådet **Wigg** (mp): Fru ordförande! Tack, Maria, för ditt svar. Jag ser fram emot att få veta hur långt man kommer. Det finns ju andra sätt än gaser att söva och bedöva människor, med intravenösa narkosmedel. Det är viktigt att hitta alternativ.

Jag lär väl återkomma även jag i den frågan till Gustav senare.

Det är också viktigt hur du ser på det här ur arbetsmiljösynpunkt. Det pågår ett arbete att installera spjälknings- och utsugningsutrustning och masker inom förlossningsvården, men hur är det med operationssalarna? Har du några tankar om att det arbetet på något sätt skulle "skvalpa över", så att säga, att man arbetar med att även på den biten samla in anestesigaserna i operationssalarna?

Anförande nr 223

Landstingsrådet **Wallhager** (fp): Fru ordförande! Ja, Raymond, precis som du säger pågår ett arbete med att i förlossningssalarna hantera denna "spillgas". I samband med förlossningar använder man sådana masker av och till, och det läcker då ut en hel del gas vid sidan om. Det arbetet är inte påbörjat när det gäller vanliga operationssalar, vad jag känner till. Däremot är det på gång.

Som du säkert också känner till, och många andra i församlingen, pågår det över huvud taget diskussioner om ny- och ombyggnad av i princip samtliga operationssalar på våra sjukhus, och då är det självklart att det här också är en aspekt som man måste ta hänsyn till.

När det gäller din fråga, som jag ska återkomma till, om att byta ut gaser mot intravenös behandling, är det nog så – utan att generalisera – att det är lite olika användningsområden. I vissa lägen vill man kanske av olika skäl inte använda sig av intravenös sövningsmetodik utan föredrar gas, och även gas för smärtlindring kan ha andra fördelar. Men det pågår som sagt ett kontinuerligt utvecklingsarbete.

Till den andra talaren vill jag säga att man självfallet ska vara försiktig med att påstå att studier som har gjorts inom de rekommenderade nivåerna inte visar några hälsoeffekter, men det framgår redan av den följande meningen att det inte heller finns evidens som talar för att anestesigaser är ofarliga. Självklart tillämpar vi försiktighetsprincipen här.

§ 19 Interpellation 2007:99 av Raymond Wigg (mp) om anestesigas och dess miljöpåverkan

Anförande nr 224

Landstingsrådet W i g g (mp): Fru ordförande, fullmäktige och lyssnare! Jag har också fått ett svar av Gustav, vilket jag tackar för. Jag vet, Gustav, att det pågår ett arbete här.

Ditt svar svarar på många frågor, men jag är lite orolig inför vad som händer med utbyggnaden av utrustningen för reningsteknik. Jag vet att man i Sverige just nu riktar in sig på lustgas och att reningsutrustningen tillverkas av ett japanskt företag, som har väldigt svårt att finna avsättning för den eftersom den bara används för lustgas. Men egentligen är tekniken gjord för att samla in alla operationsgaser, vilket borde bredda marknaden oerhört inte bara i Sverige utan över hela världen. Hur går det nu? Det vore ju inte bra om det här företaget går omkull, för då går det inte att köpa in uppfinningen eftersom det är ensamt om den i hela världen.

Jag återkommer även till den fråga som jag ställde till Maria. Om man nu jobbar med insamling av gas från operationssalar, borde man inte på något sätt – jag är ingen tekniker – via slangar, rör och pumpar kunna leda den till den spjälkningsutrustning som redan finns installerad på sjukhusen?

Den bästa gasen är i det här sammanhanget den som inte används, om den nu inte behövs för patientens skull. Finns det fullgoda alternativ är den bäst även ur miljöpåverkanssynpunkt. Därför ställer jag även den frågan till dig, Gustav, om du tycker att man ska jobba mera på att hitta alternativ till narkosgaser.

Jag vill också gärna höra hur arbetet går vidare med att installera reningsutrustning på sjukhusen.

Anförande nr 225

Landstingsrådet A n d e r s s o n (c): Fru ordförande! Tack, Raymond, för frågan. Klimatfrågan tål att talas om hur ofta som helst, för den är utan tvivel vår tids stora fråga. Jag tror att vi som har politiskt inflytande på olika nivåer i samhället bör besinna att kommande generationer, eller redan nu levande generationer, inom ganska kort tid kan komma att ställa ganska besvärliga frågor till oss, om det är så att vi inte i dag vågar fatta mycket kraftfulla beslut för att bryta marschen in i en mycket allvarsam klimatkris.

Här är det ju så att den främsta orsaken till växthuseffekten är utsläppen av koldioxid, men en rad andra gaser är också växthusgaser, och de är ofta betydligt starkare även om de förekommer i mindre kvantiteter.

När det gäller anestesigaser och narkosgaser, är det så att de största utsläppen i Stockholms läns landsting – som jag inte har tagit upp i interpellationssvaret därför att jag inte uppfattade att frågorna gällde det – är lustgas, som står för, vill jag minnas, motsvarande 10 000–15 000 ton koldioxid medan övriga anestesigaser och särskilt narkosgaserna står för en mindre del, som motsvarar 3 000–4 000 ton, men det är ju likväl en betydande del av landstingets totala växthuspåverkan, ungefär 2 procent.

Utan tvivel behöver vi nu ta nästa steg här. Nu har vi börjat arbeta aktivt med lustgasen. Vi har en destruktionsanläggning på plats i Karolinska Huddinge, och det kommer nya på Danderyd 2009 och, tror jag, även på SöS 2009.

Jag är inte heller någon tekniker, så jag kan inte säga vilka möjligheter det finns att applicera samma teknik på de andra narkosgaserna. En fördel med lustgasen är ju att den i huvudsak används på förlossningsavdelningarna, medan de andra används också på andra håll. Detta vill jag återkomma till när rapporten har kommit.

Men för att ingen ska tvivla om det ligger vi verkligen inte på latsidan i de här frågorna. När det gäller samarbete framför allt kring lustgas, men även andra anestesigaser kan inkluderas i det, så har vi tagit initiativ till ett nationellt samråd, en sorts konsortium tillsammans med andra landsting, för att säkerställa att vi kan skapa en marknad för destruktionsanläggningarna – som inte är så dyra och som är samhällsekonomiskt ganska effektiva insatser i klimatfrågan. I det konsortiet ska jag nog ta och spela in att vi måste diskutera även de andra narkosgaserna.

Jag hoppas att det kan vara ett preliminärt svar, i alla fall.

Anförande nr 226

Landstingsrådet W i g g (mp): Jättebra att höra! Jag tror, precis som du säger, Gustav, att vi ska jobba nationellt med frågan. Precis som när det gäller miljöupphandling av bilar och bussar är det bra att hitta partner och skapa en marknad som kanske inte finns än.

Jag tror även att vi kan gå vidare ut i Europa och västvärlden över huvud taget med den här frågan, för det är ju där de här gaserna används mest, och öka marknaden just för att säkerställa att tekniken utvecklas. Nu är det ett företag på banan, men det kan säkert finnas flera som vill komma in.

Jag tar till mig vad du sade om att du tar med dig frågan. Om man nu ändå samlar upp gasen i andra operationssalar, så borde det väl kunna gå tekniskt, tycker både du och jag, att leda den till spjälkningsutrustningen. Det är alldeles utmärkt – tack!

Anförande nr 227

Landstingsrådet A n d e r s s o n (c): Jag skulle vilja passa på och tillägga några saker.

Först och främst är det lustgasfrågorna som jag kan bäst, eftersom vi har kommit längst i det arbetet. Det är kostnadseffektiva åtgärder i klimatarbetet att satsa på uppsamling och destruktion av lustgas. När man jobbar med koldioxid har man en fördel, eftersom det där finns en beskattning som gör att man så att säga får igen en del. Man sänker till exempel landstingets kostnader genom att minska koldioxidutsläppen i kollektivtrafiken. Jag väntar mig att Klimatdelegationen kommer med förslag om motsvarande beskattning av andra klimatgaser, och då kommer det att över en natt bli direkt lönsamt att installera destruktionsanläggningar för lustgas. Jag skulle tro att det även blir en kraftfull sporre för att frigöra det utrymmet, som ju annars ofta kommer i konflikt med den viktiga uppgiften att just nu, i dag, rädda liv, för att satsa på att utveckla teknik på det här området.

Jag vill också påminna om att det helt säkert är så att vi ska fundera på vad det kan finnas för alternativ, men samtidigt är ju anestesigaser uppskattade och värdefulla läkemedel för att lösa narkosproblem i världen. De är ändå en såpass liten del av det hela att jag inte är

övertygad om att vi någon gång kommer att helt avskaffa användningen, utan det handlar mest om att använda dem så effektivt som möjligt och försöka samla upp dem och se till att de inte kommer upp i atmosfären och bidrar till växthuseffekten.

§ 20 Interpellation 2007:100 av Lars Dahlberg (s) om pendeltågstrafiken

Anförande nr 228

Landstingsrådet **D a h l b e r g (s)**: Fullmäktige! Från anestesigas till insatståg kan steget vara kort. Jag har skrivit en interpellation där jag har tagit upp en diskussion som vi har fört vid något tidigare tillfälle här i fullmäktige. Jag har noterat att i det svar som Christer Wennerholm hänvisar till har jag inte fått svar på mina frågor. Jag har efterlyst ett besked om när styrelsen ska informeras, jag har frågat efter någon typ av bedömning av om pendeltågsresenärerna kommer att få försämringar och om de pendeltågsavgångar som vi faktiskt har med i vår utbudsplan kommer att finnas kvar eller inte.

Det är ju så att vi har haft en hel del problem med pendeltågstrafiken, och det har vi fortfarande. Vi har haft större problem än vad vi har i dag, men det är fortfarande bekymmer.

När jag skulle åka hit i morse var tågen både före och efter mitt tåg inställda. Dessutom kom det ett kort tåg, och alla inser vad det kan innebära när andra tåg är inställda. Det blev ganska fullpackat, och vi fick via högtalare veta av föraren att de två som jobbade med tåget i dag inte förstod varför "dom" hade satt ut ett kort tåg i rusningstrafik. Med "dom" menade de sitt eget företag. Så det finns fortfarande en hel del att göra, både när det gäller service och när det gäller kvalitet.

Samtidigt pågår det en diskussion om Mälardalstrafiken, där tjänstemän från SL, SJ och Banverket diskuterar andra lösningar med regiontåg, pendeltåg och samordning.

Det här har aldrig redovisats för styrelsen, och jag tycker att det är högst rimligt att den styrelse som faktiskt ansvarar för pendeltågstrafiken får någon typ av information, om det pågår diskussioner om förändringar av den trafik som man ansvarar för.

Vi frågade efter detta vid senaste styrelsemötet och fick en väldigt ytlig information. Jag vet att det finns ett konkret förslag – jag har bilder på det här men tänker inte visa några bilder. Det finns alltså ett underlag, och jag tycker att det är i allra högsta grad rimligt att man som ansvarig politiker får möjlighet att ta del av och diskutera det. Det är därför jag har ställt frågan. Eftersom jag vet att det finns ett underlag, varför kan man inte informera SL-styrelsen om vad det är för diskussioner som förs?

De förbättringar av pendeltågstrafiken som har skett det senaste året har skett delvis utifrån att man har ställt in en del av den trafik som vi har avtal om, det vill säga insatståg som skulle ha gått rullar inte i dag. Det är helt enkelt därför att man bedömer att om man avstår från att köra alla insatståg så kan man öka punktligheten. Så har det också blivit.

Det är oroande att vi inte kan få besked om när insatstågen kan komma tillbaka i trafik, och det är också oroande att det diskuteras att sätta in andra typer av tåg på de taglägen som insatstågen skulle gå på.

Därför interpellationen. Jag efterlyser tydligare besked än det skriftliga svar jag har fått. Tack.

Anförande nr 229

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m (m)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är alltid lika intressant att diskutera interpellationer och frågor från Lars Dahlberg. Han har ju, med medarbetare, en mycket intressant teknik. Först ser man till att ett rykte eller något man får höra på stan, gärna via de fackliga organisationerna eller några andra, hamnar i medierna. Sedan blir man så förvånad över att man får den informationen att man måste

reagera på det, och sedan blir det en interpellation eller en fråga i fullmäktige. Då låtsas man som att det här har man aldrig hört ett ord om i SL:s styrelse.

Lars glömde informera fullmäktige om att förutom vid senaste mötet, som han sade, var den här frågan också uppe i december.

När det väl kommer att finnas ett förslag – om det någonsin kommer fram något förslag – kring de här frågorna, så kommer det givetvis att redovisas i SL:s styrelse. Och på samma sätt som man behandlar andra frågeställningar kring utbud, trafikering och liknande kommer det att fattas beslut i den här frågan.

Det papper Lars Dahlberg viftade med är såvitt jag förstår en teknisk beskrivning av hur man skulle kunna göra från en professor på Kungliga tekniska högskolan, som också jobbar för Banverket med vissa idéer. Det är väl bra.

Det jag har kommenterat i medierna är att jag tycker det är intressant och positivt om det kommer fram förslag som innebär att pendeltägsresenärerna 1) kan få ökad punktlighet, 2) ges större kapacitet i resandet så det finns fler platser och 3) ges bättre restid, det vill säga att det går snabbare att resa än vad det gör i dag, i såväl pendeltågstrafiken som den regionala trafiken i Mälardalen. Det är vad jag har kommenterat.

Sedan kan man som Lars Dahlberg försöka vifta bort verkligheten, men han måste ändå erkänna att den ser ut som den gör. I det elände som pendeltägsresenärerna har mellan varven finns det ändå ljuspunkter, och de har kommit under det senaste året. Så ser verkligheten ut. I dag reser 250 000 en vanlig vardag med pendeltågen. 88 procent av avgångarna i december hade punktlighet. Det är också på det sättet att till skillnad från vad jag sade i mitt interpellationssvar, att 55 procent av pendeltägsresenärerna är nöjda, är det i januari 62 procent som är nöjda med den trafiken. Så det händer en del där, Lars Dahlberg.

I sinom tid, om det här förslaget någonsin kommer fram från någon sida, så kommer det givetvis att diskuteras i SL-styrelsen. Jag tycker det är bra om både professorer på Handels-högskolan, höll jag på att säga – de kan väl också vara inne på det här – och på Tekniska högskolan, oavsett vem de jobbar för, kommer med förslag som förbättrar trafiken.

Anförande nr 230

Y v o n n e B l o m b ä c k (mp): Ordförande, åhörare och ledamöter! Jag måste säga att jag blir lite förvånad över den attityd som trafiklandstingsrådet har i dag, både när jag tidigare ställde min enkla fråga och detta svar, som faktiskt inte är något svar, på tre väldigt konkreta frågor utan prat om någonting helt annat i detta så kallade svar. Likadant i Christers anförande känner jag att det finns en viss nonchalans kring den demokratiskt valda församling som vi ändå är.

Christer hänvisar till att det pågår samtal, och i styrelsen diskuterar vi de här frågorna i laga ordning – men Christer vet mycket väl att i SL-styrelsen håller vi politiken vid sidan om. Det har vi gjort en heder av. Vi försöker att i möjligaste mån verkligen se till bolagets bästa. Politiken ska diskuteras i den här församlingen, och det är här vi ska ta fram skiljelinjerna och komma fram till vad som ligger bakom de olika beslut som man faktiskt tar.

När man ställer konkreta frågor får man ständigt svar som: "Ja, det pågår samtal", "Det finns informella kontakter" och "Utbudsplanerna diskuterar vi jättemycket". Det stämmer inte, Christer! Utbudsplanen var ju enorm bibba – den diskuterades inte i någon detalj vad gäller enskilda kommuner, utan det ska ske i de samråd som ännu knappt har varit. När det gäller de här frågorna är det också informella kontakter eller möten som sker någon annanstans. Men när diskuterar vi det här i landstingsfullmäktige vad vi vill från Stockholms läns landsting, och var diskuterar vi här vilka konsekvenser för Stockholm resenärer som eventuellt kan bli följden av en samordning, och så vidare? Det ska vi väl göra nu, medan diskussionen pågår, inte sedan?

Jag måste säga att jag tycker det är en märklig inställning Christer Wennerholm har. I det här sammanhanget är du, precis som alla vi, landstingspolitiker på Stockholms läns landstings medborgares mandat. Det är den rollen som du måste ha här i fullmäktige – visserligen för Moderata samlingspartiet, men det är den diskussionen vi vill ha här.

Anförande nr 231

J o h a n S j ö l a n d e r (s): Fru ordförande, fullmäktige! När jag fick del av det skriftliga svaret från Christer Wennerholm så måste jag säga att det är inte ett under av klarhet. Det är inte helt genomtydligt, så att säga, för att uttrycka sig försiktigt, vad egentligen svaret på de väldigt konkreta och, tycker jag, ganska enkla frågor att besvara som Lars Dahlberg ställer är. Det kräver en del tolkningsarbete, så att säga, för att läsa in ett svar i detta.

Dessutom förvirras det ännu mer när Christer Wennerholm går upp här i debatten och ytterligare förvirrar det eventuella svar han ger genom att säga någonting helt annat här än det man eventuellt kan läsa in i svaret.

Jag skulle faktiskt vilja väldigt konkret återupprepa de tre frågorna som Lars Dahlberg ställer och försöka se om jag har förstått svaret rätt.

Den första frågan är: När ska styrelsen informeras och få ta del av förslaget till trafiksamordning i Mälardalen? Man kan eventuellt läsa in i texten i svaret att det ska ske i år, efter att förslaget har tagits fram. Christer Wennerholm säger här någonting i stil med att det kanske inte ens blir något förslag, det får vi se någon gång i framtiden. Nu skulle jag vilja ha ett konkret svar: När ska styrelsen informeras om detta?

På fråga 2 om pendeltågsresenärerna får sämre resealternativ, ska jag förstå det som att svaret är nej, Christer Wennerholm kan inte garantera att några av pendeltågsresenärerna får sämre resealternativ?

Samma sak på fråga 3 om pendeltågsavgångarna, ska jag tolka svaret på den frågan också som att det är ett nej, att Christer Wennerholm inte kan garantera detta? Det är ju återigen en helt annan bild än den bild som Christer Wennerholm har gett i media på den här frågan.

Som sagt, jag skulle behöva lite tolkningshjälp helt enkelt. Vad är det egentligen detta svar som Christer Wennerholm har avgivit betyder? Och i de delar det skiljer sig från det han säger här i talarstolen, vad är det som gäller? I de delar det skiljer sig från det han har sagt i media, vad är det som gäller? Jag förstår ärligt talat inte vad Christer Wennerholm menar i svaret på dessa frågor!

Anförande nr 232

S t e l l a F a r e (fp): Ordförande, fullmäktige! Det är intressant att följa den här diskussionen, för tonen är faktiskt rätt annorlunda nu mot tidigare år.

Förut var det ju så, när man lyssnade till debatten om kollektivtrafiken i Stockholm, att pendeltågstrafiken fyllde en väldigt speciell funktion: det var nämligen den man kastade på med. Det var en oseriös och, som jag tycker, tråkig debatt i många år om störningarna i pendeltågstrafiken.

Nu håller det på att hända saker. Jag vill gärna poängtera att i SL:s styrelse det tagits initiativ att i stället för den ständiga konflikten mellan de två blocken om vems felet är har man börjat borra djupare i problematiken.

Det kommer förslag, men man kan inte gå ut med dem i detalj förrän de är klara, innan man har enats om vad man vill göra. SL självt har anlitat en konsult, som på ett mycket intressant sätt gick igenom störningarna i pendeltågstrafiken och funderade kring vad man kan göra, mer än att trycka in extra tåg – för ungefär så enkelt och torftigt har man försökt att förbättra när det har varit störningar. Den konsulten kunde visa på att det finns massor med

saker på kort sikt som man kan göra av kvalitetsförbättringar, som kan förbättra punktligheten och tillförlitligheten i denna trafik utan att bara tro att det är extra tåg som hjälper. Det öppnade för mig verkligen nya visioner!

Men vi har ett grundproblem i Stockholmsområdet, och det är att vi delar spår med staten. Det har aldrig varit en bra idé. Från början när staten gick med i detta trodde man på talet: O ja, vi lovar att ni ska få använda er av våra spår. Vi från länet var så tacksamma: Å, tack snälla stora staten! Sedan visade det sig att pendeltågstrafiken ökade något enormt, och vi stockholmare i länet reser mera tåg än man gör någon annanstans i landet. Det har blivit en helt felaktig hierarki här, och det är liksom ett grundproblem.

Vi måste också bygga ut systemet på sikt, men vad vi håller på med är att borra djupt i de olika möjligheterna att förbättra i det system vi har i dag.

Jag vill säga att SL har tagit viktiga steg, och det är inte bara så att det sitter någon professor på KTH utan det kommer tankar kring hur vi ska förbättra det här. Jag är väldigt glad över att när oppositionen nu går upp så är det inte de hysteriska tongångar som vi hörde tidigare, utan det är lite mera sansat. Det behöver trafiken: sansade inlägg, och att vi sansar oss lite grann också tidsmässigt.

Anförande nr 233

Landstingsrådet D a h l b e r g (s): Tack för det, Stella Fare! En sansad debatt kräver också att man får någon typ av svar på de frågor man ställer, och det är väl möjligen det som saknas för att göra bilden riktigt bra. Jag tror inte vi kommer att få så konkreta svar i dag. Jag skulle kunna göra som Johan Sjölander och tolka in nej, och så vidare.

Det jag tyckte var mest intressant i det Christer sade var att han hävdade att det finns ett slags mediarace. Jag har i min egen interpellation hänvisat till två medieuttalanden, men dem står inte jag för, utan det ena står Carl Cederschiöld för och det andra står Christer G. Wennerholm själv för. I interpellationen finns ett citat av Christer i ABC. den 4 december: ”i dag går pendeltågen enligt tidtabell, men det saknas fortfarande en hel del insatståg. Det är de insatstågen som då inte kommer att gå, men då kommer det att finnas andra möjligheter att resa”.

Jag vill gärna betona att det inte är jag som sprider den här bilden, utan det gör du själv, Christer. Du kan ju försöka göra en beskrivning av att det är jag som på något vis har lagt de här orden i munnen på dig, men det är du själv som säger det här, och det är då spekulationerna sätter i gång.

Jag tycker att man måste ha respekt även för oppositionen när man är i majoritet, och interpellationer är oppositionens verktyg för att kontrollera hur saker och ting ligger till. Det här hade bland annat jag och Chris Heister mycket diskussioner om förra perioden, när vi var i majoritet, när vi diskuterade i gruppledarkretsen hur interpellationer skulle användas.

Nu är det samma sak. Jag tycker jag har en skyldighet när jag är i opposition att faktiskt ta reda på om du är beredd att fullt ut verka för att de insatståg som inte går i dag kommer i trafik, i enlighet med det avtal vi har med Stockholmståg, och om du är beredd att verka för att pendeltågsresenärerna inte får några försämringar om det är så att man ska göra förändringar och samordning av regiontågstrafiken.

Jag tycker att det är berättigade frågor, och jag tycker att väljarna i Stockholms län har rätt att få svar – inte minst de väljare som åker pendeltåg.

Anförande nr 234

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (m): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det intressanta var, Lars Dahlberg, att det var ett pressmeddelande från dig själv som föranledde frågorna till både Cederschiöld och undertecknad. Det i sin tur byggde på att du hade något

rykte från överläggningar som dina partikamrater hade varit med om någonstans ute i Mälardalen. Jag förstår att du ler nu, men precis så var det.

Den dagen det kommer att finnas ett förslag på SL:s bord som skulle innebära det du antyder och påstår, ja då är det väl dags att vi debatterar det såväl i SL:s styrelse som här i fullmäktige. Men det gör det ju inte, du ställer bara en mängd hypotetiska frågor.

Hela er debatteknik för närvarande bygger på att aldrig diskutera sakinhåll utan bara diskutera form. Vi svarar inte på frågor, säger ni. Nej, vi svarar inte på en hypotetisk fråga som inte finns på bordet. Det är din teknik, det är så du och ni kör debatten. Vi tänker inte tolka era hypotetiska frågor, utan vi svarar på frågorna om och när det finns förslag. Det finns inga förslag, framtagna av tjänstemän på SL, på SL-styrelsens bord, utan det du viftade med var en utredning från en professor på Kungliga tekniska högskolan, och den har du såväl som andra fått information om.

Sedan är det väl så, som Stella Fare var inne på, att din melodi var att trycka in så många tåg det går – så går det inte ett enda tåg sedan! Det var det ni prövade – och det var ju oerhört framgångsrikt! Pendeltågstrafiken fungerade inte, det gick inga tåg, och nöjdheten bara dalade. Det som har hänt på ett år är att den har ökat från 33 till 62 procent. Vad det säger är att resenärerna nog är rätt nöjda med hur vi hanterar frågan kring pendeltågen.

Men det ska bli ännu mycket bättre, för det är inte bra som det är i dag. Om det innebär att vi kommer att jobba utifrån det här förslaget, som någon har räknat ut skulle kunna öka trafikeringen i Mälardalen, som skulle kunna ge bättre resandemöjligheter för såväl dem som reser från Västerås eller någon annan ort längs vägen in mot Stockholm som för dem som reser med våra pendeltåg, ja det återstår att se. Låt oss ta den debatten om och när ett sådant förslag ligger på bordet.

Jag tänker inte låta någon tolka Lars Dahlbergs pressmeddelande, det är ju fullständigt ointressant. Låt oss i stället debattera när det finns ett förslag från SL:s tjänstemän på bordet.

Anförande nr 235

Landstingsrådet **Dahlberg (s)**: Fullmäktige, ordförande! Det finns ett sakligt innehåll i interpellationen. Vi har ett trafikutbud för pendeltågen som innehåller ett antal avgångar, och det finns i Banverkets banplan ett antal tåglägen som pendeltågstrafiken har rätt att använda. Vi har ett antal sådana lägen som vi inte utnyttjar i dag därför att vi låter bli att köra de insatstågen för att vi tror att det kan förbättra punktligheten. Det har vi ställt upp på, vi har inte haft några andra förslag. Vi har sagt ungefär som Christer beskriver, att om det kan öka punktligheten så är det mycket bättre. Kan vi få ökat förtroende för den punktlighet vi kan åstadkomma, så är det bra för SL, det är bra för kollektivtrafiken och det är bra för resenärerna.

Men det var inte meningen att det skulle bli permanent, utan tanken var ju att det skulle stabilisera, och efter hand skulle insatstågen kunna komma tillbaka.

Jag tycker att det är en sakligt motiverad fråga. Vi har ett avtal med Stockholmståg om att de här tågen ska köras, och de körs inte i dag. Då tycker jag att det är befogat att ställa frågan: När kan det ske? Det får vi inget svar på.

Anförande nr 236

Johan Sjölander (s): Nu blir debatten ännu mer förvirrande. Nu är plötsligt allt detta som vi diskuterar hypotetiska resonemang, som att Christer Wennerholm i sitt skriftliga svar har skrivit att det kommer att finnas ett förslag om det framtida samarbetet i år. Det kan väl inte vara hypotetiskt, om du säger det?

Vi godkände ju att interpellationen fick läggas, och jag antar att det inte finns något regelverk som säger att vi ska godkänna interpellationssvar också innan de läggs? Nej, det gör det inte. Det tycks ärligt talat vara uppenbart behövt i det här fallet. Här är tre konkreta frågor som handlar om någonting som faktiskt finns, och trafiklandstingsrådet vägrar svara på dessa tre enkla, konkreta frågor med någon sorts resonemang om att det är en hypotetisk diskussion vi för, fast den i själva verket är ytterst konkret och verklig. Det är ett mycket märkligt sätt att hantera interpellationsinstitutet som det demokratiska kontrollverktyg det trots allt handlar om.

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Ordförande Linge (m) 1:1
Landstingsrådet Nyman (kd) 1:2, 4, 6, 8, 88, 90, 92, 96, 98, 209
Premback Arne (BOSSE Råd Stöd & Kunskapscenter) 1:3
Lausing Johan (Locum AB) 1:5
Henricson Lena (Strokegruppen Östermalm/Lidingö) 1:7
Landstingsrådet Wigg (mp) 1:9, 11, 42, 111, 113, 115, 122, 159, 161, 163, 207, 216, 219, 222, 224, 226
Landstingsrådet Andersson (c) 1:10, 12, 15, 18, 35, 37, 40, 63, 65, 86, 130, 132, 134, 225, 227
Askensten Åke (mp) 1:13, 16, 22, 24, 141, 143, 145, 186, 194, 201
Fare Stella (fp) 1:14, 19, 232
Gunnarsson Viviann (mp) 1:17, 20, 26, 28, 203, 205, 208
Landstingsrådet Heister (m) 1:21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 44, 46, 81, 83, 124, 126, 142, 144, 146, 204, 206
Landstingsrådet Nylund Watz (s) 1:30, 32, 34, 36, 38, 52, 54, 73, 75, 80, 82, 84, 110, 129, 131, 133
Sjölander Johan (s) 1:39, 41, 95, 97, 99, 231, 236
Landstingsrådet Sevefjord (v) 1:43, 45, 47, 94, 109, 116, 118, 120, 135, 137, 139
Landstingsrådet Larsson (s) 1:48, 100, 102, 104, 123, 125, 127, 214
Strömdahl Jan (v) 1:49, 59, 61
Jörnehed Håkan (v) 1:50, 56, 58, 76, 78, 93, 105, 107, 128, 153, 155, 157, 213
Landstingsrådet Rydberg (fp) 1:51, 53, 55, 57, 60, 211, 217
Rudin Tomas (s) 1:62, 64, 66
Launy Sverre (v) 1:67, 69, 71
Landstingsrådet Wallhager (fp) 1:68, 70, 101, 103, 106, 119, 121, 220, 223
Lidwall Pia (kd) 1:72, 74, 77, 172, 174, 176
Anding Lena-Maj (mp) 1:79, 108, 210, 212, 215, 218
Kettner Anna (s) 1:85, 87, 89, 91
Landstingsrådet Lundquist (m) 1:112, 114, 117
Landstingsrådet Reinfeldt (m) 1:136, 138, 140, 148, 150, 152, 154, 156, 158, 160, 162, 164
Johansson Anita (s) 1:147, 149, 151
Hansson Curt (s) 1:165, 167, 169
Landstingsrådet Wennerholm (m) 1:166, 168, 170, 178, 180, 182, 229, 234
Pettersson Kerstin (v) 1:171, 173, 175
Blombäck Yvonne (mp) 1:177, 179, 181, 230
Starbrink Anna (fp) 1:183, 185, 189, 191, 195, 199
Landstingsrådet Dahlberg (s) 1:184, 196, 198, 228, 233, 235
Kroon Leif (kd) 1:187
Roxby Cromvall Gunilla (v) 1:188, 190, 200
Grufman Carl (m) 1:192, 197, 202
Matthiesen Ann-Sofi (mp) 1:193, 221